

LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS
AKTO
SIGNATARŲ
KLUBAS
D O V A N O J A

M E D A R D A S
ČOBOTAS

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai

GRAŽINA DAGYTĖ

M E D A R D A S
Č O B O T A S

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas

VILNIUS 2016

Knyga parašyta ir išleista vykdant 1990 m. kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarų 2002 m. kovo 10 d. visuotinio susirinkimo nutarimą.

Šia knygą pagerbiame, Jono Pauliaus II žodžiais, lenkų kilmės lietuvi Medardą Čobotą, sakiusį: „Lietuvos Nepriklausomybės 1990 metų kovo 11 diena – ypatinga diena, galbūt svarbiausia diena mano gyvenime.“ Adomo Mickevičiaus lūpomis ištartą daugelio Lietuvos patriotų manifestą „Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!“ jis įgyvendino prisidėdamas prie mūsų valstybės atkūrimo atsidavimu, profesionalumu ir tikėjimu.

Signatarų klubo redaktorių kolegija:

Virgilijus Juozas Čepaitis

Virgilijus Kačinskas

Bronislovas Kuzmickas

Leonas Milčius

Zigmas Vaišvila

Remiantis 2003 m. spalio 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų statuso įstatymu Nr. IX-1789, šios knygos viršelyje ir tituliniam lape keičiamas serijos pavadinimas: vietoj „1990 m. Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarai“ – „Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai“.

Prieštituliniame puslapyje – Medardo Čoboto portretas, 1990 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Turinys

Pratarmė	9
Vaikystė	13
Pirmasis mokytojas	19
Jaunystė	23
Visų Šentųjų bažnyčios paveikslas istorija	32
Studijos ir meilė	37
Privati praktika	43
Pirmoji jaunojo mokslininko svajonė – elektromiografija	45
Sąjūdyje	51
Aukščiausiosios Tarybos deputatas	59
„Kovo 11 diena – svarbiausia diena mano gyvenime“	59
Sveikatos ir socialinių reikalų nuolatinės komisijos pirmininkas	64
Nuoseklus Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo klausimu	75
Siekis – Lietuvos ir Lenkijos Respublikų draugiškas bendradarbiavimas	85
Lietuvos Respublikos Seime (1992–1996 metai) ir Vilniaus miesto savivaldybėje	91
Antroji daktaro Medardo Čoboto svajonė – Trečiojo amžiaus universitetas (TAU)	98

Trečiojo amžiaus universiteto steigiamasis susirinkimas	104
Bendri Universiteto renginiai	110
Gerontologas.....	115
Pokštininkas.....	122
Sodininkas.....	125
Prisiminimai	129
Vytautas Landsbergis. Lietuvos lenkas	129
Mindaugas Stakvilevičius. Ne veltui jis gyvenęs... ..	132
Česlovas Juršėnas. „Ponios ir ponai!“ –	134
Kęstutis Turonis. Medardas Čobotas – Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narys.....	138
Medardas Čobotas. Kovo 11-oji mano gyvenime.....	141
Medardas Čobotas ir Trečiojo amžiaus universitetas (TAU).....	144
Epilogas	148
Svarbiausios gyvenimo ir veiklos datos	152
Svarbiausi šaltiniai ir literatūra	157
Santrumpos	159
Asmenvardžių rodyklė	160
Bibliografija	164

PRATARMĖ

„Kaip žmonių vaikas, kiekvienas žmogus yra pašauktas savo gyvenimu į būtį įnešti vis daugiau tikro, kilnaus žmoniškumo“¹, – rašė lietuvių filosofas Vydūnas. O jeigu tas žmonių vaikas dar yra priėmęs ir Hipokrato priesaiką, tai jau tampa būtinybe, nes ir „gydymo galia tėra gyviausias žmoniškumas“². Apie šiuo principu besivadovaujanti mediką paprastai sklinda kalbos, pranokstančios jo žmogiškąsias galimybes. Ir nebe taip svarbu, ką dar tas gydytojas veikia, – tampa mokslininku, dėstytoju, politiku... Iš jo pirmiausia tikimasi žmoniškumo. Tikėjimas, pasitikėjimas tampa išskirtine dovana ir sunkiu nešuliu.

Ši knyga – apie gydytoją, mokslininką, Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarą Medardą Čobotą. Biografinė apybraiža apie charizmatišką asmenybę, apie atkaklų, kruopštų, metodišką, tvirtą dėl savo sprendimų, patikimą, santūrų, inteligentišką, bet sykiu kupiną fantazijos, optimizmo ir džiaugsmo Žmogų.

Pirmasis žodis, apibūdinantis Medardą Čobotą, kurį išgirsdavau iš jo pacientų, kolegų gydytojų ar politikų, eilinių kada nors su juo bendravusių rinkėjų, buvo vienas ir tas pats – „žmogiškas, labai žmogiškas“. Ir būtinai gydytojas. Žmogaus, tautos, tautų, tėvynės. Viena Biržų krašto gyventoja³ 1990 metų rudenį laiške signatarui Medardui Čobotui rašė: „Jūsų asmenyje aš įžiūriu tėvynės gydytoją.“ Žinoma, mąstyta apie Lietuvą. Gal net nesvarstyta, jog kreipiamasi į lenkų tautybės atstovą. Nugalėjo Medardo lojalumas Lietuvai. Neabejoju, jog šie žodžiai tuo metu tapo magiškos gy-

¹ Vydūnas. Raštai. IV tomas. Vilnius: Mintis, 1994, p. 168–169.

² Ten pat, p. 534.

³ Lietuvos Respublikos Seimo archyvas. R. Vyšniauskienė. Gailių k., Smaltiškių pšt., Biržų r., 1990 m. spalio 22 d., p. 121.

Medardas Čobotas: „Aš – lenkas, lojalus Lietuvai. Man labai rūpi, kad lenkai ir lietuviai pagaliau suprastų vieni kitus, paremtų vieni kitus, o ne kovotų vienas prieš kitą. Man tai labai svarbu.“ Kęstučio Vanago (ELTA) nuotrauka, 1990 metai.

domosios galios turinčiu „užkalbėjimu“ politikui, patyrusiam tiek didžiulę meilę, tiek jėgas alinusį nepasitikėjimą ar net neapykantą. Sako, būta ne tik sunkių žodžių, bet ir spjūvių į veidą vėlyvais vakarais grįžtant iš vakarinių posėdžių.

Medardo Čoboto darbai pranoko lūkesčius, visus nugalėjo jo meilė ir žmoniškumas. Medardas buvo Sąjūdžio žmogus. Politikas niekada nemanė, jog eina neteisinga kryptimi. Kovo 11-ąją jis vadino didžiausia savo gyvenimo diena, nors niekada nesureikšmino savo vaidmens tą dieną. Visų svarbiausi jam buvo eiliniai Lietuvos piliečiai.

Sovietiniais metais pats save vadinęs disidentu, skaudžiai išgyvenęs okupaciją, kantriai siekęs gydytojo diplomo, apgynęs medicinos mokslų kandidato disertaciją, visada paisęs etikos, pamatinio akmeniu, priimdamas sprendimus, laikęs krikščioniškąsias

tiesas, Medardas Čobotas visiškai nesiekė garbės. Vienintelis svarbus gyvenimo tikslas buvo pagalba žmogui. Tos minties vedamas tapo ir Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatu, ir Lietuvos Respublikos Seimo nariu, ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nariu. Siekdamas padėti kitiems, kūrė Trečiojo amžiaus universitetą, gilinosi į gerontologijos ir geriatrijos paslaptis.

Amžininkai liudija, jog jo vadovaujami posėdžiai būdavo dalykiški, trumpi. Medardas nemėgdavo šalutinių, konkrečiam sprendimui nebūtinų klausimų. Jis sakydavo, jog savišvietai nėra laiko, o padiskutuoti galima ir po posėdžio.

Didžiąją savo gyvenimo dalį Medardas Čobotas praleido vie-
naip ar kitaip bendraudamas su jį supusiais žmonėmis, nepaisydamas jų tautybės – juos išklausydamas, jiems patardamas, paaiškindamas, pasidalindamas patirtimi, pamokydamas, pasidžiaugdamas...

Įdomus ir linksmas pašnekovas turėjo „gerai pakabintą liežuvį“, todėl ir dalindamiesi prisiminimais apie asmeninį Medardo Čoboto gyvenimą žmonės negalėjo garantuoti ar visa, ką smagiai porino Medardas, yra šimtaprocentinė tiesa.

Savo archyve Medardas Čobotas nepaliko nei dienoraščio puslapių, nei laiškų, nei rašytinių prisiminimų, nei paskutinių gyvenimo mėnesių apmąstymų... Kažin ar jis būtų norėjęs, jog skaitytojas užsiimtų tokia „savišvieta“...

Keliauti mėgusiam Medardui pasaulis buvo mažas... Tarkime, jog jis tiesiog neplanavęs išsiruošė į dar vieną, šiame gyvenime jau paskutinę, Kelionę...

Autorė

Vaikystė

Medardo Čoboto gimtasis kraštas – Medininkai. Tai kaimas į pietryčius nuo Vilniaus. Vos už poros kilometrų nuo kaimelio – Lietuvos valstybės siena su Baltarusija. Vietovė išskirtinė savo istorija ir gamtos dovanomis. Apie didingą praeitį byloja Medininkų pilies sienos, menančios kunigaikščio Gedimino šlovingus laikus. Į apylinkes galima pažvelgti ne tik nuo pilies bokšto, bet ir nuo aukščiausių Lietuvos kalvų – Aukštojo ir Juozapinės kalno. Gyventojų atmintyje iki šiol išlikę tėvų ir senelių papasakotos romantinės istorijos apie tolimus, didingus Lietuvos laikus, didžiųjų Lietuvos kunigaikščių žygdarbius bei skaudžias istorijos pamokas. Klausydami pasakojimų apie Medininkų praeitį užaugo ne viena šio krašto jaunoji karta, nepaisant to, kuria kalba – lietuvių, lenkų, gudų, rusų, totorių ar vietinė⁴ pirmąsyk motinos buvo pašnekinta.

Dokumentai liudija, jog 1928 metų gegužės 26-ąją pasaulį Medininkuose išvydo ir būsimasis medicinos mokslų daktaras, Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras. Pirmagimių sūnų tėvai pavadino Medardu. Vėliau gimė jo brolis Tadas, paprastai vadinamas Tadeušu, ir sesuo Donata Marija, artimųjų šaukta Danute.

Medardo tėvai – Aleksandras Čobotas, gimęs 1894 metų spalio 20 dieną, ir Konstancija Franckievič, gimusi 1907 metų rugsėjo 24 dieną, – vienas kitą pirmą kartą pamatė per šventę Buivydžių bažnyčioje. Mergina esą iš kitų išsiskyrusi ypatingu grožiu. Gimtajame Pilviškių kaime gyvenęs Aleksandras netruko pasipiršti Punžonių gražulei Konstancijai. Pasakojama, jog jaunųjų giminės

⁴ Lietuvių kalbos enciklopedija. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008, p. 311–312.

buvo turtingi žmonės, todėl galėję vaikams padėti kurti nuosavą verslą. Pats Medardas yra pasakojęs, jog jo tėvas buvo kilęs iš 30 hektarų ūkio, kurį sudarę ne tik žemės, bet ir miškai.

Medininkuose įsikūrę Aleksandras ir Konstancija atidarė nuosavą parduotuvę. Matyt, sekėsi, nes neilgai trukus, jau su pirmagimiū ant rankų, Čobotai, nebijodami konkurencijos, grįžo į Buivydyčius, kad ir čia verstųsi prekyba. Šeima įsikūrė naujuose namuose. Iš pradžių prekes į parduotuvę Aleksandras „atgabendavo“ tiesiog ant savo kupros. Vėliau, paklausai išaugus, pirmasis kaime įsigijo dviratį ir juo iš Vilniaus parsiveždavo miltų, cukraus, kitų būtiniausių prekių. Aleksandras Čobotas buvo paprastas, ūkiškas, nagingas žmogus, griežtai auklėjęs vaikus. Vėliau tėvo pavyzdžiu savo šeimoje vadovavosi ir Medardas.

Konstancija buvo gera šeimininkė, išmintinga ir darbšti moteris. Baigusi vadinamuosius „panelių kursus“, ji gerai išmanė ne tik kulinarijos paslaptis, bet ir buhalterijos gudrybes. Jauna moteris buvo išmokyta ir gražių manierų. Žinias ji sėkmingai pritaikė gyvenime. Medardo sūnus Viktoras prisiminė, kad vaikystėje jo pasakiškų kulinariinių gebėjimų turėjusi močiutė Konstancija anūksams pateikdavo plataus spektro meniu kelioms dienoms į priekį. Pasak paties Medardo, jo motina buvo ragavusi ir medicinos mokslų, tačiau juos nutraukė ankstyva santuoka.

Medardo Čoboto tėvų namas Buivydžiuose, 1942 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

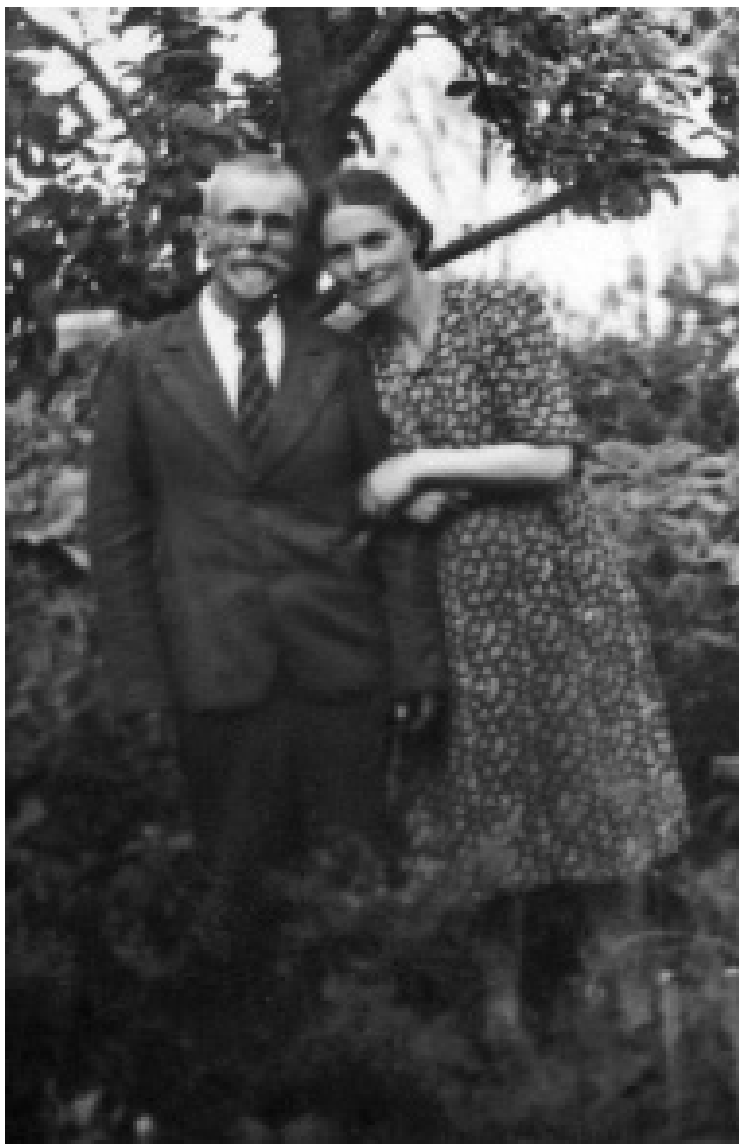
Buivydžiai. Medardo Čoboto seneliai Aleksandras ir Emilija.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardo Čoboto tėvas Aleksandras, apie 1914 metus.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas su tėvais Aleksandru ir Konstancija ir broliu Tadeušu, apie 1937 metus.
Medardas – pirmoje eilėje iš kairės. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardo Čoboto mama Konstancija su savo tėvu Aleksandru, 1949 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Pirmasis mokytojas

Medardas Čobotas, kalbėdamas apie vaikystę, užsiminda-
vo, jog Buivydžių apylinkėse plyti gražios jo giminių žemės. Bet
girtis turtais nemėgęs vyras kur kas labiau buvo linkęs prisiminti
savo pirmąjį autoritetą, mokytoją, tikrą gamtos paslapčių žinovą –
Aleksandrą Franckievičių – senelį iš motinos pusės.

Konstancijos Franckievič tėvas Aleksandras buvo felčeris ir
žiniuonis. Punžonyse gyvenęs vyras turėjo 20 hektarų žemės ir
didelį sodą, kuriuo mėgo rūpintis pats. Žmonės jį laikė eruditu,
mokėjusiu rusų, prancūzų, lenkų ir, žinoma, lietuvių kalbas.

Caro laikais, 1905 metais, būdamas atsargos karininku, Alek-
sandras kovojo su japonais. Už nuopelnus šiame kare caras jį ap-
dovanojo brangiu laikrodžiu.

Pirmojo pasaulinio karo metais (1914-aisiais) Aleksandras
Franckievičius buvo patekęs į vokiečių nelaisvę. Vyras dienas leido
lageryje prie Magdeburgo. Ten greitai išmoko vokiečių kalbą bei
felčerio amato ir išgarsėjo kaip geras gydytojas, o netrukus buvo
paskirtas lagerio ligoninės vadovu. Vokiečiai įvertino belaisvio
profesionalumą. Aleksandras Franckievičius buvo kviečiamas la-
gerio viršininkų, kad konsultuotų jų žmonas, motinas, vaikus, ki-
tus giminaičius. Po metų vokiečių vertinamam specialistui leista
Magdeburge gyventi laisvai.

Teigiama, kad vyras sparčiai kilo karjeros laiptais. Tačiau sąži-
ningumu pasižymėjęs Aleksandras, sulaukęs laisvės dienos, grįžo
į Lietuvą. Tėvynėje jo laukė ne tik žmona ir trys dukterys (Kons-
tancija buvo vidurinioji), bet ir visi aplinkinių kaimų gyventojai.
Aleksandras buvo paveldėjęs ir giminės dvasines dovanas – išma-
nė gydymą vaistažolėmis bei užkalbėjimais. Galbūt tai irgi gelbėjo
vadinamąjį „plienčiką“ Vokietijoje.

Savo gimtuosiuose Punžonyse felčeris ir užkalbėtojas irgi atsto-
jo tikrą gydytoją. Neturtingiems kaimiečiams jis dažnai tapdavo

paskutine viltimi. Tvirtinama, jog felčeris ne tik gyvatės įkandimą užkalbėdavo, bet dažnai dėl ligonių savo lėšomis važiuodavo į Vilnius, ten pirkdavo vaistų ir juos be užmokesčio išdalydavo pacientams. Norėdami atsidėkoti, žmonės dalydavosi savo ūkelių gėrybėmis. Kas jį pamalonindavo dešimčia kiaušinių, kas ir visą vištą nukirtęs atnešdavo.

Medardas netruko tapti Aleksandro mylimiausiu anūku. Pasak senolio, vaikas jam atrodė labai protingas. Jie abu kartu eidavo į laukus ir miškus. Aleksandras Franckievičius berniukui rodydavo įvairius žolynus, pasakodavo apie jų gydomąsias savybes. Medarduką domino ir užkalbėjimai. Jis teiraudavosi, kur slypi magiškų žodžių paslaptis, ar tie dalykai tikrai gelbsti. Mokytojas buvo nuoširdus – kantriai aiškino apie kiekvienos vaistažolės savybes, dalijosi jų rinkimo, ruošimo gudrybėmis. Netruko perduoti ir magiškąsias užkalbėjimų paslaptis, čia pat pridurdamas, jog labai svarbu, kad ligonis tuo tikėtų. Vaikui buvo pacituoti net Šventojo Rašto žodžiai, kur Kristus ligoniui aiškino, jog jį išgydė jo tikėjimas. Senelis anūkui išdėstė ir didžiąją savo svajonę – prašymą. Aleksandras labai norėjo, kad Medardas giliau pažintų žmogaus kūno ir sielos paslaptis. O tam esą labiausiai tiktų medicinos studijos.

Medardo Čoboto senelis Aleksandras Franckievičius buvo felčeris ir žiniuonis.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas, baigęs gimnaziją ir Kauno farmacijos mokyklą, 1949 metais.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Jaunystė

Buivydžiuose 1939 metais baigęs lenkų pradžios mokyklą (keturias klases), Medardas 1940 metais gilinti žinių išvažiavo Vilniun. Penktosios klasės duris jis atvėrė Antakalnio gimnazijoje. Autobusų nebuvo. Tekdavo Vilnių pasiekti Pabradės kryptimi važiavusiu traukiniu. Kelionė atgal irgi trukdavo ilgai. Per miškus vaikas beveik keturis kilometrus traukdavo pėstute iki senelių namų Punžonyse. Po to tekdavo įveikti dar trejetą kilometrų iki Buivydžių. Ir taip kiekvieną dieną. Kartais anūkėlis pasilikdavo pas senelius.

Vėliau tėvai vaikui žiemą išnuomodavo kambarėlį Vilniuje, Gedimino prospekte. Aleksandras Čobotas sūnui nupirko mandoliną. Groti Medardas išmoko pats.

Mokykloje. Medardas – antroje eilėje nuo viršaus trečias iš dešinės (su skautiška kepuraitė), apie 1938 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Ypač gimnazistui patiko lotynų kalba. Tada paauglys dar neįtarė, kaip jam pravers gimnazijoje įgytos žinios. Pasak sesers Donatos, brolis buvo labai protingas ir gabus. Regis, jo galvoje buvo „įmontuotas“ kompiuteris, talpinęs neįprastai daug žinių. Vaikiną domino įvairių šalių istorija ir kultūra, traukė kalbos bei literatūra. Medardo linksmumo, humoro jausmo kupinas minutes keitė rimties valandos prie knygų. Dar paauglystėje jis seseriai citavo eilutes, aiškinančias, jog „mokslas – pats svarbiausias dalykas gyvenime. Kuo daugiau žinai, tuo turtingesnė yra tavo siela“. Taip pat ją ragino skaityti knygas. Sesutę Medardas paglobodavo ir vėliau, tapęs studentu, nupirkdavo knygų ar pritaikęs progą nusivesdavo į universiteto biblioteką.

Kai tik sovietų armija pirmą kartą peržengė Lietuvos sienas, Čobotai sužinojo, jog jų laukia tremtis. Dar iki 1940-ųjų birželio 14-osios visa šeima išsiskirstė po vieną pas gimines. Namai liko

Medardas Čobotas per vasaros atostogas dirbo pašte, 1944 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

tušti. Antrą kartą atėjus sovietų valdžiai, jau po Antrojo pasaulinio karo, Aleksandras ir Konstancija Čobotai, bijodami sovietų valdžios trėmimų į Sibirą, vėl, bet jau visam laikui, paliko gimtinę ir su vaikais „pabėgo“ į Vilnių (apie galimą tremtį Aleksandrą informavo geras pažįstamas, nes geraširdis parduotuvėlės savininkas sutarė su žmonėmis. Aleksandras Čobotas kai kam vėliau teigė, esą „ir bolševikai turi sąžinę“, nes ir šiuokart pranešę, jog jų šeima vėl yra tremiamųjų sąraše, ir patarę viską palikus trauktis į miestą ir „pradingti“ Vilniaus minioje). Sėkmė nenusisuko. Iš Buivydžių dauguma lenkų tautybės gyventojų traukėsi į Lenkiją ar į Vakarus. Kaimiečiai manė, jog ir Čobotai repatrijavo. Palikę namus, baldus, parduotuvę ir jos prekes, su savimi tepasiėmę drabužių ir pinigų bei vaikus, Aleksandras ir Konstancija 1945 metų gruodžio mėnesį išvažiavo į Vilnių, kur senamiestyje išsinuomojo butelį.

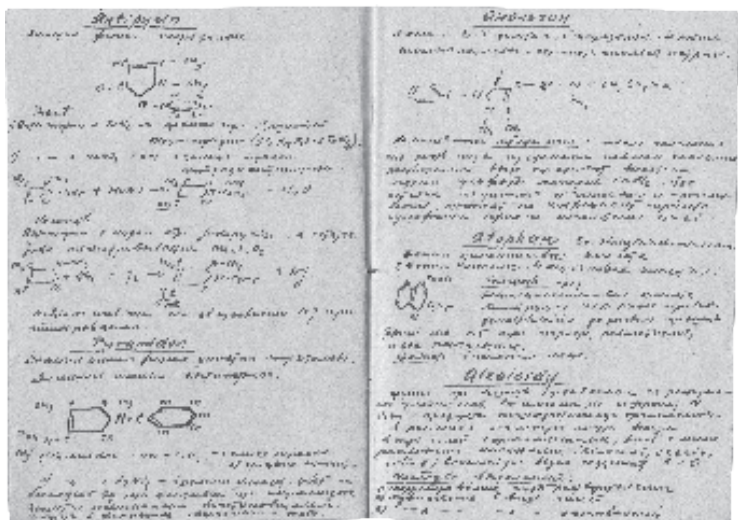
Pasak Medardo, tėvas niekada nebuvo politikas, bet visuomet ja domėjosi. Žinios, paties įžvalgos gelbėjo sudėtingais momentais. Jau prieš karą šeima klausydavosi radijo – Berlyno, Varšuvos, Maskvos ir BBC* stočių, todėl gerai orientavosi, kas vyksta pasaulyje.

Greitai į Vilnių pasitraukęs Aleksandras tapo „proletaru“. Daug pažįstamų turėjęs vyras gavo metrikus, išrašytus kito žmogaus vardu. Dokumentas liudijo, jog Čobotas yra šešeriais metais vyresnis nei iš tikrųjų. Netrukus Aleksandras susiveikė ir kitą pasą (vėliau Medardas pasakojo, jog netikra data iškalta ir ant tėvo paminklinio akmens. Vietoje 1900 metų užrašyti 1894 metai). Naujasis „proletaras“ įsidarbino kūriku.

Esant tokiai sudėtingai situacijai kiekvienas šeimos narys sukos kaip išmanydamas. Įgimti gabumai ir Medardui padėjo turėti savų pinigų. Jau besimokydamas gimnazijoje, jis kurį laiką (1946–1950 metais) po pamokų dirbo 6-ojoje vaistinėje (ten, kur dabar yra Vilniaus paveikslų galerija) asistentu. Darbą būsimasis medicinas susirado labai paprastai, tiesiog „vieną dieną, eidamas gatve,

* Santrumpų reikšmės žiūrėkite knygos gale, p. 159.

Medardo Čoboto farmakologijos konspektai, 1947–1948 metai.
Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

perskaitė skelbimą, jog reikalingi jauni žmonės dirbti mokiniais vaistinėje. Jį priėmė su džiaugsmu, nes vaikinių trūko⁵. Iš pradžių tik atnešdavo reikalingų prekių, išpilstydavo paruoštus miltukus į popierėlius, kartais išplaudavo indus ar prašluodavo grindis, o vėliau gabiam jaunuoliui vaistinės vedėjas Preisas patikėjo net kai kurių vaistų ruošimą. „Tai buvo geros širdies žydas, kuris iš savo darbuotojų reikalavo sąžiningumo, tinkamo požiūrio į darbą, buvo ganėtinai dosnus ir neužmiršdavo atlyginti už jam padarytas paslaugas.“⁶ Medardas pasakojo, jog greitai vedėjas jam patikėjo ir rimtesnių vaistų gamybą. Vaikinas turėjo galimybę gaminti vaistus pagal Vilniaus gydytojų išrašytus receptus. Kai kuriuos jų uoliai persirašydavo.

⁵ J. Dičkutė, str. „Medardo Čoboto gyvenimo universitetui“ leidinyje „Pharmakon“, 1999 m. rugsėjo 30 d., Nr. 17 (80), p. 3–4.

⁶ Ten pat.

Medardas Čobotas Buivydžiuose, 1939 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Gdytojai Jolantai Dičkutei Medardas pasakojo, jog Preisas apie gabų mokinį netruko papasakoti savo geram bičiuliui – Centrinės vaistų laboratorijos direktoriui Sirotkinui. Šis Medardui greitai pasiūlė tapti jo sekretoriumi. Taip Medardui atsirado galimybė mokytis neakivaizdiniu būdu Kauno farmacijos mokykloje. Pasak Medardo Čoboto, jis trejus metus turėjo galimybę klausytis puikių paskaitų. Netrukus už užsidirbtus ir sutaupytus pinigėlius Medardas nusipirko vokišką fotoaparata.

Pirmosiose fotografijose užfiksuotos akimirkos Buivydžiuose po Pirmosios Komunijos šventės. Žmonės tada noriai fotografuodavosi prie bažnyčios. Vėliau Medardo laukdavo karštos darbo valandos – juostų ir nuotraukų ryškinimas, apdorojimas. Į talką vaikinukas kviesdavosi seserį Donatą. Jai tekdavo nuotraukas traukti iš vonelės, išdėlioti ant stiklo, vėliau apkarpyti. Už tai iš brolio gaudavo dešimt „červoncu“. Kitą sekmadienį po šventės Buivydžiuose nuotraukų laukdavo visi, ypač mergaitės. Jaunasis „verslininkas“ turėjo vis daugiau pinigėlių. Tuo metu tėvelis jau buvo įsidarbinęs kiemsargiu, mama dirbo siuvimo ceche.

Darbštus mokinys suspėjo baigti ne tik gimnaziją, bet ir Kauno farmacijos mokyklą, kur įgijo provizoriaus padėjėjo išsilavinimą. 1949 metais, baigęs gimnaziją ir farmacijos studijas, gabus jaunuolis suspėjo ir padirbėti vaistinėje, pasiruošti kitam gyvenimo etapui – studijoms aukštojoje mokykloje. Nuo to laiko iki pat senatvės jis išsaugojo simpatijas farmacijai.

Nuo ankstyvos vaikystės Medardas teturėjo vieną svajonę – įstoti į Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. 1950-aisiais noras išsipildė su kaupu. „Mokslas sekėsi gerai, nes aš studijavau sąmoningai“, – vėliau sakė Medardas. Savo žiniomis jis stebino dėstytojus. Gabus ir darbštus studentas pelnė dėstytojų malonę – buvo atleistas nuo kai kurių įskaitų. Be abejonės, itin gerai jam sekėsi farmakologija.

1956 metais Medardo tėvas netvėrė džiaugsmu, jog išsipildė jo uošvio, žiniuonio Aleksandro svajonė – mylimiausias anūkas bus ne felčeris, o gydytojas.

Farmacijos mokyklos moksleiviai Medardas Čobotas su kolega Stasiu, 1946 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

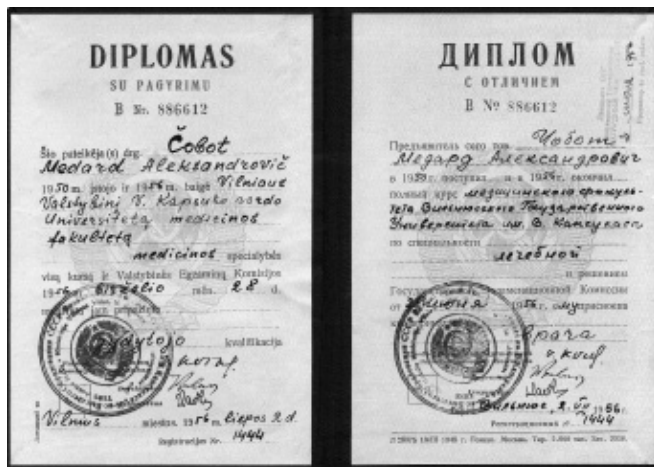
Vilniuje, prie arkikatedros, 1948–1949 metai. Iš kairės – Medardas, Konstancija (mama), Tadeušas (brolis), Aleksandras (tėvas). Priekyje – Medardo sesuo Donata. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Gimnazistai. Medardas Čobotas – pirmoje eilėje pirmas iš kairės. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus 5-osios gimnazijos 1949 metų laidos abiturientų vinjetė.
Medardas Čobotas – antroje eilėje iš apačios penktas iš kairės.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus valstybinio Vinco Kapsuko universiteto Medicinos fakulteto baigimo diplomas. Vilnius, 1956 m. liepos 2 d. Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Visų Šentųjų bažnyčios paveikslo istorija

Viena iš svarbiausių pokario meto istorijų Čobotų šeimai susijusi su jų giminės ištikimybe Dievui ir Bažnyčiai. Tuojau po karo „proletaru“ tapęs Aleksandras nenutolo nuo tėvų mokymo ir patarnaudavo netoli buvusioje Visų Šventųjų bažnyčioje. Buvo išrinktas bažnyčios komiteto pirmininku, daug bendravo su dvasininkais, ypač su minėtos šventovės klebonu Jankovskiu.

Netrukus prasidėjo bažnyčių atėmimo iš tikinčiųjų metas. Liūdna žinia 1948-aisiais pasiekė ir Visų Šventųjų bažnyčios bendruomenę. Pas kunigą Jankovskį apsilankę komunistų valdžios atstovai paprašė atiduoti jiems šventovės raktus.

Tą patį vakarą pas Aleksandrą Čobotą atbėgo atsarginius raktus turėjęs zakristijonas. Pranešęs apie nelaimę, jis perdavė klebono prašymą. „Jie uždarė bažnyčią ir viską, kas joje yra, sunaikins. Altoriuje esantis Švenčiausiosios Mergelės Marijos su kūdikiu paveikslas yra ypatingai brangus visomis prasmėmis. Jei išdrįsite, klebonas prašo jį išgelbėti“, – zakristijono žodžius vėliau perpasakojo Medardas. Prieš tris šimtmečius bažnyčiai dovanotą brangią relikviją vyrai nutarė „išvogti“ ir paslėpti. „Taip amžiais nebus. Atėjus kitiems laikams, grąžinsite“, – kalbėjo patarnautojas.

Vyrai, pagalbon pasikvietę ir dvidešimtmetį Medardą, sutemus, apie 23 valandą, išskubėjo į bažnyčią. Buvo niūrus metas, lijo, prie netoliese atidaryto kino teatro sukinėjosi kareiviai, tačiau atsargios trijulės jie nepastebėjo. Zakristijonas paveikslą apgaubė maišu ir greitai perdavė Čobotams. Netrukus altoriuje stovėjęs meno kūrinys buvo išvežtas į sodybą prie Nemenčinės, Stražnykų kaimą, pas gerą Aleksandro draugą Juzefą (Juožą) Lakį. Švenčiausiosios

Mergelės atvaizdas buvo paslėptas po grūdais. Medardas prisiminė, kaip šeima važiuodavo kasmet jo apžiūrėti.

Sovietų Sąjungoje į valdžią atėjus Nikitai Chruščiovui ir prasi-dėjus šiokiam tokiame politiniam atšilimui, Aleksandras Čobotas pasisamdė sunkvežimį ir paveikslą parsivežė į savo namus. Jis ilgus metus kabojo drėgname Čobotų butelyje – senamiesčio pusrūsyje. Vėliau, tėvams įsigijus pusę namo Belmonte, netoli dabartinės Olandų gatvės žiedo, ir persikėlus, altoriaus paveikslas buvo paimtas kartu.

Naujuose namuose buvo pakankamai vietos, todėl Švenčiausiosios Mergelės Marijos su kūdikiu atvaizdui buvo paskirtas atskiras kambarys. Jame Medardo tėvai įrengė altoriuką, prie kurio visada žydėdavo gyvos gėlės. Medardas pasakojo, jog prie išvogtojo paveikslo buvo pakrikštyti ir kai kurie jo, sesers bei brolio vaikai.

Tik atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę ir tikintiesiems grąžinus Vilniaus arkikatedrą, pats Medardas Čobotas kreipėsi į vyskupą Julijoną Steponavičių, kad priimtų išgelbėtąjį altoriaus paveikslą. Dvasininkas paprašė neskubėti, paragino lukterėti vienerius ar dvejus metelius. Pasak jo, greitai bus grąžinta ir Visų Šventųjų bažnyčia. Taip ir nutiko 1991-ųjų rudenį.

Rugsėjo 8 dieną – per Šilines – tikintieji jau skubėjo į Šventąsias Mišias. Jų laukė tuštutėlė bažnyčia ir žodžiais nenusakomas džiaugsmas, kai Dievo Motinos paveikslas iš Medardo Čoboto rankų grįžo į savo vietą altoriuje. Klebonas negalėjo patikėti savomis akimis. Švenčiausiosios Mergelės paveikslo buvo ieškota Maskvoje, svarstyta, ar jis neiškeliavo į Lenkiją. Per pačią Sumą grįžęs brangus kūrinys išspaudė ašarą ne vienam. Pasakodamas šią istoriją, gaudinosi ir signataras Medardas Čobotas. Jis jautėsi laimingas įvykdęs tėvo valią. Iškilmingų pamaldų metu visa bažnyčia meldėsi už Aleksandrą Čobotą. Medardas džiaugėsi, nors vėliau patyrė ir nemalonumų – dienraščio „Diena“ žurnalistui Vytautui Kaltieniui pasiguodė, „kad iš kai kurių savo tautiečių sulaukęs priekaištų, kam jis, būdamas tikras lenkas, atidavė Vilniaus bažnyčios

Medardas Čobotas su kunigu Kazimieru Meiliumi prie Visų Šventųjų bažnyčios.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

relikviją Lietuvai. Atseit reikėję dar palaukti arba išvežti į Varšuvą (...). Būtų naivu jiems priminti, kad protėvių žemės – Nemenčinės apylinkių, Belmonto neišveši⁷, – sakė politikas.

Praėjus tam tikram laikui, politikas Medardas Čobotas rašė: „Didžiujosi, kad, Vilniaus Visų Šventųjų bažnyčios klebono ku-

⁷ Vytautas Kaltenis, str. „Šventas šeimos jausmas“ dienraštyje „Diena“, 1995 m. sausio 14 d., Nr. 10 (159).

Medardas Čobotas su kunigu Kazimieru Meiliumi Visų Šventųjų bažnyčioje paveikslo grąžinimo proga, 1991 m. rugsėjo 8 d. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

nigo Jankovskio prašymu, per 45 bolševikinės okupacijos metus, rizikuodami savo likimu, su tėvu Aleksandru, motina Konstancija ir broliu Tadeušu išsaugojome ir 1991 metų rugsėjo 8 dieną, kai bažnyčia buvo sugrąžinta tikintiesiems, mūsų šeima iškilmingai, Sumos metu, sugrąžino šiai bažnyčiai labai vertingą senovišką Švenčiausiosios Mergelės Marijos su kūdikiu paveikslą. Buvau maloniai nustebintas, kai kurjeris iš Varšuvos ponas Kazimieras Dobrovolskis 1991 metais per Kalėdas aplankęs mane namuose įteikė, jo žodžiais tariant, „podarek gwiazdkowy“, dokumentus, liudijančius, kad esu lenkų išeivijos Australijoje įsteigtos „Polcul Foundation“ laureatas už mano veiklą išvaduojant Lietuvą nuo komunistinio režimo.“⁸

⁸ Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo Akto signatarai, 1990 (parengė J. Beinortas, J. Černiauskienė, G. Ilgūnas ir kt.). Vilnius: Savastis, 2000, p. 69–70.

Lietuvos Respublika
2004 Vilnius, Raštubėnų k. 1
tel. 607434
VISŲ ŠVENTŲJŲ BAŽNYČIA
Vilniaus arkivyskupija
Iš SV m. 10 mėn. 4 d.
Raš...

Nacionalizuojant Visų Šventųjų bažnyčią bei visą kitą parepijos turtą /1948/, tuometinis minėtos bažnyčios klebonas J.Jankovskis parepijos komiteto pirmininko pavaduotojo Aleksandro Čoboto globon perdavė Švč.M.Karion su kodikiu ant rankų monovinį paveikslą. Vykdam Lietuvos Respublikos aukšč. Tarybos restituciniams įstatymams Lietuvos Bažnyčiai 1991 m. balandžio 23 d. penirašytu aktu buvo atgauta Visų Šventųjų bažnyčia.1991 m. rugpjūčio 24 d. J.K. vyskupas J.Tuneitis bažnyčią atšventino. 1991 m. rugsėjo 8 d. Čobotų šeimai, atlikdama krikščionišką pareigą,Šv.Mišių metu iškilmingai bažnyčios nuosavybėn grąžino išsaugotą Joninio altoriaus paveikslą, po to padėką bei susirinkusiųjų tikinčiųjų malda:

Šį kartą taip pat mąkome "teatlygina Jums Dievas!"

Kun. Kazimieras Meilius
Kun.Kazimieras Meilius
Visų Šventųjų bažnyčios klebonas

Visų Šventųjų bažnyčios klebono Kazimiero Meiliaus padėka Čobotų šeimai, grąžinus šiai bažnyčiai šventą paveikslą. Vilnius, 1991 m. spalio 4 d.
Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Studijos ir meilė

Tapęs Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto studentu (1950 metai), jau pirmajame kurse Medardas sutiko didžiąją savo gyvenimo meilę ir būsimą žmoną Martą Šostacką. Jaunuoliai iškart vienas kitam patiko. Jau sulaukęs senatvės Medardas Čobotas su malonumu prisimindavo, kaip jie kartu mokydavosi. Martai geriau sekėsi piešimas, todėl ji pataisydavo Medardo darbus. Tuo tarpu jaunuolis atsigriebdavo, kai tekdavo mokytis lotynų kalbos. Šio dalyko jis buvo mokėsis gimnazijoje, o praktinių žinių įgijęs dirbdamas vaistinėje.

Po ketvirtąjo kurso studentai privalėjo važiuoti į rajonus atlikti praktikos. Medardas ir Marta 1954 metais į Tauragės rajoną išvažiavo drauge. Pirmuosius pacientus jiedu lankydavo kartu. Medardas Čobotas pasakojo, jog Martai praktikos vadovai davė pusę gydytojo terapeuto etato, o jam buvo pridėta ir galimybė dirbti vairuotoju bei „mažas geras moskvičiukas“. Taip prasidėjo tvirta, rimta draugystė, „1954 metų rugpjūčio 14 dieną pasibaigusi vestuvėmis, o 1955 metų spalio 8 dieną patvirtinta Eišiškių bažnyčioje, kur Marta ir Medardas priėmė Santuokos sakramentą (sutuokė kunigas Michalas Borykas)“.

Tauragėje Medardui labai pravertė anksčiau įgytos farmakologijos žinios. Ypač jis stebino vaistininkus. Pacientai jiems pateikdavo tokius receptus, jog net seniai dirbantys specialistai būdavo nustebinti. Mieste pasklido žinia, kad „poliklinikoje dirba docentas iš Vilniaus“. Žmonės stengėsi patekti pas tą išmintingąjį gydytoją.

Studijas 1956 metais Medardas ir Marta (vieninteliai kurse) baigė su pagyrimu. Nors abiem buvo įteikti vadinamieji raudoni diplomai, Medardas vis prisimindavo, jog viena disciplina – marksizmas-leninizmas – jam sekėsi prasčiau ir pareikalavo daug pa-

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto anatomiją studijuojančių studentų susirinkimas. Medardas Čobotas skaito pranešimą, 1953 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

stangų. Po studijų praėjus daugiau nei penkiems dešimtmečiams, Medardas Čobotas vaizdingai pasakojo apie minėto dalyko egzaminą. Jis prisiminė, jog studijų metais mėgo filosofiją, gilinosi į Hegelio bei Aristotelio tekstus. Juos skaitė vokiečių kalba. Per egzaminą kaip tik ir ištraukė bilietą, kuriame buvo klausimas jo mėgstama tema. Apsidžiaugė. Išsamiai viską išdėstė. Bet studento nuostabai išgirdo gąsdinimą, jog žinios bus įvertintos ketvertu. Iškart pasiteiravo, kodėl tik tiek. Dėstytoja atsakiusi: „Žinau, Čobotai, kad tu moki. Tačiau tu darai vieną klaidą: teoriją gerai žinai, bet praktikoje filosofijos nepritaikai – nestoji į komjaunimą. Užtat ir keturi.“

Pirmieji darbo metai Čobotams buvo sunkūs, ypač atėjus į pasaulį pirmagimiui Viktorui (1955 metų kovo 24 dieną). Marta dirbo gydytoja ginekologe Pirmojoje tarybinėje klinikinėje ligoninėje (vėliau – Šventojo Jokūbo). Gydytojas Medardas nuo 1956 metų

iki 1960 metų plušėjo dviem etatais – Pabaltijo geležinkelio Vilniaus apygardos poliklinikoje bei Vilniaus geležinkeliečių ligoninėje dirbo chirurgu, o vasaromis išigudrindavo turėti ir trečią etatą (Greitosios pagalbos ligoninėje budėdavo naktimis). Atrodo, jaunajam medikui sekėsi, tačiau netrukus paaiškėjo keistas dalykas, kurį vėliau aprašė gydytoja Jolanta Dičkutė: „Perėjęs visus studijų išbandymus operacinėse ir net morge, jis negalėjo matyti kraujo! Kiekvieną kartą, atvėrus pilvo ertmę, nuo to vaizdo jam imdavo trūkti oro, pradėdavo tankiau plakti širdis ir jis beveik nualpėdavo. Todėl chirurgo darbo teko atsisakyti ir imtis terapijos.“⁹ Veiklos netrūko.

Jaunoji gydytojų pora pasimatydavo tik savaitgaliais. Taip 1960 metų gegužės 13 dieną susilaukė ir antrojo sūnelio Stasiuko.

Medardas visada didžiavosi savo žmona, vertino ją už profesines žinias, darbštumą namuose ir darbe. Išplaukus į didžiosios politikos vandenį, Martos palaikymas buvo ypač svarbus.

Prabėgus penkiasdešimčiai metų, prieš judviejų auksines vestuves, Marta džiaugėsi šeimoje turinti net du medicinos mokslų daktarus – vyrą ir sūnų Viktorą, Vilniaus universiteto docentą, vaikų kardiologijos specialistą, kuris Lietuvos nepriklausomybės pradžioje pasitraukė iš mokslo į farmacijos verslą. Prieš pat tėvų santuokos jubiliejų Viktoras buvo „paskirtas stambiausios Europoje farmacijos kompanijos „Sanofi-Aventis“ generaliniu direktoriumi Lietuvoje. (...) Jo brolis Stanislavas – verslininkas“¹⁰. Senatvėje Marta ir Medardas džiaugėsi penkiais anūkais, senelis vis juos ragino mokytis.

⁹ J. Dičkutė, str. „Medardo Čoboto gyvenimo universitetai“ leidinyje „Pharmacon“, 1999 m. rugsėjo 30 d., Nr. 17 (80), p. 3.

¹⁰ R. Baltrušaitytė, str. „Kad smegenų stalčiai nerūdytų“ žurnale „Veidas“, 2004 m. spalio 28 d., p. 44.

Medardas Čobotas – viršutinėje eilėje antras iš kairės, apie 1953 metus.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Praktika Tauragėje, baigus IV kursą. Antroje eilėje iš dešinės – būsimoji Medardo žmona Marta, šalia Medardas. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su žmona Marta, 1955 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus universiteto Klinikinės terapijos katedros dėstytojas Medardas Čobotas su Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir embriologijos katedros vedėju, docentu Salezijumi Pavilioniu, 1958 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Tėvų namas Srovės gatvėje, Vilniuje. Medardas Čobotas svečiuojasi pas tėvus.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Privati praktika

Medardas niekada nepamiršo savo senelio pamokų. „Jis visą gyvenimą „vertėsi privačia praktika savo namuose“, – prisimena sūnus Viktoras. Į Vilnių iš gimtųjų Medininkų, Buivydžių ir kitų aplinkinių kaimų plaukdavo žmonės. Tuose kraštuose jis buvo svarbiausias gydytojas, kuriam pacientai patikėdavo visas savo paslaptis. Sūnui Viktorui buvo pavesta „reguluoti pacientų srautą“. Medardas dar priklausė tai gydytojų kartai, į kurią drąsiai kreipėsi ir paprasti kaimo žmogeliai, ir kunigai, ir patys medikai. Ne vienam jis buvo tapęs geriausiu kardiologu, paskiriančiu miltelius, stiprinančius, palaikančius širdies veiklą. Pasak sūnaus Viktoro, tėvui labai gelbėjo geras farmakologijos išmanymas. Jis rašydavo „savo receptus“, kuriuose reikėdavo tiksliai apskaičiuoti glikozidų dozes. („Perdozuosi – nužudysi, paskirsi per mažai – nepadės.“)

Be tradicinės medicinos, gydytojas Čobotas nevengė taikyti ir netradicinės medicinos žinių. Senelis jam buvo patikėjęs savo iš kartos į kartą perduodamą paslaptį – užkalbėjimus. Medardo Čoboto kolegė ir bičiulė profesorė Birutė Gaigalienė prisiminė vieną atvejį, kai Medardas jai draugiškai papriekaištavo, kodėl nepasakojusi apie kilusias problemas – būtų padėjęs užkalbėjimais. Profesorė tvirtino, jog Medardas puikiai sugebėjo užkalbėti rožę, padėti įkandus gyvatei bei kitais atvejais. O kartais pakakdavo „padėti meškerėmis“ – patarimais, kurių niekam negailėjo.

Kad ir kur būdamas, kad ir su kuo bendraudamas, kad ir kokiū būdu padėdamas žmogui, Medardas visada paisė etikos.

Nelegali praktika truko ilgai, gal iki 1987 metų. Tuo metu Medardas Čobotas ligoninėse jau nedirbo.

Medardas nuo 1960 metų, pakviestas docento Bronislavo Penkausko, įsidarbino Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institute (EKMI), gilinosi į siaurą sritį – artromiologiją (reumatologiją).

Medardas Čobotas namuose, apie 1958 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Pirmoji jaunojo mokslininko svajonė – elektromiografija

„Čia buvo mano, kaip gydytojo ir kaip mokslininko, antrieji namai“, – apie Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institutą (EKMI) jau tapęs pensininku kalbėjo Medardas Čobotas. Keturiasdešimt gražiausių mediko gyvenimo metų prabėgo būtent čia (net ir būdamas Seimo narys, jis rinkėjus priėmė EKMI).

Pradėjęs dirbti jaunesniuoju moksliniu bendradarbiu, vyriausiuoju moksliniu bendradarbiu, moksliniu sekretoriumi, netrukus gabus specialistas tapo ir direktoriaus pavaduotoju bei medicinos mokslų kandidatu. Medardas Čobotas 1964 metais apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją tema „Reumatinių širdies ydų diagnostika“. Po trijų dešimtmečių, 1993 metų kovo 23 dieną, mokslų daktaro laipsnį, Medardui Čobotui suteiktą už medicinos mokslų kandidato disertaciją, apgintą SSSR Medicinos mokslų akademijos Lietuvos eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute, Lietuvos mokslo taryba nostrifikavo.

Tiesa, prieš tapdamas pavaduotoju, turėjo gerokai pasitarti su savo sąžine ir artimaisiais. Mokslininko Medardo Čoboto kelyje tuometinė valdžia įžvelgė vieną labai didelį minusą – jis nepriklausė komunistų partijai. Toks žmogus užimti rimtesnio posto negalėjo. Apie tai Medardui priminė ir Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institute direktoriaus pareigas 1971–1994 metais ėjęs Alfonsas Matulis. „Tu man labai patinki, būk pavaduotoju. Tik prieš tai reikia įstoti į partiją“, – Medardas vis prisimindavo instituto vadovo pasakytus žodžius. Vadovauti gausiam žmonių kolektyvui norėjosi. Medardas Čobotas išvažiavo pasitarti su savo tėvais. Aleksandras Čobotas, išklauses sūnų, pakvietė jį

kartu aplankyti Eišiškių parapijos kunigą ir paprašyti patarimo. Žodžiai, kuriuos iš dvasininko išgirdo jaunasis mokslininkas, jį labai sustiprino. „Jei *durnas* stoja į partiją ir *protingai* vadovauja, tai blogai. Bet jei protingas žmogus stoja į partiją ir neleidžia vadovauti *durniui*, tai gerai. Nebijok. Tavęs jau joks velnias nepakeis“, – aiškino kunigas. Medardas Čobotas tapo komunistų partijos nariu ir pradėjo savo karjerą kaip mokslininkas. Buvę kolegos niekada neįjuto komunisto Medardo spaudimo. Bendradarbė profesorė Birutė Gaigalienė kalbėjo, jog jam labiausiai tiko partijos „dvasiško tėvo“ vardas. Pasak profesorės, Medardas visada tikėjo Dievą ir nevengdavo atvirai pasakyti, jog toks žmogus kaip Kristus yra gyvenęs žemėje ir šios asmenybės paneigti negalima. Visas jėgas Medardas Čobotas stengėsi atiduoti ne partijai, o Tėvynei. „Jis buvo lenkas, bet lenkas, kuris niekada nedarė gėdos savo tautai“, – sakė profesorė. Medardas, pasak Birutės Gaigalienės, dažnai akcentavo, kad niekada neišsižadės savo tautybės, bet iškart primindavo, jog jis gimė Lietuvoje, kuri jį išaugino ir išmokė, todėl savo Tėvyne laiko Lietuvą. Lenkija – jo protėvių Tėvynė, kurią Medardas labai gerbia.

Pasak institutui vadovavusio (nuo 1994 metų) direktoriaus Algirdo Venalio, tuo metu docentas Medardas Čobotas buvo vienintelis mokslininkas Lietuvoje, taip stipriai gilinęsis į reumatologiją (raumenų ir sąnarių ligas) ir įvaldęs retą tyrimą – elektromiografiją. Pats Medardas Čobotas prisiminimuose išskyrė dvi pagrindines tyrinėjimų sritis – reumatologiją ir gerontologiją. Tuo pačiu metu kurį laiką docentas Medardas Čobotas Vilniaus universitete dėstė klinikinę reumatologiją.

Apie šį laikotarpį prisiminimais nuoširdžiai pasidalijo Medardo kolegė – daktarė, profesorė Birutė Gaigalienė:

„Daktaras Medardas Čobotas, išsirūpinęs skeleto raumenims tirti gerą užsienietišką (danišką) elektromiografą DYZA ir išmokęs su juo dirbti, pradėjo naują savo mokslinės veiklos kryptį – skeleto raumenų tyrimą, kuris jį pavergė. Supratęs, kad skeleto raumenų tyrimas dar mažai kur taikomas, tačiau duodantis nau-

dingą informaciją reumatinių ligų klinikoje, pradėjo burti jaunas žmones, kurie jo vadovaujami nusprendė ruošti kandidato disertacijas. Kadangi darbas vyko sklandžiai, tyrimo rezultatai plėtė akiratį apie raumenų patologiją, o mokslinių darbų publikacijomis susidomėta tiek Tarybų Sąjungoje, tiek ir užsienyje, daktaras Medardas Čobotas nutarė suorganizuoti elektromiografistų grupę, kuri tęstų jo pradėtus mokslinius tyrimus. Svajojo apie elektromiografistų mokyklą, mokslinį elektromiografistų skyrių EKMI, o gal ir pasisektų, paruošus kadrus, įkurti Raumenų patologijos institutą. Suburta aspirantų grupė plačiai tyrinėjo sveikų žmonių, sportininkų skeleto raumenis (prieš ir po fizinio krūvio), jų pokyčius dėl amžiaus. Reumatologijos srityje dirbo pats daktaras Medardas. Jis elektromiografinius tyrimus atlikti ir duomenis interpretuoti patologijos atvejais paruošė sūnų – gydytoją Viktorą, kuris nepasekė tėvo pėdomis ir savo gyvenimą pakreipė kita linkme. Mane šiek tiek pamokė interpretuoti miogramas, kad, jam nesant ligonių aptarimo metu, sugebėčiau atskirti normą nuo patologijos.

Pirmasis aspirantūroje (dabartiniu metu vadinama doktorantūra) mokslinį darbą (kuriam vadovavo Medardas Čobotas) pradėjo energingas, ypač darbštus jaunuolis Juozas Saplinskas. Netrukus atsirado ir jo geras draugas Jonas Jaščaninas, vėliau gydytojos Danutė Kaunaitė ir Ona Kavaliauskaitė. Visi, vadovaujami daktaro Medardo Čoboto, sėkmingai apgynė kandidatines disertacijas ir tapo docentais. Tuo metu daktaro Medardas Čoboto suorganizuota elektromiografistų grupė buvo itin vertinama ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir užsienyje, jų darbai plačiai publikuojami. Regis, 1972 metais ši grupė, vadovaujama daktaro Medardo Čoboto, Vilniuje suorganizavo labai gerai pavykusį pirmąjį klinikinės elektromiografijos simpoziumą, kuriame be Lietuvos elektromiografistų gausiai dalyvavo žymūs Maskvos, Leningrado, Charkovo, Kijevo, Odesos, Eupatorijos, Saratovo, Novosibirsko, Tbilisio, Donecko, Kazanės, Dniepropetrovsko, Sverdlovsko, Kišiniovo, Rygos ir Talino elektromiografistai. Organizuoti ir seminarai Lietuvoje.

Daktarai Juozas Saplinskas ir Jonas Jaščaninas tęsė darbą toliau: parašė iš elektromiografijos srities daktaro disertacijas (dabar priilyginamas habilituoto daktaro) ir tapo profesoriais.“

Habilituotas biologijos mokslų daktaras, profesorius Juozas Saplinskas su Medardu Čobotu susipažino 1969 metais, atėjęs į EKMI, sulaukęs pasiūlymo tyrinėti sveikus žmones. Raudonojo Kryžiaus ligoninės Reumatologijos skyriuje mokslininkai turėjo savo kabinetą. Profesorius Juozas Saplinskas pasakojo, jog kartu dirbo ir medikai, ir inžinieriai. Naudojant elektromiografą stengiasi „pažvelgti“ kuo giliau į tyrinėjamo žmogaus kūną. Tai buvo laikas, kai buvo net nesvajota apie asmeninius kompiuterius.

Pasak profesoriaus Juozo Saplinsko, mokslininkas Medardas tada drąsiai eksperimentavo. Kolegos jį ragino apsiginti daktaro disertaciją, bet šis neskubėjo, į tokius raginimus tik numodavo ranka. „Tokius vadina enciklopedistais – jie tiria, deda į lentynas, bet nenori iš to leisti knygų“, – apie savo buvusį vadovą, o vėliau ir gerą bičiulį Medardą Čobotą kalbėjo Juozas Saplinskas.

Abu mokslininkus siejo graži bičiulystė – jie kartu dirbo EKMI, dažnai kartu vykdavo darbo reikalais į kitus miestus, kartu poilsiaudavo – susitikdavo Medardo sode, kur ir darbuodavosi, ir diskutuodavo. Juozas Saplinskas pasakojo Medardą buvus labai paprastą ir draugišką žmogų. Maskvoje jiedu prireikus sugebėdavo net batais apsikeisti. Profesoriumi Juozui ilgam įstrigo tai, jog lenkas Medardas Čobotas ne tik gražiai kalbėjo lietuviškai, bet ir dažnai mėgo taisyti kitų kalbą, ragindamas kalbėti taisyklingai.

Pasak Juozo Saplinsko, žmonių gerbiamas ir mylimas gydytojas, darbštus mokslininkas ir rūpestingas politikas Medardas Čobotas labai rūpinosi kitų – šeimos narių, kolegų, pacientų, rinkėjų sveikata, pamiršdamas pats save. Paragintas saugoti sveikatą, paprastai atsakydavo trumpai: „Aš pats gydytojas, aš žinau...“

Vilniaus universiteto docentas, daktaras Remigijus Naužemys Medardą Čobotą laiko vienu iš svarbiausių kuratorių, oponentų bei recenzentų rašant mokslinę disertaciją. „Tai buvo labai geras,

Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto mokslinis bendradarbis Medardas Čobotas ir laborantė M. Simonavičiūtė atlieka tyrimus Užvenčio rajono kolūkiečiui M. Gedvilui. Vilnius, 1961 metai. Huberto Paluševičiaus nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA. 0-016864).

doras, komunikabilus ir supergabus mokslininkas, visuomenės veikėjas. Jam vadovaujant, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institutas buvo baze, kur išaugo aukšto lygio mokslininkų karta, jie vėliau tapo žymiais mokslininkais, habilituotais mokslų daktarais, profesoriais, aukštųjų mokyklų katedrų vadovais“, – gerų žodžių savo vadovui negailėjo daktaras Remigijus Naužemys. Jis su pagarba minėjo savo mokytoją Medardą, mokiusį ne tik jį, bet ir daktarą Juozą Saplinską, žymų sportininką ir mokslininką, habilituotą daktarą, profesorių, ilgametį Kauno kūno kultūros ir sporto instituto Fiziologijos katedros vedėją, Ščecino (Lenkija) sporto instituto Fiziologijos katedros vadovą Joną Jaščiną bei lengvaatletę, sporto meistrę, docentę, ilgametę Lietuvos dailės instituto katedros vedėją Oną Kavaliauskaitę.

Mokslininkas Medardas Čobotas Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institute (EKMI), kur gilinosi į siaurą sritį – artromiologiją (reumatologiją), 1965 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto kolegės daktarės, profesorės Birutės Gaigalienės archyvo.

Draugų susitikimas. Viduryje stovi Medardas ir Marta, apie 1982 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Sąjūdyje

Į politiką docentas Medardas Čobotas atėjo kaip lenkų intelektualų, mokslininkų atstovas. Dar 1987–1988 metų mitinguose jis dalyvavo kaip eilinis Lietuvos pilietis, o 1989 metais Medardas jau aktyviai įsitraukė į Sąjūdžio grupės veiklą. Pasak Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto (EKMI) direktoriaus Algirdo Venalio, tokie žmonės stipriai rizikavo ne tik savo laisve, bet ir gyvybe. „Sunku buvo patikėti, jog toks monstras kaip Tarybų Sąjunga taip ramiai ir tyliai nusibaigs. Agonija galėjo būti kruvina ir žalojanti“, – kalbėjo Algirdas Venalis. Jis išskyrė ir kitą aspektą – lietuvių tauta siekė išsivadavimo, buvo aktyvi šio proceso dalyvė, tuo tarpu rusai ir dalis lenkų į permainas žiūrėjo skeptiškai. Tai, kad iš lenkų inteligentijos atsirado žmogus, kuris besąlygiškai priėmė lietuvių tautos išsivadavimą kaip savo asmeninį išsivadavimą, buvo labai svarbus dalykas.

Savo prisiminimuose Medardas Čobotas pasakojo, kad Sąjūdžio veiklai iš karto pritaręs, bet į galimybę pačiam prisidėti iš pradžių žiūrėjęs atsargiai. Širdyje jis sovietiniais metais visada jautėsi disidentu, bet istorinė senelių ir tėvų patirtis vertė giliai pamąstyti, kada jis atneštų daugiau naudos Lietuvai. Kantrybė trūko 1989 metų vasarą. Institute vyko partinis susirinkimas, į kurį buvo sukviestas visas kolektyvas – nuo direktoriaus iki valytojos. Atvyko ir svečių – pats Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos (LTSR) Aukščiausiosios Tarybos (AT) Prezidiumo pirmininkas Vytautas Astrauskas. Pagrindinis svarstomas klausimas – Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio veikla. Iš tribūnos nuskambėjo raginimas pasirašyti rezoliuciją, nukreiptą prieš Sąjūdžio veiklą, nes ji neva esanti antivalstybinė, nacionalistinė, kenkianti Lietuvos žmonėms. Komunistų partijos nariai buvo kviečiami pasisakyti. Tuomet iš vietos pakilęs Medar-

das Čobotas pareiškė palaikantis Sąjūdžio idėjas. Bematant Medardas sulaukė kritikos. Esą jis nieko nežinantis, nesuprantantis, o gal net esantis Amerikos finansuojamas žvalgybininkas. Tai išgirdus, dvejonių nebekilo – Medardas Čobotas iš kišenės išsitraukė partinį bilietą, nuėjo į Prezidiumą ir jį padėjo ant stalo. Beregint sulaukė LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko Vytauto Astrausko pastabos. Pasak paties Medardo, salėje nuskambėjo žodžiai: „Čobotai, iš partijos pagal įstatus negalima išstoti. Galima tik išmesti. Paimk bilietą, ateik į biurą, mes tave išmesime ir atimsime bilietą.“ Tačiau atsakymas buvo trumpas: „Ne, neimsiu.“ Vėliau Medardas Čobotas pasakojo, jog su Vytautu Astrausku jiedu gerai sutarę, išskyrus tai, jog jų politinės pažiūros iš esmės skyrėsi.

Į diskusijas su komunistų partijos nariais nesileidęs Medardas pelnė Sąjūdžio dalyvių simpatijas. „Jie suprato, kad Čobotu galima pasitikėti“, – jau po daugiau nei dešimties metų džiaugėsi Medardas.

Norinčių pasirašyti rezoliuciją neatsirado daug. Greitai institute susiformavo stipri Sąjūdžio grupė, kurią palaikė ir instituto direkcija. Dauguma Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto darbuotojų buvo už Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą. Į aktyvią veiklą įsitraukė ir Medardas Čobotas.

Prieš rinkimus į Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos (TSRS) Aukščiausiąją Tarybą docentas sulaukė kolegų gydytojų vizito. Jie teiravosi, ar Medardas, kaip Lietuvai lojalus lenkas, sutiktų būti iškeltas kandidatu į Maskvoje vykstantį suvažiavimą. Tada iškart atsakė, kad ne. Tvirtino: „Aš – ne politikas.“ Be to, sakė nenorintis važiuoti į Maskvą. Mokslininkas atsisakė nuoširdžiai, jis visą dėmesį skyrė mokslinei veiklai bei gydomajam darbui organizuoti. Tuomet moterys gydytojo pasiteiravo, ar jis neatsisakys ateityje dalyvauti rinkimuose į Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiąją Tarybą. Atsakė trumpai: „Pažiūrėsim.“

Tada žmonių nuotaikos buvo įvairios. Medardas Čobotas aktyviai užsiėmė agitacine veikla. Dažnai dviese su bendraminčiu sąjūdininku Stasiu Žemaičiu važinėjo į įvairius Lietuvos miestelius ir

kaimus. Išgirsti teko visko. Tačiau abu vyrai laikėsi vienos krypties ir niekas Stasio su Medardu „negalėjo išmušti iš vėžių“.

Keletas mėnesių po rinkimų į TSRS Aukščiausiąją Tarybą netruko prabėgti. Artėjo rinkimai į LTSR Aukščiausiąją Tarybą. Kolegos patikimam bendradarbiui Medardui Čobotui argumentavo paprastu žodžiu – „reikia“. Medardas suprato – reikia, kad delegatų būryje būtų ir pažangiai mąstančių lenkų tautybės žmonių. Jau buvo įkurta Lietuvos lenkų sąjunga, kėlusį Vilniaus krašto autonomijos klausimą. Medardas Čobotas sutiko dalyvauti rinkimuose. Greitai buvo pakviestas į Sąjūdžio būstinę, kur jo laukė profesorius Vytautas Landsbergis. Profesorius uždavė tik vieną klausimą, pasiteiravo, ar jei Medardas Čobotas būtų išrinktas į LTSR Aukščiausiąją Tarybą, balsuotų už Lietuvos nepriklausomybę ar prieš ją. Medardas be diskusijų atsakė: „Tik už.“ Vytautas Landsbergis neabejodamas ištare: „Palaikau jus.“

Tuomet docentas Medardas Čobotas priklausė ir Lietuvos lenkų sąjungai, todėl nutarė, jog kur kas geriau būtų, jei šios sąjungos nariai jį ir pasiūlytų į kandidatus. Medardas buvo įsitikinęs, jog dalis tautiečių jį laikė „nepatikimu elementu“.

Vėliau Medardas Čobotas prisiminė apskritojo stalo diskusijas, vykusias Varšuvoje. Pasak Medardo, jis ten buvo vienintelis Lietuvos lenkas, pasisakęs už Lietuvos nepriklausomybę. Sušnekus, kam turėtų priklausyti Vilnius, Medardas irgi nedvejojęs: „Vilnius – Lietuvos sostinė.“ Medardas Čobotas apgailestavo, kad Lietuvos lenkų spauda pažėrė griežtos kritikos – kai kurie tautiečiai jį pavadino „vieninteliu išdaviku“.

Balsavimai mediko labai nenustebino: iš septyniiasdešimties balsavusių Lenkų sąjungos narių Medardo kandidatūrai buvo priartita tik vieno balso persvara.

Ne paslaptis, nemalonių klausimų, nepasitikėjimo sulaukta tiek iš lenkų ar rusų, tiek iš lietuvių. Medardas atsidūrė tarp dviejų ugnių. Arba, kaip sakė buvęs Aukščiausiosios Tarybos deputatas Nikolajus Medvedevas, „(...) tapo buferiu. Buferis priima smūgius iš abiejų pusių“. Vienas iš pagrindinių klausimų, kuriuos pateikda-

vo visi rinkėjai, buvo susijęs su išstojimu iš TSRS. Medardas Čobotas atsakydavo balsuosiąs taip, kaip rinkėjai jį įpareigosiantys. „O jeigu mes „už“ nebalsuosime?“ – ironiškai teiraudavosi nepatiklieji. „Būsiu tik dėkingas. Turiu mielą darbą. Man politika tik tarp kitko“, – atsakydavo Medardas. Per susitikimą Medardas Čobotas pasiteiravo vieno lietuvio, kodėl šis už jį nebalsuos. Žmogus atsakė: „Todėl, kad jūs lenkas, mums Seime reikia lietuvių.“ Ir tada Medardas Čobotas išliko santūrus: „Ačiū. Nebalsuokite.“ Bet tuojau pat buvo nustebintas kelių lietuvių moterėlių reakcijos – jos kumščiais mojuodamos užsipuolė klausimus uždavinėjusį savo tautietį. „Kovoti buvo nelengva“, – vėliau kalbėjo Medardas Čobotas. Jam teko ištverti nuoskaudas, kurias išgirdavo mitinguose, susirinkimuose ar tiesiog gatvėje. Negana to, į gydytoją Medardą kritikos strėlėmis taikėsi kai kurie rusų ir lenkų žurnalistai. Medardas Čobotas pasakojo išgirdęs įvairių kurioziškų kaltinimų, pavyzdžiui, – „Medardas Čobotas Vytautui Landsbergiui už didelius pinigus pardavė lenkus...“ Medardas visiems kartojė tik vieną mintį: „Aš esu lenkas, lojalus Lietuvai. Bet man labai rūpi, kad lenkai ir lietuviai suprastų vienas kitą. Ir man tai labai svarbu.“ Žmonės patikėjo.

Priekaištų lavinai tikra atsvara buvo Medardą Čobotą stipriai palaikiusi Lietuvos lenkų inteligentija. Labai šiltai jis atsiliepdavo apie lenkų medikų teatrą, vadovaujamą Lilės Kšyzik, bendražygį Zdislavą Tryką ir jo seserį Julitą bei institute sukurtos Sąjūdžio grupės žmones.

Pasakodamas apie Zdislavą Tryką, Medardas džiaugėsi, jog tautietis pats pasiūlė savo pagalbą. Vilniaus miesto taryboje dirbęs liberalas Zdislavas visur buvo kartu: ir kelionėse, ir susitikimuose su žmonėmis, ir ant barikadų prie Seimo rūmų, kur lenkų grupelė „turėjo savo postą“.

Dirbdamas tuometiniame Remonto ir statybos trestė Zdislavas su bendraminčiais ten įkūrė Sąjūdžio klubą, kuris politinėje kovoje palaikė ir Medardą Čobotą. Zdislavas vėliau pasakojo žmonėms aiškinęs, „kam reikalinga revoliucija, kas bus po to, ką reiškia lais-

vė ir nepriklausomybė, ką ji atneš lietuviams, lenkams, rusams, žydams“. Teorinis darbas, pasak Zdislavo, davė nemažai naudos, ypač jauniems žmonėms, kurie viską suprato kur kas lengviau ir greičiau.

Zdislavas Trykas, prisimindamas Sąjūdžio laikus ir pirmuosius Nepriklausomos Lietuvos valstybės metus, džiaugėsi, kad jam teko prisidėti Varšuvoje kuriant būstinę laikinai Lietuvos vyriausybei emigracijoje, jei kiltų karinis konfliktas, jei nepriklausomybės atkūrimo siekis būtų užgniaužtas. Tuo metu per draugus lenkus Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas buvo pagal specialų sprendimą išsiųstas į užsienį ir turėjo rezidenciją Londone.

Zdislavas Trykas, padėdamas Medardui Čobotui politinėje kovoje, pats vadovavo bendrovei „Znad Wili“ prekybos namai“, kuri užsiėmė spausdinimu kas dvi savaites išeidavusio nepriklausomo visuomeninio kultūrinio leidinio „Znad Wili“ (steigėjas – Česlas Okinčicas, redaktorius – Romualdas Miečkovskis.

Sovietų kareiviams 1991 metų sausio 11 dieną užėmus Spaudos rūmus, leidyba, pasak Zdislavo Tryko, buvo perkelta į Ukmergę. „Znad Wili“ leidėjų dėka pasaulį pasiekė nuotraukos bei straipsniai apie Sausio 13-osios įvykius.

Pats bendrovės komercijos direktorius Zdislavas laikraštį atveždavo į Vilnių, kartais net rizikuodamas savo ir savo šeimos gerove. Pučo dienomis automobilio gale (po galinėmis sėdynėmis) sudėjęs laikraščius, viską kruopščiai užklojęs, Zdislavas Trykas kartu su jį lydėjusia žmona Alicija ant viršaus uždėdavo vežimėlį, kuriame guldydavo savo dukrytę (gimusią 1990 metų gruodžio 28 dieną). Šitaip iš Ukmergės į Vilnių atgabenti leidiniai netrukdavo privačiu automobiliu pasiekti Varšuvą, iš kur žinios apie įvykius Lietuvoje pasiekdavo kitas šalis.

Medardas Čobotas tokią bendražygių veiklą labai vertino. Politikas Medardas noriai pasakodavo apie savo ir draugų veiklą Sąjūdyje. Skausmo ašaras keitė politinės sėkmės rinkimuose į Aukščiausiąją Tarybą džiaugsmas.

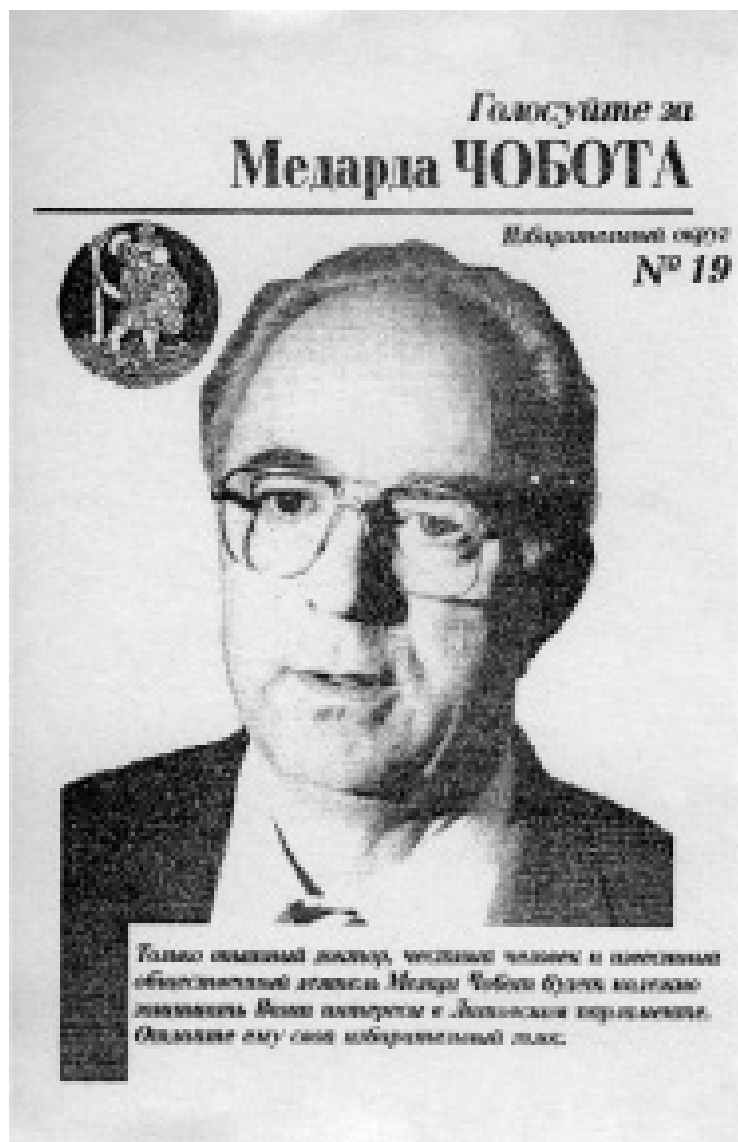

Į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą Vilniaus 19-ojoje Geležinkelio rinkimų apygardoje buvo įregistruoti 5 kandidatai į deputatus. Pirmajame rinkimų ture 1990 metų vasario 24 dieną Vilniaus 19-ojoje Geležinkelio rinkimų apygardoje už kandidatą į deputatus Medardą Čobotą balsavo „už“ 4076 rinkėjai, už Mykolą Burokevičių (Vilniaus pedagoginio instituto profesorių) – 1624 rinkėjai, Vladislavą Maksimovičių (Vilniaus „Elfos“ elektrotechnikos gamyklos brigadininką) – 1552 rinkėjai, Aldoną Balsienę (Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos montuotoją) – 1062 rinkėjai, Vasilijų Jemeljanovą („Sovetskaja Litva“ laikraščio redaktorių) – 965 rinkėjai. Į antrąjį rinkimų turą buvo išrinkti Medardas Čobotas ir Mykolas Burokevičius. Tas pats Mykolas Burokevičius, kuris per 1991 metų sausio įvykius vadovavo Nacionalinio gelbėjimo komitetui ir bandė organizuoti perversmą Lietuvoje. Už Medardą Čobotą antrajame ture balsavo 6893 rinkėjai, o už Mykolą Burokevičių – 3134 rinkėjai.

Medardas Čobotas buvo išrinktas LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Jis prisiminė: „Visas dėmesys buvo atkreiptas į mūsų apygardą. Į susitikimus aš atvažiuodavau mažučiu žiguliuku, o Mykolas Burokevičius – juoda „Volga“.“

Čobotas su džiaugsmu prisimindavo pirmąsias savo laimėjimo valandas. Lietuvos žmonės Medardą nustebino, apdovanodami dėmesiu. Naktį pasipylė šimtai skambučių iš visos šalies, iš miestų ir kaimelių. „Tas momentas man buvo įdomus ir brangus“, – graudindamasis po gero dešimtmečio pasakojo politikas.

Pasak artimųjų, pajutęs žmonių pasitikėjimą, tapęs politiku, Medardas patyrė didžiulį pasitenkinimą. „Jis džiaugėsi, kad, būdamas paprastas žmogus ir dar lenkų tautybės, pateko į Aukščiausiosios Tarybos deputatų sąrašus, dalyvavo Tėvynei lemiamuose įvykiuose“, – kalbėjo sūnėnas Janas Soltanovičius. Medardas Čobotas džiūgavo, atrodė, kad „įsijungė vadinamasis antrasis kvėpavimas“. Tai padėjo pamiršti nusivylimus.

Agitacinis rinkimų į LTSR Aukščiausiąją Tarybą plakatas, 1990 metai.
Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

KVIETIMAS

GERBIAMI RINKĖJAI!

Jūsų rinkiminėje apygardoje kandidatu į Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatus balotiruojasi Medardas ČOBOTAS. Jis senas vilniečis, nepartinis. Tai prityręs gydytojas ir mokslininkas, žinomas visuomenės veikėjas, besistengiantis padėti kenčiantiems dėl ligų ar socialinio neteisingumo. Daug dėmesio jis skiria pagyvenusių ir senų žmonių problemoms. Gydytojo M. ČOBOTO geranoriškumas, erudicija, didelė gyvenimiška patirtis pasitarnaus kovoje už visapusišką visuomenės atsinaujinimą, už socialinį teisingumą visų tautybių Lietuvos žmonėms.

M. ČOBOTAS iškeltas pažangių Lietuvos Lenkų Sąjungos jėgų, pasisakančių už visų Lietuvos piliečių konsolidaciją, kuriant demokratišką nepriklausomos Lietuvos ateitį. M. ČOBOTO, Lietuvos patrioto, kartu atstovaujančio vieną iš jos tautinių mažumų, dalyvavimas parlamento veikloje bus labai naudingas, siekiant tautinės santarvės Lietuvoje, vienijant Lietuvos žmones vardan socialinės pažangos ir ekonominio gerbūvio. Dirba Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute.

Artėja paskutinis rinkimų etapas. Brangus kiekvienas balsas, atiduotas už pažangą, už klestėjimą. Nenumokite ranka į savo ateltį, aktyviai pareiškite pilietinę poziciją. S. m. kovo atleikite ir 19-oje Vilniaus rinkiminėje apygardoje paremkite kandidatą, kuris gins Jūsų interesus.

Kandidato į Lietuvos
parlamento deputatus
gydytojo M. ČOBOTO
patikėtiniai.

Medardo Čoboto kreipimasis į rinkėjus. Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas

„Kovo 11 diena – svarbiausia diena mano gyvenime“

Medardas Čobotas didžiavosi Aukščiausiojoje Taryboje vykusių diskusijų metu į Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko vietą išdrįsęs pasiūlyti profesorių Vytautą Landsbergį. Medardas buvo įsitikinęs, jog visa, kas vyksta, yra Sąjūdžio nuopelnas, vadinasi, ir vadovauti turi jo atstovas. Medardas Čobotas susirinkusiesiems kalbėjo, jog yra du rimti politikai – Vytautas Landsbergis ir Algirdas Mykolas Brazauskas, bet antrasis atstovauja tik vienai politinei jėgai – Lietuvos komunistų partijai. „Manau, kad abu kandidatai verti vadovauti mūsų tautai kelyje į laisvę, bet vis dėlto partija Respublikoje dabar mažiau palaikoma, nors jos lyderis draugas Algirdas Brazauskas tikrai vertas pagarbos. Jis geras politikas, daug padaręs Lietuvai, jis demokratizavo partiją, bet jeigu kalbėtume iš esmės, jis tai daugiausia darė spaudžiamas, stumiamas, prašomas. Todėl vis dėl to už tą momentą, į kurį šiandien atėjome, ką pasiekėme, turime dėkoti visai lietuvių tautai, už kurios siekius kovojo (kai kur labai smarkiai) Sąjūdžio lyderiai. Sąjūdis sugebėjo visą Lietuvą pakelti atgimimui, ir mes džiaugiamės šiandien sulaukę tokios dienos. (...) Aš esu lenkas ir labai gerai žinau, kaip vyko įvykiai Lenkijoje, kur galų gale vis tiek laimėjo „Solidarumas“, tai yra tokio tipo judėjimas, kokį mes turime Lietuvoje. Todėl atvirai sakau – balsuosiu už gerbiamąjį Vytautą Landsbergį, ir pritariu jo norui savo pavaduotoju matyti gerbiamąjį Algirdą Brazauską“, – kolegoms kalbėjo Medardas. Vėliau

jis prisipažino sulaukęs Algirdo Mykolo Brazausko priekaištų už žodį „stumiamas“. Medardas Čobotas sakė įžeisti nenorėjęs, todėl iškart atsiprašęs, o vėliau vykusiuose rinkimuose į premjero vietą Algirdą Mykolą Brazauską nuoširdžiai palaikęs.

1990 metų kovo 13 dienos posėdyje, kreipdamasis į kolegas parlamentarų bei visus Lietuvos gyventojus, vadindamas juos mielais tėvynainiais, Medardas Čobotas apgailestauja dėl žmonių nepasitenkinimo, kilusio po jo žodžių apie Algirdą Mykolą Brazauską, nuogaustauja, kad tie žmonės, kurie daug metų „tiek kentėjo, tiek svajojo, tiek kovojo, gavę laisvę, antrą ar trečią dieną ieško sąskaitų tarpusavyje. Tai kenkia Lietuvai, kenkia ateičiai, kenkia viskam“. Medardas primena pats atsiprašęs deputato Algirdo Mykolo Brazausko, kurio nesiruošęs įžeisti, ir taip pat sulaukęs Algirdo Mykolo Brazausko prašymo atleisti už pasikarščiavimą. Besidžiaugdamas „likviduotu konfliktu“, Medardas Čobotas pasako, jog deputatai dar neįpratę „dirbti parlamente“, todėl „dėl nemokėjimo padaro vieną kitą kartą klaidų“. Ir čia pat nurodo svarbiausią, visus vienijančią dalyką – „Visi norime gero Lietuvai, mylimai Tėvynei. Ir aš manyčiau, kad dabar turime ieškoti, kaip galima suprasti vienas kitą. (...) Šiandien mes turime vieną pagrindinį tikslą – kažkaip sutvarkyti mūsų valstybę, priimti tinkamus įstatymus, pasitarti. Žinoma, kitą kartą ginčijamės dėl vieno žodžio. Tai nedaro mums garbės.“ Kartu Medardas visiems primena, jog deputatų pareiga yra ne tik patiems sutarti, bet ir, iškilus neaiškumams, sugebėti „nuraminti tautą“. Tai esanti visų iki vieno pareiga. „Mes turime surasti būdą žmonėms užtikrinti, kad nė vienam blogo nenorime, kad tikrai norime laisvės, norime Europos tipo valstybės. Visus piliečius, nepriklausomai nuo tautiškumo, nuo partijos, nuo kokių nors kitų plusų ar minusų, visus palaikom ir visus kviečiam eiti kartu“, – sako Medardas Čobotas.

Deputatas labai išgyveno, kai skambinusieji, rašiusieji telegramas klausinėjo: kodėl jūs už Sąjūdį? kodėl jūs prieš Brazauską? jus lenkai iškėlė, kodėl jūs už Landsbergį? Atsakydamas į priekaištus, Medardas Čobotas neabejodamas pasirinkimu visiems sakė: „Aiš-

ku, lenkai kėlė. Aš Lietuvos parlamente tikrai neišduosiu lenkų interesų. Dėsiu pastangų, kiek galėsiu, kad jie galėtų vystyti savo kalbą, savo kultūrą, savo meną ir visa kita. (...) Bet mano rinkėjai žinojo, kad esu Sąjūdžio remiamas ir kartu, žinoma, aš palaikau Sąjūdį. Ir todėl negali būti čia dviprasmiškumo.“ Medardas kvietė visus deputatus daugiau kalbėtis su rinkėjais, juos nuraminti, atsakyti į visus jiems rūpimus klausimus.

Kreipdamasis į deputatus tą dieną Medardas Čobotas tikino, jog reikia nuraminti žmonių aistras ir „Lietuvos vardan“ Algirdui Mykolui Brazauskui „patikėti ministrų Tarybos pirmininko pareigas“. „Kada šitos abiejų vyrų (Vytauto Landsbergio ir Algirdo Mykolo Brazausko – autorės pastaba) rankos stipriai susikabins, patyrimas bus mums tikrai naudingas, reikalingas, ir aš būsiu laimingas“, – sakė Medardas Čobotas.

Mokslininkas Medardas gerai suprato ne tik Kovo 11-osios įvykių svarbą, bet ir rizikos laipsnį. Tada daug ką baugino jei ne esantis, tai bent jau įsivaizduojamas TSRS stiprumas, KGB struktūrų darbas, OMON'o būriai, daugybė partinių veikėjų... Ir viso šito akivaizdoje „grupelė žmonių paskelbia, kad mes esame atskira valstybė“. Pasak Medardo, galutinis balsavimas vyko naktį, nes toks laikas buvo tinkamiausias. Aukščiausiosios Tarybos vadovams ir visiems deputatams ne tik tą naktį reikėjo atlaikyti stiprų Maskvos spaudimą – skambučius, raštus, blokadą... Dienos ir naktys bėgo Aukščiausiosios Tarybos salėse ir koridoriuose. Oficialiai tautos išrinkti atstovai negalėjo palikti savo darbo vietos.

Nuovargį ir nerimą nugalėjo išsivadavimo džiaugsmas. Jis buvo didžiulis. Medardas Čobotas Kovo 11-ąją vadino didžiausia savo gyvenimo diena, bet niekada nesureikšmino savo vaidmens tą dieną, svarbiausi jam visada buvo eiliniai Lietuvos piliečiai.

Tuo metu Medardas Čobotas aktyviai dalyvavo Sąjūdžio frakcijos susirinkimuose, dirbo Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijoje, buvo jos pirmininkas. Pasak Kazimiero Uokos, būtent tada ir buvo padėti pamatai socialinei apsaugai.

Vardinio balsavimo kortelė

Balsuojama dėl Aktas dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo

Balsuoti: ☐ Už ☒ Prieš ☒ Susilaikė

Deputato pavardė, vardas, apygardos Nr. 19
Čoboto Medardas

Parašas [Signature] Data 90.10.11

Medardo Čoboto vardinio balsavimo kortelė, 1990 m. kovo 11 d.
 Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmojo šaukimo pirmoji sesija.
 Iš kairės pirmoje eilėje: Gediminas Vagnorius, Petras Vaitiekūnas, Eugenijus Petrovas.
 Antroje eilėje: Aleksandras Abišala, Zbignevas Balcevičius, Medardas Čobotas,
 Česlavas Okinčicas, Jonas Tamulis, Pranciškus Tupikas. Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.
 Jono Juknevičiaus nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo
 (LCVA. 0-121138).

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatai.
Iš dešinės – Albertas Šimėnas, Jonas Mačys, Medardas Čobotas. Vilnius, 1990 metai.
Algirdo Sabaliausko nuotrauka iš jo asmeninio archyvo.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatai,
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai Aukščiausiosios Tarybos rūmuose.
Iš kairės – Jonas Šimėnas, Vladimiras Beriozovas, Medardas Čobotas, Aloyzas Sakalas,
Julius Beinortas, Audrius Rudys, Jonas Prapiestis, Stasys Kropas. Vilnius,
1991 m. sausio mėn. Gedimino Ilgūno nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės
archyvo (LCVA. 0-111900).

Sveikatos ir socialinių reikalų nuolatinės komisijos pirmininkas

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nuolatinės komisijas (iš viso 13 – Mandatų ir etikos, Valstybės atkūrimo, Teisinės sistemos, Krašto apsaugos ir vidaus reikalų, Užsienio reikalų, Švietimo, mokslo ir kultūros, Gamtos apsaugos, Ekonomikos, Biudžeto, Agrarinę, Piliečių teisių ir tautybių reikalų, Savivaldybių reikalų ir Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisiją) buvo nutarta įsteigti jau 1990 metų kovo 14 dieną. Pasak signataro Juliaus Beinorto, jos turėjo būti apylygės skaičiumi, o deputatai buvo kviečiami nuolatinę komisiją pasirinkti pagal savo specialybę ir darbo veiklos pobūdį. Prisimindamas tas įtempto darbo dienas, signataras Julius Beinortas pasakojo, jog trys komisijos: Agrarinė, Užsienio reikalų bei Mokslo, švietimo ir kultūros, sutraukė po 15–18 deputatų, o kitos populiarumo nesulaukė. Tarp pastarųjų pateko ir Sveikatos ir socialinių reikalų komisija. Teko „netolygumą mažinti ir iš gausiausių komisijų kai ką pervesti į mažiau populiarias“¹¹. Beje, diskusija kilo ir dėl to, ar „Socialinių reikalų komisija apims ir sveikatos reikalus, ar reikalingos dvi atskiros komisijos. Deputatų nuomonės skyrėsi, daugelis kalbėtojų buvo už dvi atskiras komisijas. (...) Tačiau balsuodami daugelis deputatų buvo už vieną komisiją, tiesa, jie sutiko, kad komisija būtų vadinama Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų“¹².

1990 metų kovo 17 dienos plenarinio posėdžio stenograma puikiai atspindi, kaip Medardas Čobotas buvo išrinktas komisijos pirmininku:

¹¹ J. Beinortas, str. „Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją“ knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ (knygą sudarė R. Ozolas ir B. Valionytė), V., 2013.

¹² J. Olekas, str. „Sveikatos apsaugos politika Aukščiausiojoje Taryboje-Atkuriamajame Seime“, ten pat, p. 277.

„Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisija. Deputatas Medardas Čobotas.

M. Čobotas (Geležinkelio rinkiminė apygarda). Gerbiamasis pirmininke, gerbiamieji deputatai! Mūsų komisija tikrai labai rimtai demokratiškai svarstė, balsavo ir nutarė siūlyti pirmininku Albertą Šimėną.

Pirmininkas. Siūlomas Albertas Šimėnas. Ar turite jam klausimų?

A. Saudargas (Vilijampolės rinkiminė apygarda). Ar buvo dar kitų kandidatūrų?

Pirmininkas. Gerbiamasis Čobotai, prašau atleisti, dar truputį atsakykit.

M. Čobotas. Buvo Kazimiero Uokos ir mano pasiūlyta, bet dauguma balsavo už mane.

A. Saudargas. Ar buvo balsuota ir koks santykis balsų?

M. Čobotas. Balsų? Aš atsiėmiau savo kandidatūrą. Buvo balsuota už A. Šimėną ir K. Uoką. A. Šimėnas gavo 6, K. Uoka – 5 balsus.

A. Saudargas. Jeigu galima siūlyti, aš siūlyčiau Kazimiero Uokos kandidatūrą.

Pirmininkas. Ačiū. Dėkoju taip pat deputatui M. Čobotui. Deputatas R. Gudaitis. Aš tikrai prašau leisti man paklausti deputato K. Uokos, ar jis sutiktų būti pretendentu į pirmininkus. Gerbiamasis deputate.

K. Uoka (Rokiškio rinkiminė apygarda). Mūsų komisijoje po ilgo svarstymo tarsi ir susidūrė dvi tokios darbo koncepcijos: daugiau teorinė ir daugiau praktinė. Gerbiamasis A. Šimėnas yra paruošęs nemažai įstatymų projektų, daugiau dirbęs teorinėje srityje, aš manyčiau, reikia leisti jam pabaigti tą darbą. Aš atsiimu savo kandidatūrą.

Pirmininkas. Ar jūs manote, kad, būdamas pirmininku, jis negalės baigti? Jūs atsiimat kandidatūrą? Taip. Ačiū. Deputatas R. Gudaitis.

R. Gudaitis (Kazlų Rūdos rinkiminė apygarda). Jeigu dar galima siūlyti, aš siūlyčiau apsvarstyti gerbiamojo deputato Vytenio Andriukaičio kandidatūrą.

Pirmininkas. Ar deputatas Vytenis Andriukaitis sutiktų pretenduoti į pirmininko postą. Deputatas V. P. Andriukaitis atsiima savo kandidatūrą. Deputatas L. N. Rasimavičius.

L. N. Rasimavičius (Kuršių rinkiminė apygarda). Nepaisant to, kad buvo atsisakyta, aš siūlyčiau labai rimtai pasvarstyti ir paremti Medardo Čoboto kandidatūrą. Jis būtų labai tinkamas šioje komisijoje.

Pirmininkas. Ar deputatas M. Čobotas sutiktų būti kandidatu į pirmininkus?

V. Landsbergis (Kniaudiškių rinkiminė apygarda). Aš noriu jums pritarti. Man atrodo, kad gerbiamasis A. Šimėnas, dirbantis įstatymų srityje, dirbs toje komisijoje ir visą savo indėlį gali įdėti ir nariu būdamas, o čia gydytojas profesionalas, praktikas, kuris žino tokią realią padėtį visose tose srityse. Be to, vienas iš tokių papildomų momentų, man atrodo, gražu būtų, jeigu mes turėsime vieną pirmininką lenką.

Pirmininkas. Dėkoju. Deputatas Č. Okinčicas.

Č. Okinčicas (Senamiesčio rinkiminė apygarda). Aš noriu irgi pritarti M. Čoboto kandidatūrai, ir manau, kad lenkų tautinė mažuma turėtų turėti vieną pirmininką tose komisijose.

Pirmininkas. Ar deputatas M. Čobotas sutinka būti kandidatu?

M. Čobotas. Jeigu parlamentas išrinks, aš sutinku.

Pirmininkas. Deputatas M. Čobotas sutinka. Deputatas V. Kačinskas.

V. Kačinskas. (Kalba iš salės, negirdėti.)

M. Čobotas. Aš esu nemažai patyręs gydytojas ir manau, kad mano profesija žmonėms ne mažiau reikalinga negu parlamente, todėl aš norėčiau derinti savo gydytojo darbą su parlamentiniu.

Pirmininkas. Ar dar kas nors norėtų paklausti vieną arba kitą pretendantą? Deputatas K. Antanavičius, prašau. Gal, gerbiamasis deputate, jūs į tribūną, o klausiantis – prie mikrofono. Taip bus

natūraliau. Prašau, gerbiamasis deputate Čobotai. Jūs, kaip pretendentas, prašau čia.

K. Antanavičius. Aš pasisakyti norėčiau.

Pirmininkas. Jūs pasisakyti, tada prašau atleisti.

K. Antanavičius (Statybininkų rinkiminė apygarda). Norėčiau pasakyti, kad gerbiamasis A. Šimėnas sveikatos apsaugos ir socialinės šalpos, socialinės rūpybos klausimus nagrinėja kaip savo profesinę sritį. Tai man rodos, kad jis būtų labai tinkamas ir galėtų profesionaliai dirbti čia.

Pirmininkas. Ačiū. Deputatas V. P. Plečkaitis.

V. P. Plečkaitis (Trinčių rinkiminė apygarda). Aš norėčiau paremti vis dėlto M. Čoboto kandidatūrą, nors jis ir nori būti gydytoju. Aš manau, kad būti gydytoju ir gydyti žmones visada galima ir reikalinga, taip pat galima šitą darbą labai gerai suderinti su komisijos pirmininko darbu.

Pirmininkas. Ačiū. Ar galima jau būtų balsuoti? Kadangi pirmasis buvo pasiūlytas deputatas A. Šimėnas, deputatas K. Uoka atsisakė, o paskui buvo pasiūlytas deputatas M. Čobotas, pirmiausia balsuosime dėl A. Šimėno kandidatūros. Kas už tai, kad deputatas A. Šimėnas būtų išrinktas šios komisijos pirmininku, prašau pakelti mandatus. Kas už A. Šimėną?

Balsų skaičiavimo komisijos pirmininkas. Už deputatą A. Šimėną balsavo 31.

Pirmininkas. Kas už deputato M. Čoboto kandidatūrą?

Balsų skaičiavimo komisijos pirmininkas. Už M. Čobotą balsavo 64.

Pirmininkas. Kas susilaikė?

Balsų skaičiavimo komisijos pirmininkas. Susilaikė 13.

Pirmininkas. Prašome pakartoti, kiek buvo balsuota už deputatą A. Šimėną.

Balsų skaičiavimo komisijos pirmininkas. 31.

Pirmininkas. Dėkoju. Balsų dauguma, surinkęs daugiau kaip pusę balsų, Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos apsaugos ir socia-

linių reikalų komisijos pirmininku išrinktas deputatas Medardas Čobotas.“

Nutarimas dėl Aukščiausiosios Tarybos sudėties buvo patvirtintas kovo 20 dieną.

Prisimindamas Sveikatos ir socialinių reikalų nuolatinės komisijos pirmininko rinkimus, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, minėtos komisijos Sveikatos pakomitečio pirmininkas, gydytojas Vytenis Povilas Andriukaitis sakė, jog Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio „pasiūlymas komiteto pirmininku rinkti daktarą Medardą Čobotą turėjo iš tikrųjų taktiškai labai gerą politinę prasmę“. Pasak Vytenio Povilo Andriukaičio, „tapęs komisijos pirmininku, Medardas Čobotas išties labai daug dėmesio skyrė suprasti, įsiklausyti“. Tarp abiejų medikų užsimezgė „labai konstruktyvus, dalykiškas ryšys“. Vytenis Povilas Andriukaitis pasakojo: „Ir aš tikrai džiaugiausi, kad tuo atveju, kai mūsų komisijos kai kurie radikalūs deputatai pasisakinėdavo labai aršiai, Medardas Čobotas visą laiką žiūrėjo, kaip čia rasti aukso vidurį, kaip rasti bendrą sprendimą, ir dažnai konsultuodavosi su nuosaikesniais, tarp jų ir su manimi, kuria kryptimi judėti. Man buvo patikėta tapti Sveikatos pakomitečio pirmininku. Reikia pasakyti, kad organizuojant Aukščiausiojoje Taryboje daugelį konferencijų, diskusijų dėl Nacionalinės sveikatos koncepcijos Medardas Čobotas užėmė labai aiškią poziciją, kad jis turėtų palaikyti Lietuvos mokslinės visuomenės pagrindines pažangos kryptis, nes puikiai suprato, kad jis pats daugiau dėmesio buvo skyręs administraciniam darbams nacionalinėse įstaigose, galbūt ir savo mokslinei veiklai konkrečiai, tačiau mažiau skyrė dėmesio konceptualiems darbams, susijusiems su Pasaulio sveikatos organizacijos pagrindinėmis idėjomis. Bet jis buvo labai konstruktyvus ir mes tikrai pasiekėme tai, kad Aukščiausioji Taryba patvirtino savo nutarimu Nacionalinę sveikatos koncepciją, ir tai buvo ir Medardo Čoboto įnašas.“

Knygoje „Lietuvos atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ buvęs Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos ir socialinės apsaugos nuolatinės komisijos Socialinių reikalų pakomisės narys, vėliau pirmininkas Julius Beinortas pasakoja: „Personalinė komisijos sudėtis pradžioje buvo tokia: Medardas Čobotas (pirmininkas), Vytenis Povilas Andriukaitis, Julius Beinortas, Miglūtė Gerdaitytė, Petras Giniotas, Birutė Nedzinskienė, Vytautas Puplauskas, Rasa Rastauskienė, Valentina Suboč, Kazimieras Uoka. Tačiau ji netruko pasikeisti, nes Kazimieras Uoka buvo paskirtas Valstybės kontrolieriumi ir išėjo kurti naujos valstybinės struktūros, trumpam į komisiją buvo įtrauktas Gediminas Šerkšnys, bet netrukus tapo Valstybės atkūrimo komisijos pirmininku. Į kitą komisiją perėjo ir Birutė Nedzinskienė. Ilgainiui komisiją papildė iš kitų komisijų atėję deputatai: Mindaugas Stakvilevičius, Albertas Miškinis, Lionginas Šepetys, Vidmantė Jasukaitytė, Vytautas Kvietkauskas ir Albertas Šimėnas. Pastarasis kolega, kaip profesoriaus Kazimiero Antanavičiaus ekonominių reformų Sąjūdžio darbo grupių aktyvus narys, iš Ekonomikos komisijos buvo deleguotas į mūsų komisiją, nes dalis ekonominių projektų buvo specifiskai socialinio profilio. Jis ir kuravo daugelį pirmųjų projektų, kurie buvo rengiami ir pirmiausiai svarstomi Socialiniame komitete. Tik, gaila, Albertas Šimėnas greitai buvo paskirtas Ministru Pirmininku, o vėliau, jau Gedimino Vagnoriaus Vyriausybėje, – ekonomikos ministru, tad dirbti Sveikatos ir socialinių reikalų komitete jam nebeteko.“¹³

1990 metų gegužės 9-ąją komisijos posėdyje pirmininko pavaduotoju buvo išrinktas deputatas Albertas Šimėnas, tame pačiame posėdyje buvo sudarytos dvi pakomisės ir išrinkti pirmieji jų vadovai. Sveikatos reikalų pakomisės pirmininku tapo Vytenis Povilas Andriukaitis, Darbo ir socialinės rūpybos pakomisės – Kazimieras Uoka.

¹³ J. Beinortas, str. „Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją“ knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ (knygą sudarė R. Ozolas ir B. Valionytė), V., 2013, p. 261.

Gegužės 9-oji, pasak tuometinio Sveikatos apsaugos ministro Juozo Olekos, gali būti laikoma komisijos „reguliaraus darbo pradžia“.

Pasak Juliaus Beinorto, iš pradžių ėjusio ir komiteto sekretoriaus pareigas, dirbti buvo sunku. Žmonės daug tikėjosi tiek sveikatos, tiek socialinių reikalų srityse. Aukščiausiosios Tarybos deputatai sulaukdavo daugybės laiškų, kuriuose rinkėjai pasakojo savo problemas, iškilusias ieškant kvalifikuotesnės medicininės pagalbos, geresnių vaistų, padoresnių gyvenimo sąlygų.

Socialinių reikalų srityje didžiausias dėmesys, pasak Juliaus Beinorto, buvo kreipiamas į valstybinio butų fondo privatizavimą ir valstybės paramą gyventojams, į pajamų garantijas, socialinio aprūpinimo sistemą, pensininkų gyvenimo gerinimą, neįgalųjų socialinę integraciją į visuomenę, valstybės paramą šeimai, teisės aktų darbo santykių tematika kūrimą bei darbo apmokėjimo ir kolektyvinių sutarčių įstatymus.

Kasdien sveikatos ir socialines problemas sprendžiantys signatarai sulaukdavo daugybės laiškų, kuriuose žmonės pasakodavo gyvenantys mažuose, nepatogiuose, nepritaikytuose jų reikmėms būstuose ir tikintys, jog jų išrinktos nepriklausomos valdžios atstovai tikrai neliks abejingi – gyvenimo sąlygas pagerins. Julius Beinortas pasakojo, jog sovietiniais metais „šeima įgydavo „teisę į gyvenimo sąlygų pagerinimą“ tik tada, kai vienam šeimos nariui tenkantis gyvenamasis plotas neviršydavo 5,5 kvadratinio metrų. O tai reiškė, kad jaunos šeimos gražiausius gyvenimo metus pragyvendavo ankštuose komunaliniuose butuose, po dvi ar tris šeimas viename, susispaudę bendroje virtuvėse ir sanmazguose. Valdžia apsimesdavo nematanti, kad butas, gal tiksliau pusės ar trečdalio buto dydžio gyvenamos patalpos, tampa dirbančiųjų pririšimo prie įmonių ar žinybų priemone, totalinio žmonių gyvenimo reguliavimo įrankiu“¹⁴. Sveikatos ir socialinių reikalų komi-

¹⁴ J. Beinortas, str. „Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją“ knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ (knygą sudarė R. Ozolas ir B. Valionytė), V., 2013, p. 262.

sija iškart pripažino, jog „būstas žmonių, šeimų gyvenime yra tarp svarbiausių gyvenimo kokybės rodiklių ir viso Aukščiausiosios Tarybos darbo metu skyrė labai daug dėmesio būsto problematikai.

Butų privatizavimas buvo išskirtas iš bendro valstybinio turto privatizacijos proceso. Todėl buvo parengtas ir 1991 metų gegužės pabaigoje priimtas atskiras Butų privatizavimo įstatymas¹⁵.

Medardas Čobotas ypač jautriai reaguodavo į neįgaliesiems kylančias problemas. Signataras Julius Beinortas prisiminė, jog „Sveikatos ir socialinių reikalų komisijai būdingas darbo stilius buvo nuolatinė įvairių neįgaliųjų visuomeninių organizacijų, globos ir šalpos iniciatyvinių grupių apgultis, jų pasiūlymų svarstymas. Sąjūdžio revoliucinio pakilimo banga nepaliko nuošalyje nei pensionatų, nei vaikų namų. Atrodė, kad niekas nieko nebemoka: nei vaikų auginti, nei senelių prižiūrėti. O taip pat, kad be Aukščiausiosios Tarybos įsikišimo nieko nebeįmanoma padaryti. Todėl komisija, kad ir ne visada *in corpore*, lankė invalidų draugijų įmones – kombinatų, vaikus auginančias šeimynas, pensionatus, įvairius „centrus“, kompensacinės technikos dirbtuves. Tokių komisijos darbo profilį, žinoma, nulėmė ne tik visuomenės aktyvumo laikotarpis, bet ir Aukščiausiosios Tarybos komisijos pirmininko Medardo Čoboto profesija – jis buvo gydytojas gerontologas.

Todėl Invalidų socialinės integracijos įstatymas buvo rengiamas ir derinamas su ministerijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis pakankamai ilgai ir priimtas tik 1991 metų lapkričio mėnesio pabaigoje. Tai buvo išsamus, su daugybe nuorodų į Vyriausybės prievoles¹⁶.

Inžinerinį išsilavinimą turėjęs signataras Julius Beinortas prisiminė, kaip Sveikatos ir socialinių reikalų komisijos nariai vieną vakarą „surengė reidą“ į kai kurias Vilniaus įstaigas, besirūpinan-

¹⁵ J. Beinortas, str. „Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją“ knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ (knygą sudarė R. Ozolas ir B. Valionytė), V., 2013, p. 263.

¹⁶ Ten pat, p. 275.

čias neįgaliaisiais. Kai kurie signatarai tada pirmą kartą gyvenime pamatė cerebriniu paralyžiumi sergančius vaikus, kitų sunkių ligų kamuojamus vilniečius.

Medardas Čobotas dėjo daug pastangų, kad judėjimo negalia turintys žmonės būtų greičiau aprūpinti geresniais vežimėliais. Pasak Juliaus Beinorto, pagalbos sėkmingai ieškota net Vokietijoje.

Signataras Julius Beinortas prisimena, kad tikrovė nebuvo labai šviesi, ypač tada, kai „praėjus vos mėnesiui po Kovo 11-osios, balandžio 18-ąją, Maskvos valdovai nutraukė mums visą naftos ir naftos produktų tiekimą ir aštuoniasdešimčia procentų sumažino dujų tiekimą. Be naftos ir dujų buvo sustabdytas apie šešiasdešimties pavadinimų įvairių medžiagų ir gaminių tiekimas tuo pretekstu, kad tos žaliavos ir medžiagos parduodamos už konvertuojamą valiutą. Svarbiausia, kad nutraukė vienašališkai, be išpėjimo, ir į mūsų apeliacijas parduoti nors už konvertuojamą valiutą visiškai nieko neatsakė. Tai buvo kerštas už mūsų Nepriklausomybės Aktą. Tuo pačiu metu ėmė grasinti, kad iš taip vadinamų sąjunginio pavaldumo įmonių išves įrengimus. Matomai, Maskvoje tikėjosi, kad energetinė blokada per porą savaičių „atves landsbergininkus į protą“¹⁷.

Ekonominės blokados sąlygomis Sveikatos ir socialinių reikalų komisijos nariai svarstė įstatymus dėl mokamų pensijų didinimo. Aukščiausioji Taryba keturis kartus taisė, tikslino ir pildė Gyventojų pensinio aprūpinimo įstatymą.

Julius Beinortas pasakojo, jog Sveikatos ir socialinių reikalų komisijos pirmininkas Medardas Čobotas suspėdavo ne tik bendrauti su rinkėjais, organizuoti darbą komisijoje, dalyvauti Aukščiausiosios Tarybos posėdžiuose, bet ir rūpintis savo kolegų sveikata, tiek komisijos (vėliau – komiteto), tiek visos Aukščiausiosios Tarybos (vėliau – Seimo). Triukšmingas pavargusių politikų diskusijas Me-

¹⁷ J. Beinortas, str. „Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją“ knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ (knygą sudarė R. Ozolas ir B. Valionytė), V., 2013, p. 265.

dardas Čobotas, pasak Juliaus Beinorto, nutraukdavo pastaba, jog jau dirbama neproduktyviai, todėl reikėtų eiti pailsėti. Sprendimus esą reikia priimti mažant konkrečiai, ryžtingai, prisiimant visišką atsakomybę. Prireikus rimtesnės medicinos pagalbos, gydytojas Medardas, kaip ir kiti Seime dirbę medikai, iškart kolegas politikus kviesdavosi *pasikalbėti* uždarai. 1991 metų rugsėjo 12 dienos 4-ajame posėdyje, tarantis dėl kitos savaitės darbotvarkės bei galimybės per sesiją kompensuoti dvi plenarinių posėdžių dienas, Medardas Čobotas, paprašęs žodžio, komentavo sakydamas, jog „reikia kompensuoti, bet mes per porą metų atostogų jau seniai kompensavom ir praradom nemažai sveikatos dirbdami čia ypatingomis sąlygomis. (...) Todėl aš siūlau dirbti komisijose – kam būtina, o kam ne arba kam reikia pasigydyti, pailsėkit, pasigydykit šią savaitę. Atvažiuokit sveikesni“. Kaip visada, toks komentaras susilaukė plojimų.

Seimo narys, buvęs Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos, krašto apsaugos ministras, gydytojas Juozas Olekas prisiminimuose rašo, jog „per trisdešimt savo veiklos mėnesių Aukščiausioji Taryba priėmė nemažai įstatymų ir nutarimų, reglamentuojančių sveikatos apsaugos sistemą ir jos virsmą iš sovietinės į lietuvišką. Sveikatos ir socialinės apsaugos nuolatinėje komisijoje ir jos Sveikatos reikalų pakomisėje buvo nuolat diskutuojama sveikatos įstatymų rengimo ir kitais sveikatos sistemai aktualiais klausimais. Aukščiausioji Taryba po gana ilgų ir plačių debatų absoliučia balsų dauguma, 74 balsavus už, 5 susilaikius ir niekam nebalsavus prieš, labai aiškiai ir tvirtai nubrėžė sistemine Lietuvos sveikatos pertvarkos kryptį – 1991 metų spalio 30 dieną priėmė Nacionalinę sveikatos koncepciją. Ji sėkmingai atlaikė visus politinius skersvėjus ir pasikeitimus ir be didelių pataisymų (...) išlaikė visą sistemą kaip visumą ir garantavo sveikatos politikos pažangą“¹⁸.

¹⁸ J Olekas, str. „Sveikatos apsaugos politika Aukščiausiojoje Taryboje-Atkuriamajame Seime“ knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ (knygą sudarė R. Ozolas ir B. Valionytė), V., 2013, p. 276–277.

Nuo 1990 metų kovo mėnesio iki 1992 metų spalio mėnesio Aukščiausioji Taryba priėmė daugelį įstatymų ir nutarimų, susijusių su sveikatos apsauga ir socialinės apsaugos dalykais. Be jau minėtos Nacionalinės sveikatos koncepcijos, jau pirmomis savaitėmis Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė nutarimą „Dėl deputatų laikinųjų darbo, materialinio ir socialinio aprūpinimo nuostatų patvirtinimo“ (1990 metų balandžio 10 diena), „Dėl pensijai skirti reikalingo darbo stažo įskaitymo“ (1990 metų balandžio 28 diena), nustatančio, kad tarnybos Lietuvos Respublikos kariuomenėje 1918–1940 metais laikas įskaitomas į pensijai skirti reikalingą darbo stažą.

1991 metų pradžioje buvo priimtas Farmacinės veiklos įstatymas, Socialinės bei psichologinės reabilitacijos taikymo laikinasis įstatymas (1991 metų sausio 31 diena), Valstybinio socialinio aprūpinimo sistemos pagrindų įstatymas (1990 metų spalio 23 diena), Gyventojų pensinio aprūpinimo gerinimo įstatymas (1990 metų liepos 28 diena), Paramos šeimai valstybinių pašalpų įstatymas (1991 metų birželio 11 diena), Invalidų socialinės integracijos įstatymas (1991 metų lapkričio 28 diena), Valstybinio socialinio draudimo įstatymas (1991 metų gegužės 21 diena), Butų privatizavimo įstatymas (1991 metų gegužės 28 diena), Gyventojų aprūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymas (1992 metų balandžio 7 diena) ir kt.

Į 1992 metų Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos penktosios sesijos darbų programą buvo įtrauktas ir Medardo Čoboto pasiūlytas Lietuvos Respublikos blaivybės (prieš alkoholio vartojimą) įstatymo projektas.

Nuoseklus Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo klausimu

Signataras, buvęs Ministras Pirmininkas (1991–1992 metais ir 1996–1999 metais) Gediminas Vagnorius sakė politiką Medardą prisimenantis kaip „nuostabų, dalykišką, nuoširdų ir konstruktyvų žmogų“. Medardas Čobotas visada turėjo savo nuomonę, bet, pasak Gedimino Vagnoriaus, „nesistengė jos įpiršti per jėgą, kaip dažnai būdinga politikams“. Paliko ne tik šiltus prisiminimus, bet ir pavyzdį, kaip gali sugyventi skirtingų pažiūrų politikai. Priimdamas esminius sprendimus, Medardas visada palaikydavo „valstybės pusę“. „Jo retorika nebuvo aštri, bet kartu su Česlavu Okinčicu ir kitais politikais sudarė sveiką branduolį, palaikantį vakarietišką orientaciją. Jis buvo Varšuvos, o ne Maskvos politikas. Sprendžiant pietryčių Lietuvai aktualias problemas, tai buvo labai svarbu. Nemaža dalis šio regiono politikų palankiau žiūrėjo į Maskvą, o ne į Varšuvą (Lenkiją), kuri buvo mūsų bendražygė“, – kalbėjo Gediminas Vagnorius.

„Pozicija buvo skirtinga, – patvirtino signataras Česlavas Okinčicas, – bet Medardas visada buvo nuoseklus Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo klausimu ir kai atėjo balsavimo laikas, ne tik pats nedvejojo, bet ir ragino kitus lenkus juo sekti.“ Bendromis sutariančių tautiečių pastangomis buvo pasiekta tai, kad niekas nebalsavo „prieš“, tik kai kas susilaikė. Pasak Česlavo Okinčico, jo tautietis buvo gerai žinomas ir vertinamas tiek lenkų, tiek lietuvių inteligentijos, už jį aktyviai balsavo užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai. Medardas labai lengvai bendravo su visais aplink buvusiais žmonėmis, į juos žvelgė „per valstybinę prizmę“, savo veiksmais pats drąsiai demonstravo kompetenciją. Česlavas Okinčicas sakė, jog Medardas nevengė viešai išsakyti savo pažiūrų ir drąsiai Seimo posėdžių metu stodavo prie mikrofono. Medardas Čobotas požiūrį pirmiausiai išsakydavo ne kaip lenkas, o kaip Lietuvos

pilietis. Visada stengdavosi suvienyti visas politines jėgas, suvienyti skirtingai mąstančius politikus bei rinkėjus. Česlavas Okinčicas pasakojo, jog politikas Medardas dažnai vykdavo į Lenkiją ir stipriai prisidėjo prie dviejų valstybių gerų santykių užmezgimo. Medardas Čobotas buvo pozityviai nusiteikęs įvairių valstybėje vykdomų reformų klausimu, suprato, jog reikalinga konkurencija, todėl palaikė privataus verslo iniciatyvas.

„Medardas Čobotas buvo tikras Lietuvos valstybės patriotas, išskirtinis inteligentas. Labai santūrus. Niekada jo nemačiau suirzusio, supykusio“, – prisiminė buvęs Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatas, žurnalistas Vytautas Kvietkauskas. Kolega sakė, kad politiką Medardą laikantis pavyzdžiu, kaip reikia bendrauti su kitais žmonėmis, kad ir kokių pažiūrų jie būtų.

Signataras, buvęs Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys Kazimieras Uoka Medardą Čobotą prisiminė kaip pozityvų kolegą, „daug nuveikusį Lietuvos labui“. Anot Kazimiero Uokos, Medardas daug darė, „kad lenkų mažuma suprastų Lietuvos Nepriklausomybės naudą sau pačiai“. Į Aukščiausiosios Tarybos salę Medardas Čobotas kartais ateidavo susijaudinęs, net pasimetęs (matyt, po sunkių susitikimų), klausdavo patarimo, prašydavo pataisyti kai kuriuos aktus. „Mes dažniausiai atsižvelgdavome į jo pastabas. Medardas Čobotas buvo aktyvesnis už kitus lenkų tautybės politikus. Medardo balsas buvo labai svarus“, – sakė Kazimieras Uoka. Jis taip pat pasakojo, jog Nepriklausomybės pradžioje kolega yra skundęsis sulaukiantis kai kurių žmonių grasinimų, jis džiaugėsi, kad daugelis lenkų jam pritaria, bet pasiaimanuodavo, jog dalis lenkų jį ir smerkia...

Sveikatos ir socialinių reikalų komitete kartu su Medardu Čobotu kurį laiką dirbęs signataras Albertas Šimėnas pasakojo, jog Medardas niekada kitiems netrukdė dirbti. Jis pats buvo veiklus, į novatoriškumą linkęs žmogus, geranoriška, tolerantiška, nekonfliktiška asmenybė. Medardas Čobotas, pasak signataro Alberto Šimėno, „nebuvo tarp Seimo žvaigždžių, nėjo nei į kairiųjų, nei į

dešiniųjų „arbatėlių klubus“. Jam rūpėjo kitų žmonių gerovė, todėl labai rūpinosi kolegų darbo sąlygomis.

Pats Medardas niekada nesiskundė tautinių mažumų padėtimi Lietuvoje, nors iš tiesų gydytojas Medardas Čobotas jau nuo pirmųjų savo žingsnių politikoje patyrė nemažai „neigiamų poveikių“. Juos gana skaudžiai išgyveno.

Pasak Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputato Nikolajaus Medvedevo, „kitataučiams Seimo nariams buvo sunku. Kiekviena engiama tauta po to, kai tampa laisva, be patriotizmo, įgyja dar ir didelį pavojų susirgti. Susirgti šovinizmu, ypatingai atžvilgiu tų, kurie ją engė. Valstybę, kurioje yra tautinės nesantaikos židiniai, lengva susargdinti“. Todėl lenkų ir rusų tautybių Seimo nariai privalėjo atlikti buferio vaidmenį – neleisti įsivyrauti nesantaikai.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatas Nikolajus Medvedevas prisiminė, jog Medardas Čobotas buvo savo tautiečių kaltinamas išdavyste. Tuo tarpu Medardas turėjo laikytis teigiamos nuostatos valstybės ir tautos atžvilgiu, kad šalyje laimingai gyventų ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai. Nikolajus Medvedevas paminėjo atvejus, kai tarp politikų įsiliepsnodavo ginčai. Ne vienam norėdavosi mesti truputį kitaip skambantį žodį „lenkas...“, tačiau, vos pažvelgus į Medardą Čobotą, Česlavą Okinčicą, Zbigneų Balcevičių, pyktis išgaruodavo. Šie politikai tarnavo tolerancijai. Pasak Nikolajaus Medvedevo, minėti lenkų politikai „egzaminą garbingai išlaikė“.

Kiekvienas tuometinės Aukščiausiosios Tarybos, o vėliau ir Seimo narys turėjo būti diplomatas. „Jei tu nesi diplomatas, saikyki aciū, padėk Seimo nario mandatą ir dirbk kitą darbą. Ir Česlavas Okinčicas, ir Medardas Čobotas, ir Zbignevas Balcevičius, ir aš, ir Česlovas Kudaba, ir kiti – visi stengėmės būti diplomatais tam, kad pervestume nedidelę ir labai trapią valstybę per labai siaurą lieptą. Vienas neatsargus žodis, vienas neatsargus žingsnis – ir pasinaudos laukiantys klaidų“, – kalbėjo Nikolajus Medvedevas. Jis matė, jog valstybės atkūrimo pradžioje politikai stengėsi

lygiuotis į pasaulyje žinomus autoritetus. Mokyta iš tokių kaip Vinstonas Čerčilis ir kiti. Per tūkstančius metų žmonės nesugalvojo nieko geresnio už žodį „asmenybė“. Už valstybės vairo turi stovėti asmenybės, kurių, pasak Nikolajaus Medvedevo, taip stinga šiandien visame pasaulyje ir Lietuvoje. Gal jos yra, tik slepiasi šešėlyje? Paprastai asmenybės ateina išbandymų laikotarpiu. „Tada tauškalai pasitraukia, o jų vietą užima grynuolių metas. Po minėtos Aukščiausiosios Tarybos, kurioje dirbo ir Medardas Čobotas, ir jos darbo stiliaus daugiau kito tokio parlamento Lietuvoje nematau. Ir nematau tokios delegacijos, kurią būtų galima išsiųsti į Maskvą. Kiekvienas žodis tuomet buvo pasvertas, kiekvienas judesys išanalizuotas. Žmonės žinojo, ko nori ir ko reikia“, – kalbėjo buvęs Aukščiausiosios Tarybos deputatas Nikolajus Medvedevas. Reikėjo įdėti daug pastangų, kad po Sausio 13-osios neužsidegtų keršto ugnis. Tereikėjo, jog būtų pakelta ranka nors prieš vieną, porą kitataučių, ir Lietuvoje būtų buvusi įvesta ypatingoji padėtis. Įsiplieskusią keršto ugnį – pilietinį karą – užgesinti sunku. Aukščiausiojoje Taryboje buvo lietuvių, lenkų, rusų tautybės žmonių. Jie visi sugebėjo, pasak Nikolajaus Medvedevo, „neįlikti į kraują“. Vienas iš jų – Medardas Čobotas.

1990 metų kovo 14 dieną Medardas Čobotas kartu su kitais signatarais pasirašė Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatų kreipimąsi į Lietuvos žmones, kuriame sakoma, jog „visiems drauge teks įveikti daugybę įvairiausių sunkumų, todėl kelia nerimą bergždžias Lietuvos žmonių skaidymasis, parašų rinkimas, vertinant teisėtus Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sprendimus. (...) Supraskime – rinkimai baigėsi. Kviečiame jus nerinkti jokių parašų. Būkime vieningi ir nesukelkime atgimstančiai Lietuvai pavojaus, kuris naudingas tik mūsų Nepriklausomybės priešams“. Toliau – kvietimas, toks artimas Medardui: „Mes kviečiame jus – ir lietuvius, ir kitų tautinių bendrijų žmones – nuoširdžiam broliškam darbui, rimčiai ir susikaupimui. Kviečiame vienyti naujos ir nepriklausomos Lietuvos labui.“

1990 metų liepos 6 dienos Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas nutarė sudaryti valstybinę komisiją Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti (pirmininkas – Lietuvos Respublikos Ministrės Pirmininkės pavaduotojas Romualdas Ozolas). Minėtos komisijos nariu buvo ir Medardas Čobotas.

Savaime aišku, Medardui Čobotui lengva nebuvo. Gerokai vėliau interviu, duotame žurnalistui Benediktui Vilmantui Rupeikai, Medardas apgailestavo, jog net tautiečiai juo nepasitikėjo. Dėl to teko priimti sprendimą atsisakyti pareigų Lenkų sąjungos valdyboje. „Greit išėjau, nes jie norėjo kontroliuoti kiekvieną mano žodį, kur ir ką sakau. Duodu interviu radijui, televizijai ar spaudai – tuoj mane kviečia. Sako: „Ką ten prikalbėjai?“ – praėjus dešimčiai metų po įvykių, prisiminė Medardas Čobotas. Jis tvirtino atsakydavęs trumpai: „Kalbu, ką noriu. Aš – laisvas žmogus.“ Tuomet buvo nurodyta suderinti išsakomas pozicijas. Pasak Medardo, jis atsakęs: „Sudiev ir – ačiū.“

Medardas Čobotas į rinkimus ėjo aiškiai žinodamas, kokią sprendimą jis priims tą minutę, kai reikės balsuoti dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Savo nuomonės tvirtai laikėsi, jos niekada nekeitė, net nesudvejojo.

Medardui Čobotui širdį skaudindavo mitingai, kuriuose kai kurie tautiečiai tvirtindavo nenorintys „lietuvių fašistų valdžios“, nenorintys „buržuazinės, fašistinės Lietuvos, kuri sunaikins lenkus“. Kartais labai aštrios diskusijos, pasak Medardo, užsitęsdavo iki vidurnakčio. Gydytojas atsakydavo kitu klausimu į klausimą: „Ar mums reikia komunizmo?“ Medardui buvo nepriimtinos kalbos apie lenkų autonomiją TSRS sudėtyje, tačiau gydytojas suprato paprastus žmones, besibaiminančius iš nežinojimo, ir jei tik galėjo, skubėjo nuraminti. Jis džiaugėsi, kai atsirado bendramintis tautietis politikas, teisininkas Česlavas Okinčicas, vėliau – tautietis politikas, pedagogas Zbignevas Balcevičius. Tada jau trise agitavo, trise klausė, kaip atrodytų prieš visą pasaulį, jei lenkai balsuotų prieš? Ieškodamas išeities, Medardas prašė balsuojant bent jau

rinktis švelnesnę balsavimo prieš formą – susilaikymą. Išdėstęs tokį požiūrį, politikas čia pat pridūrė: „Bet dar gražiau būtų, jei mes visi balsuotume už.“

1990 metų Kovo 11 dienos Nepriklausomybės Akte Medardas irgi svajotojo išvysti ne tik savo, bet ir dar nors vieno, dviejų ar trijų tautiečių parašus. Jis sau pasakė, jog tuo liktų patenkintas net ir tada, jei tektų nukentėti. „Tegul ir nukentėsiu, bet nors nebus kalbama, kad prieš Raudonąją armiją niekas nepaleido nė vieno šūvio. Turime pasauliui parodyti, kad Lietuvos piliečiai – lietuviai ir kitų tautybių žmonės – nori būti laisvi. Aš, kaip lenkas, išsikėliau sau tokią vidinę užduotį – parodyti pasauliui, kad mes nesame lietuvių priešai, kad mes einame kartu“, – sakė mokslininkas.

Laikotarpį nuo laimėjimo rinkimuose iki Kovo 11-osios Medardas Čobotas vadino labai sudėtingu. Juo abejojantiems kalbėjo: „Aš esu lenkas, bet lenkas, žinantis, kas yra bolševizmas, Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga, komunizmas, trėmimai, Katynė, karas, okupacija.“ Politikas prisipažino seniai svajojęs apie tą dieną, kai visi lietuviai išsivaduos iš sovietinės valdžios jungo.

Medardas Čobotas žinojo, jog panašiai mąstančių lenkų yra ir daugiau. Jis kalbėjo, jog Lenkija Lietuvai buvo labai geras pavyzdys nuo to laiko, kai ten 1980 metais susikūrė nepriklausoma lenkų profesinė sąjunga „Solidarumas“, davusi pradžią įvairiems visuomeniniams ir politiniams judėjimams. Vėliau, kalbėdamas apie tautiečius Lenkijoje, politikas Medardas Čobotas pabrėždavo, jog lemtingomis Kovo 11-osios akimirkomis jie palaikė lietuvių Nepriklausomybės siekį. Pats Medardas džiaugėsi per dvylika pirmųjų jo buvimo politikoje metų sėkmingai bendradarbiavęs su kaimyninės šalies kolegomis. Jis didžiavosi savo tautiečiu, iš Lenkijos į Vilnių atvykusiu Sausio 13-osios išvakarėse. Pasak Medardo, profesorius Vytautas Landsbergis paraginus nuo Seimo rūmų dėl galimos grėsmės pasitraukti moterims, svečiams ir žurnalistams, svečias ištaręs: „Jei žūti, tai su jumis kartu.“ „Lenkija buvo su mumis solidari. Ji džiaugėsi mūsų Nepriklausomybės paskelbimu.

Gavau daug laiškų, sveikinimo telegramų“, – prisiminė signataras Medardas Čobotas.

„Tomis 1991 metų sausio mėnesio dienomis, kai buvo kilęs pavojus Aukščiausiajai Tarybai ir valstybei, ne mes išgelbėjome – mus gelbėjo žmonės“, – kalbėjo signataras. Pats asmeniškai labai vertino šeimos narių palaikymą. „Aš – Aukščiausiosios Tarybos salėje, o jie naktį – prie Aukščiausiosios Tarybos su ašaromis akys, nežinantys, ar dieną mane dar pamatys gyvą“, – vėliau atviravo politikas.

1991 metų sausio 11 dienos posėdyje lenkų frakcijos vardu Valentina Suboč perskaitė lenkų kalba (Zbignevas Balcevičius patį tekstą perskaitė lietuvių kalba) kreipimąsi į tautiečius, visus Lietuvos žmones, jis parlamentarų buvo sutiktas plojimais. Ten sakoma: „Šiandieną, sunkią mūsų Tėvynei Lietuvai valandą, kreipiamės į jus, brangūs tautiečiai, visi Lietuvos žmonės, prašydami išminties ir ramybės. Atsiminkite, brangūs tautiečiai, kad gyvenome ir gyvensime kartu su lietuvių tauta, kad mes esame atsakingi už tai, kad mūsų būsimosios kartos gyventume santarvėje, kad kultūros, tradicijų ir kalbų skirtumai tarnautų abipusiam praturtėjimui ir pagarbai. Užmirškime šiandien tą, kas mus skiria. Atleiskime tiems, kurie mus ne visada norėjo suprasti, ieškokime to, kas mus jungia ir jungs – jėgos diktato nepripažinimas, bendri laisvės, demokratijos ir nepriklausomybės siekiai.“ Be abejonų, šie žodžiai patiko Medardui Čobotui.

„Jis buvo kieto charakterio ir sveikų nervų. Sunku buvo nuspėti, kas verda jo viduje“, – apie dėdę tomis dienomis kalbėjo sūnėnas Janas.

Tačiau reikia pripažinti, kad būta ir geroai skaudžių akimirkų, kai deputatas Medardas Čobotas jautėsi stipriai užgautas, o gal net išduotas savo tautiečių. Apie vieną iš tokių atvejų byloja 1991 metų spalio 10 dienos posėdžių medžiaga. 15-ojo posėdžio pradžioje deputatas Virgilijus Juozas Čepaitis prašė „vienos minutės“ Jungtinės Sąjūdžio frakcijos pareiškimui dėl išpuolių spaudoje prieš

Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos pirmininką Medardą Čobotą. Pareiškime teigiama, jog „Lietuvos lenkų spaudoje padažnėjo išpuolių prieš Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos pirmininką Medardą Čobotą. Deputatą, kuris neparėmė antikonstitucinių Vilniaus ir Šalčininkų tarybų veiksmų. Kelia nusistebėjimą, kad į šią kampaniją įsitraukė ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai, kurių pareiga būtų ne tik patiems griežtai laikytis Laikinojo Pagrindinio Įstatymo, bet ir savo pavyzdžiu kurti teisinę visuomenę. Ypač agresyvūs buvo Ryšardo Maciejkianieco išpuoliai prieš deputatą Medardą Čobotą šių metų rugsėjo 15–30 dienos laikraščio „Naša gazeta“ numeryje. Čia, mūsų nuomone, pažeidė ne tik etines, bet ir juridinės politinės diskusijos normas. Jungtinė Sąjūdžio frakcija prašo apsvarstyti ir įvertinti deputato Ryšardo Maciejkianieco pareiškimą ir etikos komisijoje ir siūlo Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumui ištirti, ar Aukščiausiosios Tarybos Lenkų frakcijos narių veiksmai visuomet atitinka frakcijos deklaracijos nuostatas“.

Netrukus deputatas Benediktas Vilmantas Rupeika informavo, jog yra gautas deputato Medardo Čoboto pareiškimas dėl straipsnio, kuriame, Mandatų ir etikos komisijos požiūriu, gana užgauliai ir nepagrįstai buvo įvertinta kolegos Medardo asmenybė. Pasakyta, jog deputatas Ryšardas Maciejkianiecas sutiko tame pačiame leidinyje atsiprašyti. Toliau pateikiamas ir atsiprašymo tekstas: „Apgailėstauju, kad savo straipsnyje laikraštyje „Naša gazeta“ (datos bus pažymėtos ir numeris), įvertindamas deputato Medardo Čoboto asmenybę, aš pateikiau vertinimus, kuriems neturiu įrodymų, už tai Medardo Čoboto atsiprašau.“

Išėjęs į tribūną Medardas teigė, jog „tokios sunkios dienos, kurias pergyvenau čia praeitą savaitę, buvo tik pučo dienomis ir sausio mėnesį. Niekad gyvenime nieks manęs nešmeižė, visą gyvenimą dirbau sąžiningai, tarnavau žmonėms kaip gydytojas, dirbau kaip mokslininkas ir dabar man šeimoje sako: kam tu trumpini savo gyvenimą? Padėk tą mandatą, eik atgal į institutą. Kad tave

niekintų, kad tu gautum infarktą, už ką? Už tai, kad balsavau už Lietuvos Nepriklausomybės Aktą? Už tai mane niekino. Už kiekvieną savo interviu, kur kalbėjau už tai, kad lenkai ir lietuviai turi sugyventi, kad lenkai turi tam tikras teises Lietuvoje, lygias teises, kaip ir lietuviai, kad čia yra jų tėvynė ir valstybė su teise apleisti, jeigu nenori jie čia gyventi. Buvau šmeižiamas, niekinamas visą laiką, ir pastaruoju metu tas niekinimas pasiekė apogėjų. Jūs turite tekstą, paskaitėte mano interviu „Gazeta wyborcza“. Kas ten yra antilenkiško, tegul man kas nors pasako. Nėra nieko antilenkiško. Ten smerkiami pučistai. Aš žmogus teisingas, atviras, čia yra mano pozicija, aš niekad nebuvau su jais ir nebūsiu, o kas eina su jais, tegu pagalvoja, kur jis eina, ką jis gina, tegu pagalvoja. Aš sakau, man pasisekė ir ponui Kazimierui Motiekai pasisekė. Kai poną Kazimierą Motieką partijos centro komiteto, partijos grynumo sargybinis Ryšardas Maciejkianiecas niekino, jis tada dar nežinojo, kad jis gali būti vyriausiuoju psichiatru. Ir jeigu jis tada būtų žinojęs, jis poną Kazimierą Motieką būtų į „psichušką“ uždaręs. Šiandien jis iš manęs padarė psichinį ligonį, šizofreniką ar kaip ten parašyta... sklerotiką. Su tokia diagnoze, su tokia veikla reiktų į „psichušką“. Ačiū Dievui, gyvenam laisvojoje Lietuvoje. Ir aš jums noriu pasakyti, kad lenkų tautai, lenkams yra būdingas humoras, yra būdinga pagarba sau ir kitiems, o tie lenkai, kurie kitus niekina ir tik tai sugeba daryti ir daugiau nieko, kurie nemoka diskutuoti arba kurie nenori suprasti kitos argumentacijos, tai yra labai blogai, tai neparodo nei kultūros, nei politikos, nei nieko. Aš nesu piktas žmogus, aš nekovosiu daugiau su tais, kurie mane šmeižia, bet aš einu tiesiu keliu, aš turiu savo poziciją, aš ginu lenkus tiek, kiek galiu, bet reikia protingai viską daryti. Ir aš suprantu, kad tie žmonės, kurie kovoja prieš laisvą Lietuvą, kurie kovoja prieš mūsų Konstituciją, kurie kovoja prieš mūsų Vyriausybę, mūsų parlamentą juodina, jie kenkia ne tai valstybei ir pagaliau ne sau, kadangi tik jų pozicija išsilaiko per tai, jie neturi dažnai ir profesijos, jie kitur niekur negalės dirbti. Kam jie kenkia? Kenkia tiems pa-

prastiems lenkams, kurių čia yra apie 300 tūkstančių. Tie žmonės kentės vien dėl to, kad jų lyderiai nenori arba nemoka sugyventi su lietuviais, nenori gerbti valstybės, kurioje gyvena, nenori gerbti jos įstatymų, Konstitucijos. Todėl, ponai ir ponios, aš kreipiuosi į jus. Aš buvau pasiruošęs, esu pasitaręs su advokatais, su juristais paduoti į teismą, bet kadangi aš nekerštingas, aš priimu tą atsiprašymą, man to pakanka, bet žinokite, kad šita akcija daroma įvairiais kanalais. „Nasza gazeta“ jūs jau matėt, gal girdėjote apie mano paveikslą, kurį aš grąžinau bažnyčiai. Visa Lietuvos spauda parašė, televizija, radijas, išskyrus lenkų spaudą. Vadinasi, yra kažkoks sabotžas. Skelbiama – jis mūsų priešas. Aš „Czerwony sztandar“ per 20–30 metų esu parašęs per 500 straipsnių įvairiais sveikatos, medicinos, kultūros atgimimo klausimais ir tiek metų esu atsakingas už skyrelį, jis įvairiai vadinamas „Mūsų sveikata“, „Nasze zdrowie“, „Bądź panem swego zdrowia“ ir t. t. Visada buvo parašyta, kad už šį skyrelį atsakingas docentas Medardas Čobotas. Vakar pasirodė straipsnis „Nasze zdrowie“, bet man atrodo, kad ten aš nebereikalingas. Suprantat, kokiais būdais organizuojama tokia kampanija prieš žmogų... Na, nežinau, bet aš manau, kad Lietuvos karavanas eis ir toliau, tikrai eis karavanas teisingiau, geru keliu. O aš atleidiu tiems, kurie mane niekina, šmeižia. Noriu pasakyti: Dieve, atleisk jiems, jie nesuvokia, ką daro“.

Siekis – Lietuvos ir Lenkijos Respublikų draugiškas bendradarbiavimas

Medardas Čobotas į Lietuvos politinį gyvenimą atėjo tuo prieštaringu metu, kai „Maskvos imperijai ėmus braškėti, nemaža dalis Vilnijos lenkų kartu su vietos rusais, baltarusiais (*tuteišiais*), vadovaujami Lietuvos komunistų partijos ir Sovietų Sąjungos komunistų partijos veikėjų, ėmėsi ją ginti ir gelbėti. (...) Nuo 1988 metų lapkričio Vilniaus ir Šalčininkų rajonų tarybos, vykdydamos Sovietų Sąjungos komunistų partijos Centro komiteto sekretoriaus Olego Šenino nurodymus silpninti respublikų opoziciją imperijos centrui, ėmėsi organizuoti Vilniaus lenkų teritorinę sritį Lietuvos Sovietų Socialistinės Respublikos sudėtyje“.¹⁹

Neilgai trukus, 1989 metų rugsėjo mėnesį, Šalčininkų rajono taryba priėmė nutarimą rajoną paskelbti „Lenkų nacionaliniu teritoriniu autonominiu rajonu Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos sudėtyje, kuriame vienodai naudojamos lenkų, rusų ir lietuvių kalbos“²⁰. Negana to, antrajame nutarimo punkte teigiama, jog „Šalčininkų Lenkų nacionalinis teritorinis rajonas išsaugo egzistuojančios Tarybų valdžios struktūras ir socialinį-ekonominį valdymą“²¹.

Į Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo reikalavimus atšaukti nutarimus nebuvo reaguojama, netgi priešingai – 1990 metų spalio pradžioje Vilniaus, Šalčininkų, Trakų, Širvintų, Švenčionių rajonų apylinkių atstovai susirinko į suvažinimą Eišiškėse. Ten buvo siekiama įkurti Lenkų nacionalinį teritorinį kraštą Lietuvos sudėtyje. Tiesa, politinė deklaracija minėtu

¹⁹ J. Rudokas, str. „Kas ir kodėl kūrė autonomiją Vilniaus krašte 1989–1992 m.“ Prieiga per internetą: <http://www.propatria.lt/2013/08/jonas-rudokas-kas-ir-kodel-kure.html> [Žiūrėta 2016 m. lapkričio 6 d.].

²⁰ Ten pat.

²¹ Ten pat.

klausimu nebuvo priimta, nes „Šalčininkų rajono atstovai buvo už Vilniaus krašto statusą „Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos sudėtyje“, o Vilniaus rajono atstovai (...) – už autonomiškumą atkurtoje Lietuvos Respublikoje“²². Pagal autonominių planus aukščiausia valdžia turėjo būti Vilniaus krašto seimas, sudarytas iš 75 deputatų, renkamų kas penkerius metus. Krašto autonomizacija turėjo būti pradėta 1991 metų rudenį. Vilniaus krašto autonomijos projektų rengėjai „ignoravo naują politinę teisinę tikrovę, kuri buvo įtvirtinta 1990 metų kovo 11 dienos aktuose atkūrus nepriklausomą demokratinę Lietuvos valstybę. Projektų nuorodos į Tarybų Socialistinės Respublikos Sąjungos teisės aktus rodo, kad autoriai, pripažindami Lietuvai daugelį prerogatyvų teisiškai reguliuoti lenkų nacionalinės teritorinės apygardos statuso klausimus, visa tai siejo su pagrindine sąlyga – Lietuva turėjo išlikti TSRS sudėtyje“²³.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Romualdas Ozolas 2011 metų rugsėjo 21 dieną Lietuvos Seimo Konstitucijos salėje įvykusioje konferencijoje „Iššūkiai Valstybės vientisumui prieš dvidešimt metų ir dabar“, prisimindamas sudėtingą Lietuvai laikotarpį, pasakė, kad jau 1990 metų kovo 20 dieną, „pačiame Lietuvos valstybės atkūrinėjimo darbų įkarštyje, Lietuvos parlamentas sudarė parlamentinę Laikinąją Rytų Lietuvos komisiją, reprezentatyviai atstovaujančią tautinių bendrijų interesams“. Liepos 6 dieną Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas sudarė septyniolikos narių Valstybinę komisiją Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti. Komisijos pirmininku buvo paskirtas Romualdas Ozolas. Vienu iš komisijos narių tapo Medardas Čobotas.

Romualdas Ozolas pranešime pabrėžė, jog tai buvo du valstybei stabilizuoti būtini žingsniai – „Lietuvos Konstitucijai priešta-

²² J. Žilys, str. „Pietryčių Lietuvos regioninė autonomizacija 1990–1991 metais“ leidinyje „Nepriklausomybės sąsiuviniai“, 2014, 3 (4), p. 3.

²³ Ten pat, p. 16.

raujančių savivaldybių dokumentų punktų veikimo sustabdymas ir – nesiliaujant antivalstybinei savivaldybių veiklai – tiesioginio valdymo įvedimas Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose, abiejuose paskiriant valstybės įgaliotinius, – visiškai atitiko valstybės interesus vis agresyviau prieš Lietuvą veikiant Michailo Gorbačiovo vadovaujamai Maskvai, šaltai stebint Varšuvai ir nuolat Lietuvą tramdant Vakarams, susirūpinusiems visų pirma „perestroikos“ likimu“.

Komisija, kurioje teko dirbti Medardui Čobotui, sprendė ir daugelį kitų klausimų – apie lietuvių padėtį Baltarusijos bei Lenkijos teritorijoje, Karaliaučiaus srityje bei išeivijos padėtį visame pasaulyje.

Tačiau viską pakeitė 1991 metų rugpjūčio karinio pučo žlugimas Maskvoje. Netrukus Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba nutarė paleisti Šalčininkų, Vilniaus, Sniečkaus (dabar – Visagino) tarybas ir įvesti tiesioginį valdymą. 1992 metų vasarą minėtose savivaldybėse buvo organizuoti rinkimai.

Jau gerokai vėliau, prisimindamas Lenkų sąjungos narių keltą lenkų autonomijos klausimą bei antikonstitucinį autonomistų judėjimą Vilniaus krašte, signataras Medardas Čobotas sakė nė už ką nepritaręs tiems, kurie, anot politiko, siekė, kad Lietuvos ir Lenkijos santykiai blogėtų. Medardas Čobotas pats dažnai važinėjo į Lenkiją, ten aiškindamas tikrąją padėtį ir prašydamas „paveikti autonomistų protą“.

Kai buvo paruoštas geros kaimynystės tarp lietuvių ir lenkų dokumentas, Medardas Čobotas iš Seimo tribūnos visus parlamentarų ragino jį paremti. Tada sulaukė kai kurių lietuvių kaltinimų: „Jūs išdavikas, jūs už Lenkiją.“ Teko įrodinėti, jog tai yra sutartis, kuri suartina. Tuo tarpu iš lenkų sulaukė priešingo kaltinimo: „Jūs – išdavikas! Per šimtmečius jokiame dokumente nebuvo parašyta, kad Vilniaus kraštas ir Vilnius yra Lietuvos sostinė, kad priklauso Lietuvai. Jei balsuosite už tą dokumentą, būsite didžiausias mūsų priešas.“

Nors iškilo prieštaravimų, Medardas Čobotas galėjo džiaugtis. Lenkijos Respublikos ambasadorius Janušas Skolimovskis rašė: „1991 metų rugpjūčio 26 dieną (žlugus Janajevo (Янаев) pučiui Maskvoje) Ministras Pirmininkas Janas Bieleckis savo raštu praneša Lietuvos Ministrui Pirmininkui Gediminui Vagnoriui, kad Lenkijos Respublikos Ministrų Tarybos Prezidiumas priėmė sprendimą dėl pasirengimo užmegzti normalius tarpvalstybinius santykius su Lietuvos Respublika. Oficialus bendradarbiavimas tarp Lenkijos ir Lietuvos buvo pakartotinai inicijuotas Lenkijos užsienio reikalų ministro Kšištofo Skubiševskio vizito Vilniuje 1992 metų sausio 12–14 dienomis metu. Vizito metu buvo pasirašyta „Deklaracija dėl draugiškų santykių ir kaimyninio bendradarbiavimo tarp Lenkijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos“ ir Konsulinė konvencija. Tai suteikė galimybę pradėti derybas dėl Draugiškų santykių sutarties tarp abiejų šalių. Iki Sutarties pasirašymo 1994 metų balandžio 26 dieną, t. y. per dvejus metus, Deklaracija buvo vienintelis Lenkijos–Lietuvos politinius santykius reglamentuojantis dvišalis dokumentas.

Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartį 1994 metais balandžio 26 dieną Vilniuje pasirašė tuometiniai Prezidentai Lechas Valensa ir Algirdas Mykolas Brazauskas. Sutartis sureguliojo ir užtikrino lenkų tautinės mažumos teises Lietuvoje. Nuo 1994 metų pavasario suaktyvėjo ir karinis bendradarbiavimas. Po Sutarties pasirašymo ir ratifikavimo Lenkijos–Lietuvos santykiai įžengė į neginčytinai naują etapą.²⁴

Lietuvos ir Lenkijos Respublikų draugiško bendradarbiavimo siekęs signataras Medardas Čobotas dažnai buvo skiriamas priimti Lenkijos Respublikos parlamento delegacijas. Pavyzdžiui, 1992

²⁴ Str. „Lenkijos ir Lietuvos bendradarbiavimas“, prieiga per internetą: www.wilno.msz.gov.pl/bendrainformacja/lenkijos_ir_lietuvas_bendradarbiavimas. [Žiūrėta 2016 m. lapkričio 6 d.].

Su Lenkijos Romos katalikų bažnyčios kardinolu Jozefu Glempu Varšuvoje, 1998 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

metų birželio 16–19 dienomis Aukščiausiosios tarybos Prezidiumo nutarimu Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos pirmininkui Medardui Čobotui buvo patikėta priimti Lenkijos Respublikos Senato Sveikatos apsaugos komisijos narių delegaciją, vadovaujamą profesoriaus Vladislavo Gajevskio. Medardas Čobotas priklausė ir iš 47 Aukščiausiosios Tarybos deputatų 1991 metų rugsėjo 26 dieną sudarytai Tarpparlamentinės sąjungos Lietuvos grupei.

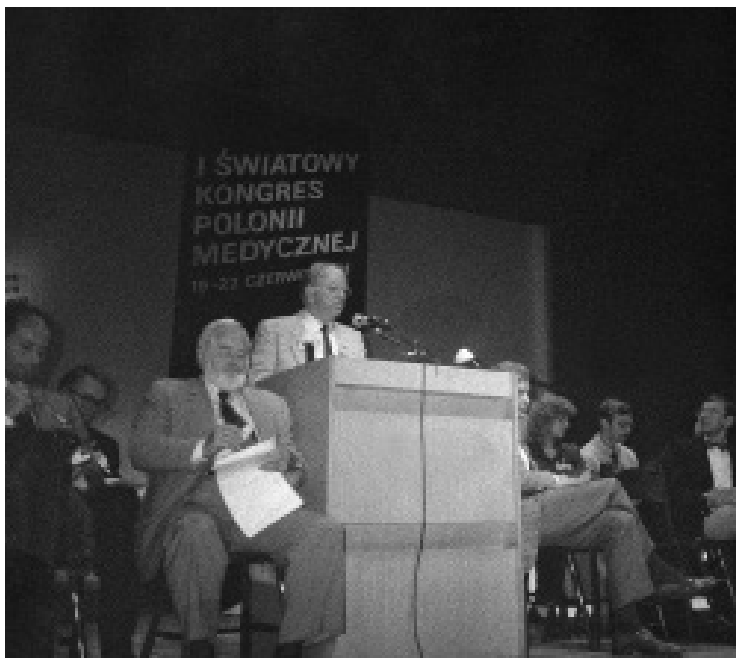
Žvelgdamas į jaunąją savo tautiečių kartą Lietuvoje, Medardas Čobotas buvo šventai įsitikinęs, jog jiems nekils bendravimo su lietuviais problemų. „Nacionaliniai klausimai išnyks labai greitai, kai mes įstosime į Europos Sąjungą“, – neabejojo signataras.

Jis džiaugėsi, kad gyvenimas tegul ir iš lėto, bet gerėja. Demokratinėje valstybėje, pasak politiko, kitaip ir negali būti, bet labiausiai svarbu „išmokti diskutuoti, susitarti, ieškoti, kaip gyventi vie-

nas šalia kito. Visos religijos, tautos turi sugyventi, išvengti karų ir žudynių“.

Korupciją Medardas Čobotas vadino sovietiniu reliktu. Tvirtino, jog reikia išlaukti, kol į Lietuvą ateis vakarietiška kultūra.

Jau gerokai vėliau, prisimindamas darbo metus Aukščiausiojoje Taryboje bei kovo 11-osios vakarą, signataras Medardas Čobotas rašė: „Kovo 11 dieną sąmoningai balsavau už Aktą dėl Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Lietuvos Nepriklausomybės 1990 metų kovo 11 diena – ypatinga diena, galbūt svarbiausia diena mano gyvenime. Išsipildė mano ir mano šeimos troškimas gyventi laisvoje demokratinėje Valstybėje. Šis labai svarbus Aktas pakeitė mano gyvenimą, veiklos kryptį – tapau politiku!“

Mokslinė konferencija Varšuvoje, 1991 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Lietuvos Respublikos Seime (1992–1996 metai) ir Vilniaus miesto savivaldybėje

Politiko kelią pradėjęs su Sąjūdžiu ir pirmojoje kadencijoje nepriklausęs jokiai partijai, per 1992 metų spalio mėnesio vykusius Lietuvos Respublikos rinkimus į Seimą Medardas Čobotas atėjo su Krikščionių demokratų partija („pergalę iškovojo tarp dešimties kandidatų, antrajame rinkimų ture apylygėje kovoje įveikęs Lietuvos demokratinės darbo partijos atstovą Bronių Genzelį“²⁵). Ir dirbo opozicijoje... Priimti sprendimą atsisakyti pasiūlymo būti jam artimo Sveikatos ir socialinių reikalų komiteto pirmininko pavaduotoju vien dėl to, kad valdžioje yra ne dešinėsios pakraipos partijų atstovai, buvo nelengva. Su skaudama širdimi pakluso partinėms taisyklėms. Vėliau to labai gailėjosi. Kalbėjo, jog atmesti gerą, protingą pasiūlymą – neprotinga pozicija. Kodėl gi patyręs žmogus, politikas turėtų atsisakyti pareigų ar atmesti valstybei naudingus sprendimus tik dėl to, kad juos siūlo valdantieji? Pasak Medardo, politikas pirmiausiai turėtų įvertinti, ar siūlomas įstatymas reikalingas šalies žmonėms, ar jis išmintingas, ar nekenkia. Medardas Čobotas savo partiniams bendražygiams kalbėjo: „Demokratija yra demokratija, krikščionybė yra krikščionybė. Tai gyvenkime pagal krikščionybės įstatymus, o ne niekinkime protingus pasiūlymus vien dėl to, kad juos pateikė ne mūsų partija.“ Medardas vėliau sakė, kad frakcijoje dirbę politikai tikrai buvo savo krašto patriotai, dori žmonės, bet, jo nuomone, „drebėdavo“

²⁵ J. Dičkutė, str. „Medardo Čoboto gyvenimo universitetai“ leidinyje „Pharmacon“, 1999 m. rugsėjo 30 d., Nr. 17 (80).

išgirdę žodį „komunistas“. „Politikoje negalima drebėti!“ – tvirtino signataras. Jis buvo giliai įsitikinęs, jog kiekvienas į Seimą išrinktas delegatas privalo įsigilinti į svarstomą situaciją, dokumentą, turėti savo nuomonę ir sugebėti ją apginti krašto, o ne atskirų partinių interesų labui. Dažnai Medardas Čobotas balsuodavo priešingai nei jo frakcijos nariai, nes jo nuomonė skyrėsi.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, gydytojas Vytenis Povilas Andriukaitis pasakojo, jog Medardas Čobotas tvirtai laikėsi savo pozicijos ir jų nuomonės tada išsiskyrė. „Medardo Čoboto pozicija nukrypo į privataus sektoriaus pusę, jis palaikė idėją, kad bet kas gali būti vaistinių savininkais, o tik reikia samdyti vaistininkus pačiose vaistinėse. Aišku, mūsų keliai po truputiuką skyrėsi ir dėl daugelio kitų dalykų. Bet reikia pasakyti, kad tame kontekste Medardas Čobotas iškėlė labai įdomią iniciatyvą – įsteigti Trečiojo amžiaus universitetą Lietuvoje. Jis buvo vienas iš iniciatorių ir dėl Gerontologijos centro steigimo. Medardo Čoboto įžvalga labai pasiteisino. Nustoję egzistuoti tarybiniai liaudies universitetai užleido vietą Trečiojo amžiaus universitetui. Medardas Čobotas tapo vienu iš aktyviausiųjų Trečiojo amžiaus universiteto steigėjų, propaguotojų, kūrėjų. Ir žinoma, Lietuvos gerontologijos centro kūrėju.

Medardo Čoboto įnašas į visuomenės švietimą sveikatos klausimais buvo pažangus, jis prisidėjo prie sveikatos sistemos įstatymo priėmimo, prie sveikatos įstaigų įstatymo priėmimo, jis paremdavo konstruktyvias idėjas net tada, kai jau aktyviai neįsitraukdavo į pačią įstatymų virtuvę. Bet Medardas Čobotas gali būti apibūdintas kaip pokyčių žmogus. Ir tai, kad tie pokyčiai nešė Lietuvos nepriklausomybės kryptimi, nešė visuomeninės veiklos kryptimi, iš tiesų parodo jo teigiamas aspiracijas Lietuvos visuomeniniame gyvenime“, – sakė Vytenis Povilas Andriukaitis.

Nusivylęs partine sistema, politikas nutarė į Seimą daugiau nebekandidatuoti. „Aš po to nusiminiau. Baigėsi antroji kadencija, išėjau iš partijos ir nebėjau į kitus rinkimus. Atsibodo tuščios kalbos, nevertos dėmesio diskusijos“, – žurnalistams sakė politikas.

Grupė Lietuvos Respublikos Seimo Krikščionių demokratų frakcijos narių Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose. Iš kairės: 1 – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Medardas Čobotas, 2 – Kazimieras Kuzminskas, 3 – Povilas Katilius, 4 – Petras Algirdas Miškinis, 5 – Arimantas Raškinis, 6 – Ignacas Stasys Uždavins, 7 – Vytautas Bogušis, 8 – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Algirdas Saudargas. Vilnius, 1992 metai. Jono Juknevičiaus nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA. 0-102096).

Po antrosios Seimo kadencijos Medardas Čobotas iš partijos pasitraukė. „Krikdemų ideologija man tiko, bet jos vykdymas – ne. Partija tapo religine grupe, kuri kiekvieną posėdį pradėdavo nuo „Vardan Dievo Tėvo“ iki „Tėve mūsų“²⁶, – atviravo Medardas savaitraščio „Lietuvos sveikata“ žurnalistei Ramintai Barauskaitei.

Nepaisant to, kad signataras Medardas visur atkakliai laikėsi savo nuomonės, per rinkimus prisidėti jį kvietė net penkių skirtingų partijų atstovai, tiek dešiniųjų, tiek kairiųjų. Medardas prisiminė, kad socialdemokratams tada draugiškai tarstelėjęs: „Negaliu taip toli eiti į kairę...“ Kad ir atsisakė, visada vertino išmintingus

²⁶ R. Barauskaitė, str. „Čobotas po rinkimų stabdys...“ leidinyje „Lietuvos sveikata“, 2000 m. rugpjūčio 16–22 d., p. 10.

kairiųjų pasiūlymus. Net ir gerokai vėliau, jau pasitraukęs iš tiesioginio politinio gyvenimo, Medardas kalbės, kad svarbiausia yra žmogus, asmenybė, nepaisant to, po kurios partijos vėliava stovi.

Baigęs kadenciją, į Seimo rūmus jis daugiau nebegrižo. Buvo nutaręs daugiau dėmesio skirti klinikinei ir mokslinei veiklai. Tačiau po ilgų įkalbinėjimų vėl grįžo į politiką ir sutiko dalyvauti politiniame gyvenime.

1997 metais, kai vyko rinkimai į Vilniaus savivaldybę, jį dalyvauti pakvietė Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai), į partiją įstojo vėliau. Laimėjęs rinkimus, Medardas Čobotas buvo išrinktas į Vilniaus miesto valdybą, ėmėsi vadovauti Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komitetui. Patyręs politikas rūpinosi, kaip saugoti visos Lietuvos žmonių sveikatą. 1999 metais tapo Lietuvos nacionalinės sveikatos tarybos nariu. Tuo metu Medardas Čobotas buvo Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis gerontologas bei Lietuvos gerontologų ir geriatrų mokslinės draugijos pirmininkas, priklausė Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Suaugusių švietimo tarybai.

2000 metų savivaldybių rinkimuose Čoboto pavarde jau džiaugėsi Liberalų sąjungos nariai. Pradėjęs darbą, Medardas nutarė, jog „savivaldybėje reikalingas daugiau ūkininkas, o ne politikas“²⁷, todėl ir iš ten išėjo.

Vėliau Medardo Čoboto simpatijas buvo pelnusi Krikščionių demokratų sąjunga bei jos lyderis Kazys Bobelis. Jie abu svarstydavo, „kaip reikėtų tobulinti sveikatos apsaugos reformą, nes (...) padaryta daug nesąmonių“.

Medardas kalbėjo: „Kazys Bobelis turi daug vakarietiško patyrimo, aš išmanau sovietinę padėtį – sujungus mūsų žinias galima tikėtis puikių rezultatų. Jei pateksime į Seimą, reikės iš karto sustabdyti sveikatos reformą ir ją gydyti.“

²⁷ R. Barauskaitė, str. „Čobotas po rinkimų stabdys...“ leidinyje „Lietuvos sveikata“, 2000 m. rugpjūčio 16–22 d., p. 10.

Medardas Čobotas išgyveno, jog švaistomi pinigai, kalbėjo, jog politikoje būtina atsiriboti nuo giminystės ryšių, draugų pasiūlymų ir kitokių „blatų“. Medardas buvo tvirtai įsitikinęs, jog „politikavimui įtakos medicina neturėjo ir neturės“. Apkaltintas partijų kaip meilužių keitimu Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Medardas Čobotas, duodamas interviu žurnalistei Ramintai Barauskaitei, atšovė, jog „ir dabartinė politika viena galvoja, antra daro, trečia sako“²⁸.

Buvęs 1990–1992 metų Aukščiausiosios Tarybos deputatas, žurnalistas, rašytojas Stasys Kašauskas, prisimindamas signatarą Medardą Čobotą, vadino jį rūpestingu, labai inteligentišku, nepaprastai tolerantišku žmogumi, tikru gydytoju Aiskauda.

Medardo pareigingumas, dėmesys kiekvienam šalia esančiam gerai matyti ir iš bendravimo su rinkėjais. Šimtai laiškų iš visos Lietuvos plūdo Medardui Čobotui ir tada, kai jis 1990–1992 metais vadovavo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijai, ir vėliau, kai buvo Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komiteto narys. Lietuvos žmonės Medardu pasitikėdavo, atverdavo jam širdį, pasidalydavo slapčiausiomis žiniomis, prašydavo patarimų ar konkrečios pagalbos. Kai kurie respondentai net nurodo, jog politikas buvo ne tik sąžiningas, darbštus, bet net „per daug geras ir doras žmogus, tikintis, kad visi kiti irgi yra padorūs“²⁹. Medardas Čobotas stengėsi kiekvieną išklausti. Dažnai elgdavosi diplomatiškai – išklausęs žmogų, jo nuogąstavimų dėl kylančių problemų, pavyzdžiui, 1991 metais dėl blogėjančio pragyvenimo lygio, čia pat nuoširdžiai pasidalydavo problemomis, kylančiomis ir parlamentarams. Viena iš laiškų šilutiškei rinkėjai Medardas Čobotas prisipažįsta, jog kartais tenka priimti nepopuliarius sprendimus. Politikas sako, kad neturintis teisės „prašyti

²⁸ R. Barauskaitė, str. „Čobotas po rinkimų stabdys...“ leidinyje „Lietuvos sveikata“, 2000 m. rugpjūčio 16–22 d., p. 10.

²⁹ Lietuvos Respublikos Seimo archyvas. Fondo Nr. 2, apyrašas 4, 1992 m. sausio 23 d.

Tarptautinės blaivybės organizacijos prezidento Helgės Kolstato vizitas Lietuvoje. Iš dešinės pirmas – Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininko pavaduotojas Bronislovas Kuzmickas, antras – Tarptautinės blaivybės organizacijos prezidentas Helgė Kolstata, ketvirtas – Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos pirmininkas Medardas Čobotas. Vilnius, 1991 m. rugsėjo 19 d. Stasio Laukio nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA. 0-119324).

dar pakentėti“, bet tik prašantis patikėti, jog „likus vieniui vieniems su savo biudžetu ir negaunant jokios paramos iš šono – problemų žymiai daugiau, negu buvo galima tikėtis“³⁰. Signataras džiaugėsi bendravimu su jaunimu. Jaunus žmones laiškuose Medardas Čobotas ragino rimtai ir sąmoningai kibtį į mokslus, išmokti kuo daugiau užsienio kalbų.

Dirbdamas Seime Medardas buvo ne tik Sveikatos ir socialinių reikalų komisijos pirmininkas, vėliau – narys, bet ir Lietuvos Respublikos Seimo Tarpparlamentinės grupės bendradarbiavimo su Lenkijos Seimu narys.

Už aktyvią visuomeninę ir politinę veiklą Medardui Čobotui 1991 metais buvo įteikta Australijos „Polcoul Foundation“ premija.

³⁰ Lietuvos Respublikos Seimo archyvas. Bylos Nr. 11-478, 1991 m. balandžio 17 d.

Vilniaus miesto savivaldybėje Medardą Čobotą septyniadesimtmečio proga sveikinęs Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, 1990–1992 metų Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas, profesorius Vytautas Landsbergis, 1998 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus miesto rotušėje. Iš kairės – Arvydas Šaltenis, Juozas Imbrasas, Vilniaus meras Rolandas Paksas, Medardas Čobotas ir gydytojas Juozas Raistenskis, 1999 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Antroji daktaro Medardo Čoboto svajonė – Trečiojo amžiaus universitetas (TAU)

Stengdamasis realizuoti save bei padėti Lietuvos žmonėms, Medardas Čobotas antrosios kadencijos metu be tiesioginio darbo Seime pasinėrė į naują sumanymą – Trečiojo amžiaus universiteto kūrimą. Pasak signataro Kazimiero Uokos, ėmęsis šios veiklos, Medardas buvo labai patenkintas, „tiesiog švytėte švytėjo“.

Žurnalistui Feliksui Mačianskui vėliau Medardas Čobotas prisipažins, kad apie tokios mokslo įstaigos steigimą jis svajojo dar sovietiniais metais, tačiau sovietiniai pareigūnai būgštavo demokratinių principų, laisvesnės minties, neideologizuotų kursų, tad atsakydavo, jog suaugusiems šviesti užtenką liaudies universitetų, taigi nereikia „išradinėti dviračio“. Pakitus sąlygoms, šią problemą aptarti pasiūlęs savo instituto žmonėms. Suabejota, ar atsiras norinčių lankyti, ar dirbs kas be užmokesčio. Tada Medardas Čobotas pasakęs: „Pabandykime, pasigarsinkime spaudoje, per radiją, televiziją, pasišnekėkime su bendradarbiais, pažįstamais.“³¹ Medardas buvo įsitikinęs, jog taip galės padėti daugybei Lietuvos senjorų, kad jie pirma laiko nepasiduotų senatvei. Mokslininkui, gydytojui ir politikui Medardui Čobotui sekėsi. Trečiojo amžiaus universiteto fakultetai nuo 1995 metų kasmet duris atverdavo vis kituose Lietuvos miestuose. Medardo buvo pilna visur – ir Vilniuje, ir Kaune, ir Rokiškyje, ir kituose miestuose bei rajonuose.

³¹ F. Mačianskas, str. „Nors pirmakursis, bet jau studentas“ knygoje „Akys nemeluos“, V., 2002, p. 116 (113–121).

Universiteto dešimtmečio proga „Veido“ žurnalo apžvalgininkei Renatai Baltrušaitytei rektorius Medardas Čobotas pasakojo, jog „universitetas unikalus tuo, kad viską – nuo kurso apimties iki paskaitų laiko – čia sprendžia patys studentai. Rektorato pareiga – atsižvelgti į visus jų pageidavimus. O tai nelengva, nes Trečiojo amžiaus universitetas unikalus dar vienu požiūriu: čia niekas niekam jokių pinigų nemoka. Gera valia „skolinamės“ kitų aukštųjų mokyklų auditorijas, ieškome dėstytojų, kurie sutiktų pasidalyti žiniomis už dyką. Dažniausiai tokie geranoriški būna pensininkai, kuriems smagu retkarčiais vėl atsistoti prieš dėmesingą auditoriją ir pasijusti reikalingiems. Tarp studentų daugiausia jų bendraamžių, kurie mokosi ne dėl diplomų ar karjeros, o tiesiog savo malonumui“³². Tas faktas, kad lektoriai veltui skaito paskaitas, pasak šviesios atminties gydytojos Filomenos Taunytės, rodė, koks didelis mūsų šalyje buvo Medardo Čoboto autoritetas. Gydytojos manymu, jos kolegos gyvenimą galima laikyti pavyzdžiu ir jauniui, ir vyresniajai kartai.³³

Sveikatos fakultetas, kuriame paskaitas skaitė ir pats Medardas, buvo vienas iš populiariausių. Ten studentai galėjo įgyti žinių ir apie ligonių slaugą, ir apie kūdikių priežiūrą.

Medardas Čobotas pasakojo, kaip jam smagu matyti į paskaitas besirenkančius Trečiojo amžiaus universiteto studentus. Vėliau Medardas kalbėjo: „Mūsų universitetas – galimybė pagyvenusiems žmonėms įgyvendinti neišsipildžiusias svajones. Trečiojo amžiaus universiteto veikla turi geriatrinį gydymąjį poveikį, nes paskaitos ir įvairūs renginiai padeda sulėtinti senėjimą.“

Nepamiršo Medardas Čobotas ir kitų tautybių žmonių. 1998 metais buvo įsteigtas Lietuvių kalbos fakultetas, kuriame tautinių mažumų atstovai pradėjo mokytis lietuvių kalbos.

³² R. Baltrušaitytė, str. „Kad smegenų stalčiai nerūdytų“ žurnale „Veidas“, 2004 m. spalio 28 d., Nr. 44, p. 28–31.

³³ F. Taunytė, str. „Prasmingas jubiliejus“ leidinyje „Gydytojų žinios“, 1998 m. birželio 11 d., Nr. 12, p. 5.

Draugiškas šaržas, 1995 metai. Autorius Mečislovas Ščepavičius.
Tekstas parašytas Medardo Čoboto ranka. Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Apie galimą Medardo pasitraukimą iš aktyvios veiklos šioje srityje sušnekta tik 2007-aisiais, kai jis į amžinojo poilsio vietą palydėjo didžiąją savo gyvenimo meilę – žmoną Martą. Tų pačių metų lapkričio mėnesį žurnale „Veidas“ (Nr. 46) pasirodžiusiame Eugenijos Grižibauskienės straipsnyje „Karta, kuria manipuliuoja politikai“, nuogaustaujama, jog „būtų liūdna ir gailu, jeigu rankas nuleistų aktyvumu ir visuomeniškumu garsėjęs gydytojas, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Medardas Čobotas“. Toliau sakoma, jog „garsiojo Trečiojo amžiaus universiteto rektorius, vos prieš keletą savaičių į amžinojo poilsio vietą išlydėjęs savo gyvenimo palydovę Martą, sako vis pasvarstantis apie pasitraukimą. Pasak jo, jau antrą dešimtmetį veikiantis universitetas, vienijantis per 6 tūkstančius senjorų studentų, iki šiol nesulaukė deramo dėmesio. Nei patalpų, nei lėšų, netgi spauda laikui bėgant nusigrėžė“. Politikas dalijosi prisiminimais, kiek daug jis „slenksčių numynė ieškodamas, kas paremtų Trečiojo amžiaus universiteto dešimtmėčiui skirtos knygelės leidybą. Kai jau visai sviro rankos, užsuko pas tuometį krašto apsaugos ministrą Gediminą Kirkilą. Ministrui pavaldžioje leidykloje šis leidinys išvydo dienos šviesą“³⁴.

Nuosekliai su skaitytojais pasidalyti mintimis apie Medardo Čoboto antrosios gyvenimo svajonės išsipildymą sutiko jo kolegė ir bičiulė daktarė, profesorė Birutė Gaigalienė:

„Medardas šventai tikėjo savo siekiais ir troško būti naudingas žmonėms. Visus faktus, kurie liečia Trečiojo amžiaus universitetą, vertinau subjektyviai, o daktarą Medardą Čobotą – ypač, todėl nepretenduoju į absoliučią tiesą. Esu įsitikinusi, kad, skaitydami parašytas eilutes apie mano kolegą ir jo mylimą Trečiojo amžiaus universitetą, jūs pajusite plevėnančią daktaro Medardo Čoboto dvasią. Priimkite tai, kaip subjektyvią, geranorišką nuomonę, ir tai, ką jaučiau, ką išgyvenau bei suvokiau tuomet.

³⁴ E. Grižibauskienė, str. „Karta, kuria manipuliuoja politikai“ žurnale „Veidas“, 2007 m. lapkričio 15 d., Nr. 46, p. 26–28.

Trečiojo amžiaus universiteto veiklos pradžia glaudžiai siejosi su manimi, daktare Birute Gaigaliene.

Apsiniaukusią, lietingą 1994 metų rudens dieną susikaupusi rašiau mokslinį straipsnį. Negailestingai artėjo metų pabaiga. Reikėjo skubiai atsiskaityti už įvykdytą mokslinį darbą. Kabinete buvo tylu, darbas sekėsi sklandžiai. Staiga suskambo telefonas. Seimo narys, daktaras Medardas Čobotas pakvietė mane į savo kabinetą Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute. Nuėjus paaiškėjo, kad gerbiamas Seimo narys kviečia mane dalyvauti steigiant Trečiojo amžiaus universitetą. Kadangi daktarą Medardą Čobotą pažinojome kaip įvairių ir įdomių anekdotų pasakotoją ir jį institute vadino „mūsų Mavrikina“, pasakiau, kad visai neturiu laiko klausytis linksmų anekdotų, ir išėjau. Deja, vos pradėjus tęsti darbą, atbildėjo laborantė ir nutempė pas daktarą Medardą Čobotą, kuris paaiškino, kad Trečiojo amžiaus universitetas – tai ne linksmas anekdotas, o labai svarbi priemonė senjorams. Susidomėjau... Sužinojau, kad trečiojo amžiaus universitetų yra daugelyje šalių, o jų centras – Lione, iš kurio ką tik sugrįžo Medardas. Nustebusi pasiteiravau, ar Trečiojo amžiaus universitetą steigime dviese. Atsakymas nuskambėjo labai paprastai: „Be abejo ne – pritraukime daugiau steigėjų.“ Tačiau jis sakė norįs sužinoti mano nuomonę, kurios aš dar ir negalėjau turėti. Ilgai prie kavos puodelio diskutavome. Pagaliau nutarėme, kad pagyvenusiems žmonėms Universitetas turėtų būti naudingas ir į šią veiklą reikia įtraukti daugiau energingų žmonių, steigėjų, sugebančių ir norinčių dalyvauti labdaros principu. Daktaro Medardo Čoboto nuomone, toki entuziastų branduolį turėtų sudaryti dirbantieji Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute gerontologai. Aptarėme galimų fakultetų įkūrimo galimybes. Daktaras Medardas Čobotas, nieko nelaukdamas, įtraukė mane į Trečiojo amžiaus universiteto steigėjų sąrašą ir paskyrė vadovauti – tapau Sveikatos bei Religijų studijų fakultetų dekane. Tai jaudino – visai nenorėjau kurti, o ypač vadovauti šioms fakultetams, nes turėjau ir taip nemažai visuomeninių

Trečiojo amžiaus universiteto sumanytojas, įkūrėjas ir rektorius Medardas Čobotas su profesore ir šio Universiteto Sveikatos fakulteto dekanė Birute Gaigaliene Rokiškyje per mokslo metų uždarymo šventę. Nuotrauka iš Medardo Čoboto kolegės daktarės, profesorės Birutės Gaigalienės archyvo.

pareigų. Visai atsikalbinėjau ir dekanais siūliau kitus energingus, mums gerai pažįstamus asmenis. Deja, daktaras Medardas Čobotas buvo kitos nuomonės ir nenusileido, motyvuodamas, kad esu žinoma kaip gera „Žinijos“ draugijos organizatorė ir aktyvistė, sugebanti kiekvienam žmogui suprantamai bei įdomiai skaityti paskaitas. Respublikos periodinėje spaudoje dirbau neetatine korespondente ir buvau atsakinga už laikraščio „Tarybinis mokytojas“ skyrelį „Medicina – pedagogui“. O populiarių straipsnių apie sveiką gyvenimą buvo gausu įvairiuose periodiniuose leidiniuose, nemažai šia tematika kalbėta radijo laidose. Už šią veiklą ne kartą skirtos padėkos ir premijos. Taigi, jis teigė nematęs geresnės dekanės kandidatūros. Ir taip, šalia visų visuomeninių pareigų, privertinai tapau dar mintyse skrajojančio, neįkurto Trečiojo amžiaus universiteto Sveikatos ir Religijų studijų fakultetų dekanė. Vėliau man siūlė ir prorektorės pareigas, bet aš griežtai atsisakiau. Pažadėjau visur padėti, o jis žinojo, kad pažadus visada tesiu.

Trečiojo amžiaus universiteto steigiamasis susirinkimas

1995 metų birželio 15 dieną paskelbtas Trečiojo amžiaus universiteto steigiamasis susirinkimas. Daktaras Medardas Čobotas stengėsi, kad šis susirinkimas būtų iškilmingas, todėl paprašė manęs surasti kunigą, kuris sutiktų jame dalyvauti. Pakviečiau pažįstamą, išvaizdų kunigą Vygintą Čiurinską, kurį po Šv. Mišių kolonijoje atsivežiau į Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto Baltąją salę. Jis tarė sveikinimo žodį ir pašventino pirmą iškilmingą Trečiojo amžiaus universiteto posėdį.

Mūsų nuostabai, į Universitetą susirinko tiek žmonių (per 150), jog netilpo Baltojoje salėje. Neįtikėtina – nemažai senjorų pareiškė norą prisidėti prie įkurtos organizacijos veiklos. Džiaugėmės – mūsų abejonės neišsipildė. Tai ypač pakėlė nuotaiką ir skatino dirbti. Nutarta nuo rudens pradėti darbą fakultetuose. Supratau, kad Sveikatos fakultetas turi pirmasis pradėti darbą ir mokyti senjorus tausoti savo brangiausią turtą – sveikatą, fizines galimybes (pajėgumą), kad jų užtektų ilgus ilgus gyvenimo metus, kad kiekvienas senjoras sugebėtų ne tik savimi pasirūpinti, bet ir keliauti, geriau pažinti savo kraštą bei pamatyti dar nematytas šalis, sužinoti apie naujausius mokslo pasiekimus, ypač medicinos srityje, ir dar būti naudingas šeimai bei visuomenei.

Nors prasidėjo atostogų metas, tačiau mums, daktaro Medardo Čoboto bendradarbiams ir Trečiojo amžiaus universiteto steigėjams, buvo pats darbmetis. Man pavedė atlikti tris pagrindinius darbus: sukurti (parašyti) Trečiojo amžiaus universiteto himno žodžius, paruošti vėliavos maketą ir emblemą. Kreipiausi į pažįstamus poetus, dailininkus, bet jie nesusidomėjo; niekas nenorėjo dirbti be atlygio, o lėšų nebuvo. Rektorato nariai savo asmeninėmis lėšomis tik įregistravo Universitetą, įsigijo anspaudą ir atidarė sąskaitą banke. Kitų lėšų neturėjome.

Trečiojo amžiaus universiteto rektoratas, 2000 metais. Medardas Čobotas – antroje eilėje trečias iš kairės. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Susidraugavau su malonia mokytoja metodininke, Trečiojo amžiaus universiteto Religinių studijų fakulteto studente Alicija Baziene.

Netrukus pastebėjau jos polinkį rašyti eiles. Kartą savaitgalį jai paskambinau ir pasiguodžiau, kad daktaras Medardas Čobotas man pavedė parašyti Trečiojo amžiaus universiteto himno žodžius, bet man sunkiai sekasi.

Telefoninio pokalbio metu pradėjome dėti žodžius į eilutes. Kažkas išėjo... Tuomet Alicija pasisiūlė pabandyti viena, nes jau paaishėjo, apie ką turėtų rašyti. Po kelių dienų turėjome himno žodžius. Man ir daktarui Medardui Čobotui jis patiko. Dabar reikėjo akomponimento. Kadangi pažinojome Algimantą Raudonikį, nutarėme jo paprašyti parašyti natas. Tačiau poniam Alicijai Bazienei buvo kitos nuomonės: ji norėjo, kad himnas skambėtų solidžiai ir neprimintų valso, ir vėl pasisiūlė padėti. Paėmusi himno tekstą, išrūko pas kompozitorių Faustą Latėną. Mūsų nuostabai, po

kelių savaitių turėjome ir himno natas. Taip buvo išspręsta viena labai svarbi užduotis. Esame labai dėkingi poniai Alicijai Bazienei ir kompozitoriui Faustui Latėnui už tokį puikų Trečiojo amžiaus universiteto himną.

Vis dėlto neapseita be sunkumų. Pradėjus Universiteto chorui repetuoti himną, paaiškėjo, kad priedainis mūsų chorui – neįkandamas riešutėlis. Daktaras Medardas Čobotas labai susirūpino, tarėsi su choro vadove ponia Adele Petrošiūte, rektorato nariais ir galiausiai priėjo išvadą, kad priedainio „Žygimantų žiburiai“ ir paskutinio himno posmelio teks atsisakyti. Himno autorė ponia Alicija Bazienė neprieštaravo ir pasiūlė elgtis taip, kaip Trečiojo amžiaus universitetui geriau. Taip mūsų himnas liko trijų posmelių ir be priedainio. Su kompozitoriumi Faustu Latėnu rektorius pažadėjo suderinti. Mano nuomone, taip pakoreguotas himnas tapo konkretesnis ir geresnis.

Man, kaip tai Eglei iš pasakos „Eglė žalčių karalienė“, buvo pavesti trys darbai. Vieną darbą atlikome, o ką daryti su antru – su vėliava? Neįsivaizdavau, nuo ko pradėti. Į eilinį rektorato posėdį docentė, daktarė Vanda Brimienė atsivedė Vilniaus pedagoginio universiteto docentę, daktarę Zitą Žebrauskienę. Ją paskyrėme naujai kuriamo Namų ūkio fakulteto dekane. Docentę Zitą pažinojau senokai – tai įdomi moteris, studentų labai mylima dėstytoja ir rūpestinga kuratorė. Mintyse įvertinau jos sugebėjimus ir, pasitarusi su rektoriumi, po kito rektorato posėdžio atsargiai pasiūliau jai pabandyti organizuoti Trečiojo amžiaus universiteto vėliavos maketą. Daktaras Medardas Čobotas tam viešai pritarė. Ji iš karto sutiko labdaros principu paprašyti pažįstamų dizainerių parengti vėliavos projektą ir, esant galimybei, ją pagaminti. Ligi šiol Trečiojo amžiaus universitetas didžiuojasi šia vėliava.

1997 metų balandžio 4 dieną vėliavą pašventino vyskupas Juozas Tunaitis per šv. Mišias Vilniaus arkikatedroje. Daktaras Medardas Čobotas džiūgavo ir švytėte švytėjo. Šventinant vėliavą negalėjau sulaikyti ašarų. Šį momentą užfiksavo operatoriai. Sukurtas

mikrofilmukas buvo kruopščiai saugomas daktaro Medardo Čoboto archyve.

Man pavesta trečia užduotis – Universiteto emblema – nelaukta buvo išspręsta visai paprastai. Paprašiau studentų ir rektorato narių pabandyti schematiškai pavaizduoti, ką jie norėtų matyti emblemoje. Atsirado nemaža primitivokų eskizų. Iš daugybės išsirinkome mieliausią – delne spinduliuojančias raides TAU. Taip draugams entuziastams padedant buvo išspręstos trys Trečiojo amžiaus universitetui labai svarbios ir man įvykdyti pavestos užduotys.

Pirmųjų mokslo metų inauguracija įvyko 1995 metų spalio 3 dieną erdvioje Vilniaus universiteto Teatro salėje. Senjorų prisirinko tiek, kad neužteko kėdžių. Suskambo studentų himnas „Gaudeamus igitur“... Salė nuščiuvo, ne vienas garbaus amžiaus senjoras nubraukė ašarą.

Po jautriai priimto „Gaudeamus igitur“ daktaras Medardas Čobotas susirinkusius supažindino su Trečiojo amžiaus universiteto tikslais, uždaviniais ir vienbalsiai buvo išrinktas Trečiojo amžiaus universiteto rektoriumi. Profesorius Rolandas Pavilionis, tuometinis Vilniaus universiteto rektorius, savo kalboje pabrėžė, kad Trečiojo amžiaus universiteto studentams atviros visų Vilniaus universiteto auditorijų durys, kad mūsų studentai yra ir bus visada laukiami bei sulauks visokeriopos paramos.

Tradicija tapo, dalyvaujant Vilniuje esančių aukštųjų mokyklų rektoriams ar jų atstovams, mokslo metus pradėti ir baigti Vilniaus universiteto Teatro salėje, skambant „Gaudeamus igitur“. Įteisinus Trečiojo amžiaus universiteto regalijas, scenoje visada puikuodavosi mūsų nuostabi vėliava ir emblema, o po koncerto visada mūsų choras, pritariant susirinkusiems, sugiedodavo Trečiojo amžiaus universiteto himną. 1996 metais, rektorato narei docentei, daktarei Vandai Brimienei padovanojus tradicinę rektoriaus togą, daktaras Medardas Čobotas visada ją apsirengdavo per iškilmingus mokslo metų atidarymo ir uždarymo posėdžius.

Pirmasis savo veiklą pradėjo Sveikatos fakultetas. Į pirmąją Trečiojo amžiaus universiteto Sveikatos fakulteto užsiėmimą, įvykusį 1995 metų spalio 17 dieną, mane atlydėjo pats Trečiojo amžiaus universiteto rektorius – daktaras Medardas Čobotas. Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto Baltojoje salėje susirinko 61 žinių ištroškęs senjoras. Daktaras Medardas Čobotas trumpai pasveikino Sveikatos fakulteto studentus, susirinkusius į įkurtą pirmąją Trečiojo amžiaus universiteto fakultetą, su mokslo metų pradžia. Jis supažindino su šio Universiteto ir ypač Sveikatos fakulteto tikslais, uždaviniais ir pristatė mane, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto vyriausiąją mokslinę bendradarbę daktarę Birutę Gaigalienę, kuri, jo nuomone, sugebės vadovauti fakultetui. Jeigu būtų kitų nuomonių, galima išsirinkti tokį dekaną, kurio Sveikatos fakulteto studentai pageidautų. Be to, visada yra galimybė dekaną perrinkti ir pakeisti kitu norimu asmeniu. Tai priklauso tik nuo studentų pageidavimo. Susirinkusieji vienbalsiai sutiko su rektoriaus daktaro Medardo Čoboto pasiūlyta kandidatūra. Taip tapau Trečiojo amžiaus universiteto pirmojo savo veiklą pradėjusio Sveikatos fakulteto oficialia dekanė.

Pirmojo Sveikatos fakulteto susirinkimo metu Trečiojo amžiaus universiteto rektorius daktaras Medardas Čobotas paskaitė pirmąją šio Universiteto paskaitą apie sveikatos reikšmę žmogui, pabrėždamas, kad dažnai žmogus ją pradeda vertinti pavėluotai, t. y. tada, kai atsiranda įvairių su sveikata susijusių negalavimų, kuriuos gydytojai dažnai ne visada sugeba išspręsti. Kol žmogus sveikas, jam atrodo, kad taip bus ir turi būti visą gyvenimą. Tai labai klaidinga nuomonė.

Daktaras Medardas Čobotas dažnai lankydavosi Sveikatos fakulteto užsiėmimuose ir man padėdavo juos organizuoti. Pirmaisiais veiklos metais (1995–1996-aisiais) daug dėmesio Sveikatos fakultetas skyrė pagyvenusių žmonių fizinio pajėgumo įvertinimui, fiziškai aktyviai gyvensenai.

Trečiojo amžiaus universiteto rektorius Medardas Čobotas (antras iš dešinės) Vilniaus arkikatedroje pašventinat Universiteto vėliavą. Nuotrauka iš Medardo Čoboto kolegės daktarės, profesorės Birutės Gaigalienės archyvo.

Bendri Universiteto renginiai

Nuo Trečiojo amžiaus universiteto įkūrimo pradžios (apie dvejus metus) daktaro Medardo Čoboto iniciatyva kas mėnesį vykdavo bendros visiems studentams skirtos paskaitos, dažniausiai medicinine tematika. Jas skaitydavo žymūs mūsų šalies medikai ir kitų specialybių žmonės. Didelio susidomėjimo susilaukė profesorius Algio Mickio paskaita „Racionalus vaistų panaudojimas“, tuometinio Sveikatos apsaugos ministro Antano Vinkaus – „Sveikatos priežiūra dabar ir jos perspektyvos“, Vytauto Budniko – „Nacionalinė vaistų problema“, Algirdo Saudargo – „Politinė situacija Lietuvoje“ ir kt.

Daktarui Medardui Čobotui išėjus į pensiją ir gyvenant Pavilnyje, o man likus dirbti institute, daugiausia bendraudavome telefonu. Jis klausinėdavo apie darbą, tolesnius mano mokslinio darbo planus ir kt. bei pasakodavo apie naują savo ir žmonos gyvenimo būdą, keliones, įspūdžius, tolesnius Trečiojo amžiaus universiteto planus.

Medardas sakė negalintis įsivaizduoti, kaip galėtų gyventi be Trečiojo amžiaus universiteto. Prisiminiau, kartą, išėjęs iš Seimo, labai susijaudinęs daktaras atėjo į mūsų moksliniam darbui skirtą kabinetą ir virpančiu iš nuoskaudos balsu pasakojo, kad jam kai kurie Seimo nariai prikaišiojo Trečiojo amžiaus universitetą, kaip vien lenkams kurtą Universitetą. Kolega man aiškino, kad Trečiojo amžiaus universitetą kūrė visiems Lietuvos žmonėms (bet tą aš ir taip žinojau), kad tautybė neturi nieko bendro, kad jis pagal tautybę lenkas, bet gimęs Lietuvoje, čia augęs, mokėsis, ir kad Lietuva yra jo gimtasis kraštas – gimtinė, jo tėvynė, kurią labai mylintis ir atiduosiantis jos gerovei visas savo jėgas. Lenkija – jo protėvių kraštas, jų tėvynė, ją jis taip pat gerbia ir niekada neišsižadės savo tautybės, bet Lietuva – jo ir jo vaikų gimtinė, kuri juos išmokslo, paruošė gyvenimui ir čia jis jaučiasi esąs tarp savų, savoje gimtinėje.

Trečiojo amžiaus universiteto rektorius Medardas Čobotas (trečias iš kairės) su Vilniaus universiteto rektoriumi profesoriumi Rolandu Pavilioniu (ketvirtas iš kairės), 1995 metai. Nuotraukos iš Medardo Čoboto kolegės daktarės, profesorės Birutės Gaigalienės archyvo.

Daug kas manęs klausinėjo, kas, mirus daktarui Medardui Čobotui, bus su Trečiojo amžiaus universitetu, tikriausiai jis subyrės. Atsakydavau, kad kol mes gyvi ir kol jėgos neapleis, dirbsime, kaip dirbome. Taip galvojo ir rektoratas. Labai džiaugiuosi, kad šis pagyvenusių žmonių – senjorų Universitetas, subrendusio vyro, mano kolegos, antroji svajonė, mirus jo įkūrėjui, nesubyrėjo, bet gyvuoja, plečiasi, kad jam vadovavo ir vadovauja geranoriški, kupini entuziazmo žmonės. Trečiojo amžiaus universiteto įkūrėjo garbei Universitetas pavadintas Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetu (MČTAU). Vadovaujant naujai išrinktai rektorei – docentei, daktarei Zitai Žebrauskienei – 2012–2013 mokslo metų atidarymo šventė įvyko rugsėjo 31 dieną Lietuvos edukologijos universitete, kur pradėta sodinti Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universiteto ažuolų alėja. Apie šį renginį savo išspūdžiais dali-

josi ne tik Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universiteto studentai-klausytojai, bet ir svečiai. Garbės viešnia, Lietuvos veikliosios ilgaamžystės akademijos prezidentė, profesorė, habilituota daktarė Aldona Bartusevičienė renginį įvertino labai gerai. „Negalėjau net pagalvoti, – rašo profesorė, – kad tokią milžinišką veiklą išplėtojo Trečiojo amžiaus universitetas. Nuostabiai gražią, šiltą rudens dieną buvau pakviesta į šio Universiteto mokslo metų atidarymą, kuris vyko Lietuvos edukologijos universitete, dalyvaujant jo rektoriui akademikui Algirdui Gaižučiui. Taip besišypsančių studentų matėme mums gerai žinomų Seimo narių, Vilniaus miesto savivaldybės ir kt. organizacijų atstovų veidus. Stovime ir laukiame, kas čia bus, kada prasidės ažuolų alėjos sodinimas. Iškilmingai pirmąją ažuoliuką pasodinti pakviečiama Medardo Čoboto bendražygė, nuo pat pirmųjų Trečiojo amžiaus universiteto dienų dirbanti Sveikatos fakulteto dekanė daktarė Birutė Gaigalienė. Antrąją ažuoliuką pasodina dabartinė rektorė docentė Zita Žebrauskienė, trečiąją – gausiausiai lankomo Turizmo fakulteto dekanė Teodora Dilkienė. Skambant „Žemėj Lietuvos ažuolai žaliuos“ paleidžiami trispalviai (geltoni, žali, raudoni) balionai su pritvirtintais linkėjimais, svajonėmis, siekiais. Daugybė balionų kyla į dangų ir skrieja vis aukštin ir tolyn...

Skubame į aktų salę. Dalyvių tiek daug, kad jie vos telpa. Skambant varpeliams, iškilmingai įnešama Trečiojo amžiaus universiteto vėliava ir įvedami rektorato nariai, dekanai, seniūnai. Įspūdingai praeina oficialioji ir profesoriaus Antano Kiverio vadovaujama meninė dalis. Išeinu ne tik geros nuotaikos, bet ir supratusi, kaip atsidavęs, be atlygio dirba Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universiteto aktyvas ir kokią milžinišką naudą teikia senjorams bei visai visuomenei. Gaila, ačiū niekas viešai nepareiškia, nors Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universiteto darbu naudojasi visi. Mes, kitų visuomeninių organizacijų atstovai, privalome mokytis iš jų. Esu įsitikinusi, kad „Lietuvos garbės“ nominacijai šis Universitetas seniai pribrendo. Apie šios nominacijos suteikimą turė-

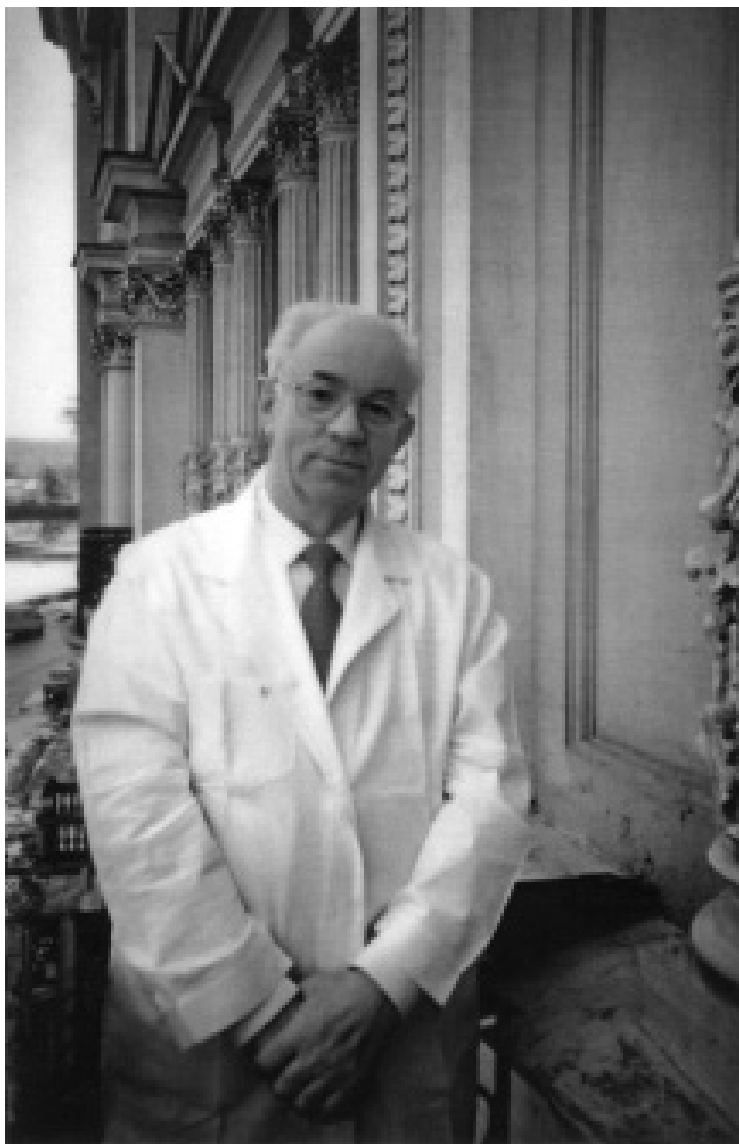
tų pagalvoti Nominacijos suteikimo aktyvas. Linkiu sėkmės! Ačiū, kad esate“,– rašo Aldona Bartusevičienė.

Man labai džiugu, kad, mirus Trečiojo amžiaus universiteto įkūrėjui, Universitetas nesubyrejo, bet gyvuoja kaip Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetas. Jis plečiasi, jam vadovauja geranoriški, kupini entuziazmo žmonės, kad antroji mano kolegos ir draugo svajonė nesužlugo, bet tapo tarytum paminklu, jo visuomeninio darbo įvertinimu. Po metų (2015 metų birželio 15 dieną) švęsime Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universiteto veiklos dvidešimtmetį – prasmingą, įgyvendintą ir veiklios daktaro Medardo Čoboto svajonės jubiliejaus paminėjimą. Tikiu, kad tada dar kartą pajusime tarp mūsų sklandančią Trečiojo amžiaus universiteto kūrėjo dvasią ir giliau įvertinsime jo didžiulį norą „būti naujingam tėvynei ir joje gyvenantiems žmonėms“.

Ačiū Tau, Medardai...“

(Prisiminimais dalytasi
2014 metų vasarą Vilniuje)

Gydytojas Medardas Čobotas, 2000 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Gerontologas

Medardui Čobotui visada rūpėjo senjorų gyvenimas. Pirmosios patirties suprasti seną žmogų jis įgijo dar vaikystėje, bendraudamas su savo išmintinguoju seneliu Aleksandru. Vėliau to mokėsi konsultuodamas pacientus.

Šimtai garbingo amžiaus rinkėjų rašė politikui Medardui Čobotui laiškus, kuriuose išdėstydavo visas gyvenimo problemas iki smulkmenų. Medardas matė, jog Lietuvos visuomenė sensta, o sulaukę garbaus amžiaus žmonės dažnai jaučiasi vieniši ir neturtingi, nors ir nesiskundžia finansiniais trūkumais, o aplink juos anūkai ir proanūkiai. Ką daryti, kad senjorai justų dėmesį, kad jaustųsi reikalingi, gyvenantys prasmingai? Pasak žurnalisto Juozo Elekšio, Medardas Čobotas tiesiog sirgo dėl pagyvenusių žmonių problemų³⁵. Jis rūpinosi, kad šalies poliklinikose ir ligoninėse dirbtų nors vienas geriatras, puikiai išmanantis senatvines ligas. Gydytojas Medardas suprato, jog nepakanka gydyti fizines ligas, reikia žmogų gelbėti ir nuo dvasinių negalių bei „integruoti į visuomenę, kad jie vėl pasijustų reikšmingi ir reikalingi“. Mokslininkas sakė, jog „užsiėmęs žmogus mažiau serga“, todėl vienas iš Medardo darbų senjorams – jau anksčiau minėtas Trečiojo amžiaus universitetas.

Politikas Medardas Čobotas rūpinosi, jog žmonėms būtų užtikrinta gyvenimo kokybė. Jis ragino kolegas pagalvoti, ką reikėtų daryti, kad senjorai galėtų nusipirkti mažesnę butą ar bent jau būtų galimybė didesnę butą pasikeisti į mažesnę, kad jiems būtų suteikiama reikalinga medicinos pagalba, pakaktų kultūros renginių.

³⁵ J. Elekšis, str. „Pagyvenusių žmonių metai – ne vienkartinis vėjus“ leidinyje „Gydytojų žinios“, 1999 m. rugpjūčio 20 d., p. 7.

Turėjo pasiūlymų ir Seimo nariams. Pasak Medardo, priimdami įstatymus, jie „turėtų duoti seniems žmonėms garantiją: kol sugeba normaliai dirbti fizinį ir protinį darbą, jų atleisti negalima. Reikėtų įteisinti darbą puse arba ketvirčiu etato. Tai ir ekonomiškai būtų naudinga. Juk du pensininkai, turėdami po pusę etato, tikriausiai daugiau padarys negu vienas jaunesnis“³⁶.

Gilindamasis į gerontologijos ir geriatrijos paslaptis mokslininkas Medardas Čobotas kartu su Lietuvos gerontologų ir geriatrų draugijos bei Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto gerontologijos ir reabilitacijos specialistais parengė leidinį „Senas žmogus šeimoje“.

Dar Medardui Čobotui dirbant parlamente, jo iniciatyva 1992 metais buvo įkurtas Gerontologijos ir reabilitacijos centras. Tuo metu grupė mokslininkų, vadovaujami Medardo, ėmėsi tirti Lietuvos ilgaamžius, siekė atsakyti, „kodėl dalis žmonių ilgai gyvena, nesensta, o kiti – anksti suserga, sensta“³⁷. Tyrimų metu buvo nustatomas žmonių biologinis amžius, kuris kartais gerokai skirdavosi nuo duomenų, pateikiamų pase. „Pavyzdžiui, dokumentai rodo, jog žmogus jau sulaukęs 65-erių, tačiau jo senėjimas vyksta lėčiau ir jo biologinis amžius tėra 48 metai. Gali būti ir atvirkščiai: sakysime, 18-mečio jaunuolio biologinis amžius nedaug tesiskiria nuo jo tėvų“, – po pokalbio su Medardu Čobotu rašė Aistė Masionytė. Pasak žurnalistės, Medardas Čobotas daug prisidėjo, kad 1999 metai būtų paskelbti Pagyvenusių žmonių metais. Tam reikaliui Vilniaus savivaldybė „numatė didelę šiems metams paminėti skirtų veiksmų programą“³⁸.

Medardas kartu su kolegomis Vidmantu Alekna, Elena Čeremnych, Rima Filipavičiute ir Birute Gaigaliene išleido knygą „Vilniaus ilgaamžiai“, kur ne tik pateikiamos ilgaamžių nuotraukos,

³⁶ Leidinys „Savivaldybių žinios“, 1999 m. vasario 4 d., Nr. 3.

³⁷ A. Masionytė, str. „Kaip sulaukti šimto metų?“ leidinyje „Vakarinės naujienos“, 1999 m. sausio 29 d.

³⁸ Ten pat.

Pažymėjimas

Pažymima, kad gydytojas
(specialybė)
MEDARDAS ČOBOTAS
(vardas, pavardė)

1991 m. birželio mėn. 12 d. buvo atestuotas (-a) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos gydytojų reumatologų
(komisijos pavadinimas)

..... atestavimo komisijoje ir
 Sveikatos apsaugos ministerijos 1991 m. liepos mėn. 16 d. įsakymu
 Nr. 14574 jam (jai) patvirtinta gydytojo reumatologo
(specialybės pavadinimas)

aukščiausia kvalifikacinė kategorija.
(kurį)

Ministras A.V. J. Olekas
(parašas) (v. pavardė)

Atestavimo komisijos pirmininkas A. Venalis
(parašas) (v. pavardė)

1991 m. rugsėjo mėn. 25 d. vilnius
(išdavimo vieta)

Gydytojo reumatologo kvalifikacinės kategorijos pažymėjimas.
 Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

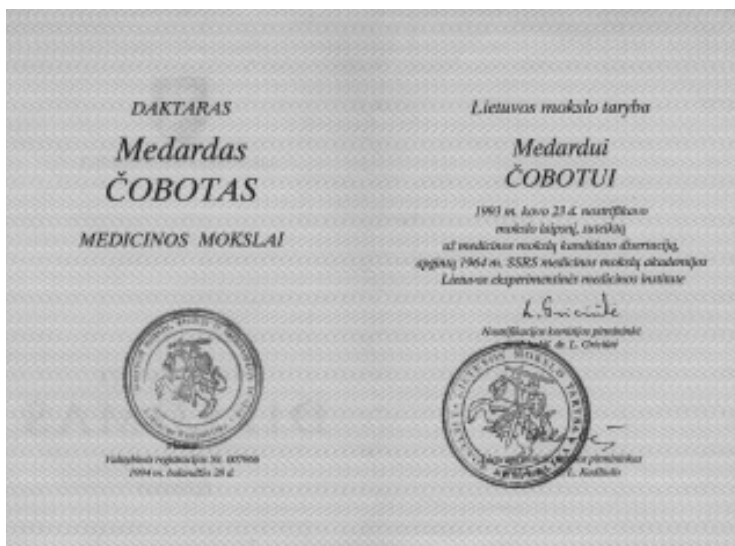

mintys, gyvenimo aprašymai, jų pačių prisiminimai apie save ir kitus, bet ir analizuojamos jų sveikatos, gydymo, slaugos problemos.

Knygoje nurodoma, jog buvo ištirta 617 ilgaamžių (184 vyrai ir 433 moterys).

Žmogaus gyvenimą mokslininkas mėgo skirstyti į tris etapus – aktyvios veiklos mokantis ir pradedant dirbti, šeimos kūrimo ir darbo bei pensinio laikotarpio. Kalbėdamas apie trečiąjį etapą, mokslininkas ir politikas paminėjo, jog atsiranda sąvoka „pensinė liga“. Anksčiau minėtame interviu Medardas Čobotas sako: „Pastebėjau, kad atsakingas pareigas einantys žmonės, kuriems pasiūlo į pensiją, staiga suserga, net tampa invalidais.“³⁹

³⁹ A. Masionytė, str. „Kaip sulaukti šimto metų?“ leidinyje „Vakarinės naujienos“, 1999 m. sausio 29 d.

Medicinos mokslų daktaro diplomas. Vilnius, 1994 m. balandžio 28 d.
Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas yra daugiau nei 700 mokslinių publikacijų autorius. Jis parašė leidinį „Sveikata ligi senatvės“ (1986 metai), yra monografijos „Sveikata ir ilgaamžiškumas“ (1988 metai) bendraautoris.

1999 metų sausio mėnesį, kalbinamas žurnalistės Aistės Masionytės, Medardas norintiems ilgai išlikti darbingiems ir jaunatviškiems, pateikė jaunystės receptą: „Žmogui reikia dviejų tipų veiklos – protinės ir fizinės. (...) Protas – tarsi didelė spinta su stalčiukais, kuriuos reikia nuolat atidarinėti. Fizinė veikla palaiko gyvybingumą, neleidžia žmogui užsnūsti.“ Ten pat mokslininkas pažymi, jog „labai didelę įtaką ilgaamžiškumui turi genai – tėvų, senelių palikimas“⁴⁰.

⁴⁰ A. Masionytė, str. „Kaip sulaukti šimto metų?“ leidinyje „Vakarinės naujienos“, 1999 m. sausio 29 d.

Marta ir Medardas Čobotai su vaikais ir anūkais. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi Marta ir Medardas Čobotai, sūnaus Viktoro sūnus Justas, antroje eilėje iš kairės stovi Viktoro žmona Milda, Viktoro duktė Martyna, Stanislavo sūnūs Augustinas ir Lukas, sūnus Viktoras. Trečioje eilėje stovi iš kairės sūnus Stanislavas, jo žmona Birutė, Stanislavo sūnus Julius, 2005 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Pats Medardas prisipažino „niekada nebuvo nei abstinentas, nei šventasis“. Gydytojas buvo įsitikinęs, jog žmogus visose srityse turi jausti saiką. Jis pasakojo mėgstantis paplaukioti, keletą dešimtmečių plušantis savo sode. Mokslininkas mėgo keltis anksti ryte, o gulti nueidavo tik naktį apie dvyliką valandą.

Apžvalgininkė Renata Baltrušaitytė straipsnyje „Kad smegenų stalčiai nerūdytų“ pažymi, jog „Lietuvos gerontologų draugijos prezidentas Medardas Čobotas laikosi požiūrio, kad ilga senatvė savaime nėra vertybė, jei žmogus gyvenimo pabaigoje tampa našta kitiems. „Reikia ne metų, o sveikatos ir aktyvumo. Tam būtina stengtis kuo ilgiau palaikyti „kondiciją“ – tiek fizinę, tiek dvasinę“.

Toliau gerontologas tvirtina, jog „žmogaus smegenys – kaip senas stalčius: nenaudojamas rūdija“. Jis prisipažįsta „iki šiol prieš miegą treniruojantis atmintį. Todėl, eidamas septyniasdešimt septintuosius, gali pasakyti net žmonos Martos telefono numerį Vilniuje – iš jų romantiškos priešvestuvinės draugystės laikų“⁴¹.

Medardas Čobotas, kalbėdamas apie vyresnio amžiaus žmones, sakydavo, kad seniau jie buvo labiau gerbiami, iš senolių semtasi išminties, žinių. Dabar seno žmogaus žodis dažnai niekam nebereikalingas. Pats Medardas stengėsi savo žiniomis dalytis su šeimos nariais, studentais, savo aspirantais. Jis didžiavosi aspirantais, vėliau žinomais mokslininkais, sporto medicinos specialistais – profesoriumi Juozu Saplinku ir docentu Remigijumi Naužemiu.

⁴¹ R. Baltrušaitytė, str. „Kad smegenų stalčiai nerūdytų“ žurnale „Veidas“, 2004 m. spalio 28 d., Nr. 44, p. 28–31.

Medardas Čobotas, apie 1946 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Pokštininkas

Medardas buvo linksmas žmogus. Pasak jo sūnaus Viktoro, tėvas „buvo pokštininkas gerąja to žodžio prasme“. Kartais artimieji dėl šios jo savybės net pyktelėdavo. Medardas galėdavo smagiai porinti kokią nors istoriją visą valandą, o klausantieji nežinodavo, ar jis sako tiesą, ar tik juokauja.

Optimizmu trykštantis vyras sugebėdavo greitai juo užkrėsti ir kitus. Medardas būdavo dažnai kviečiamas piršliu į vestuves. Joms labai kruopščiai ruošdavosi. Pasak artimųjų, nė vienas žodis prie stalo Medardui neužstrigdavo. Pamąstyti, ką sakys, daug laiko nereikėdavo, pakakdavo kelių sekundžių, – kol iškvėpdavo orą.

Optimizmu visus užkrečiantis, išminties nestokojantis mokslininkas mėgdavo vartoti posakį: „Aš viską turiu, tik proto neturiu.“ Pasakodamas tikras ar išgalvotas istorijas, ką tik patirtus nutikimus, juos dažnai baigdavo kitu jo mėgstamiausiu posakiu: „Taip visada būna prieš mirtį.“

Linksmuolis medikas ir politikas be galo mėgo dainuoti. Paprastai traukdavo ilgas smagias dainas lietuviškai ir lenkiškai. Viena iš mėgstamiausių buvo „Ąžuolas žalias“ (lenkų kalba).

Medardas Čobotas mokėjo gausybę anekdotų ir labai mėgo juos pasakoti. Pasak Medardo sūnėno Jano Soltanovičiaus, „dėdė turėjo puikią atmintį ir anekdotai pildavosi kaip iš rankovės“. Dažniausiai linksmuolį traukė pasijuokti iš politikų ir medikų.

Giminaičiai ir draugai iki šiol mena, kaip Medardas smagiai pasakodavo anekdotą apie buvusio Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos komunistų partijos generalinio sekretoriaus Nikitos Chruščiovo kelionę į užsienį. Sėdi esą visa delegacija vakare prie vaišių stalo, juokauja. Ir mato vadovas, kaip kai kurie jo bendrapartiečiai nuo stalo paima sidabrinį šaukštelį ir jį paslapčia įsideda į portfelį. Pradėjus visiems šnekučiuotis apie magiškus dalykus, Tarybų Sąjungos vadovas ima tvirtinti esąs pats geriausias magas,

galintis atlikti kitiems neįmanomus triukus. Jis ima nuo stalo savo sidabrinį šaukštelį, parodo jį visiems ir įsideda į kišenę. Iškelia tuščias rankas ir eina prie savo bendražygių. Tokius pat šaukšteliuos traukia iš vieno kišenės, iš kito politiko portfelio.

Dar daugiau anekdotuose kliūdavę medikams. Medardas mėgdavęs ir tokiuos pasakojimus, kuriuose vienintelis teišus žmogus būdavęs tik pacientas.

Tačiau niekada Medardas Čobotas nebandęs šaipytis iš Dievo. Užtat, pasak sesers, iš dangaus gavęs puikią dovaną, savo gyvenimo laimę – žmoną Martą. Jos netekęs, neteko ir linksmumo, ir „jau-natviško lakstymo“ – pradėjo senti. „Martos mirtis dėdę palaužė. Jis sakydavo, kad nebenori niekur važiuoti, nebeįdomu dalyvauti susitikimuose, telaukiantis vakaro meto, kai reiks eiti miegoti“, – prisiminė sūnėnas Janas Soltanovičius.

Medardas Čobotas niekada nebijojo fizinio darbo. Sode kartu su sūnumi Stasiuku, apie 1967 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Poilsio valandėlė sode. Iš dešinės į kairę sėdi Medardas Čobotas, jo žmona Marta, sesuo Donata su vyru Vladislavu, 1996 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Sodininkas

Medardo Čoboto sesuo Donata Marija Soltanovič sakė, jog brolis galėjo būti ir puikus aktorius, ir geras inžinierius. Savo su-manumą ir inžinerinį meistriškumą Medardas demonstruodavo sode. Ten praleisdavo daug poilsio valandų. Po sunkių darbų gy-dytojas ir politikas skubėdavo Nemenčinės pusėn. Čia suklupda-vo prie agurkų lysvės, kalbindavo gėles, pats kieme įtaisė saulės laikrodį, įrengė originalias sūpynes, pats sukonstravo televizijos anteną, kuri pagelbėjo sovietiniais metais matyti Varšuvos televizi-jos laidas. „Lietuvos ryto“ žurnalistei 1996 metų rugpjūčio mėnesį, atostogaudamas Palangoje, pasakojo, jog jo sodas yra „panašus į mikrokurortą – pievutė, gėlės“, pastatyti suoliukai, sūpuoklės pen-kiems anūkams ir... kelios daržovių lysvės.⁴² Medardas puikiai val-dė medžio pjovimo stakles, savo rankomis obliavo lenteles. „Jis ne-bijojė fizinio darbo. Buvo sode sukonstravęs sūpynes, kurios veikė labai įdomiai – reikėjo „grindis“ spausti kojomis, kad judėtų“, – prisiminė sūnėnas Janas. Artimiesiems atrodė, jog nėra daikto, ku-rio nesugebėtų sukurti Medardo rankos. Kartais juokauta, jog jam pasisektų sukonstruoti net kosminį laivą. Medardas juokaudamas atsiliepdavo, jog tikrai kur kas paprasčiau būtų nuskristi į Mėnulį, nei pagydyti reumatu sergantį žmogų.

Sode virė ir darbai, ir pasikalbėjimai su artimais žmonėmis. Pasak sūnėno Jano Soltanovičiaus, dėdė Medardas mėgo ir mokė-jo kitus išklausti, jiems patarti. Paprastai jis visada rasdavo laiko pagalbos ieškantiems žmonėms. Medardas „neduodavo žuvies, jis paruošdavo meškerę“. Paprastai nedovanodavo pinigų. Sakydavo: „Meilės už pinigus nenupirksi.“ Pavyzdžiui, kai sūnėnui reikėjo lentelių, padovanojo jam medžio apdirbimo stakles, pats išdrožė simbolines vinis, ant kurių buvo pažymėtas dovanotojo vardas. Ja-nas sakė iš dėdės supratęs, kaip žmogui svarbu judėti, dirbti.

⁴² Str. dienraštyje „Lietuvos rytas“, 1996 m. rugpjūčio 2 d., Nr. 179, p. 25.

Įpratęs pats viską užsidirbti, Medardas stebėdavosi tais, kurie siekė turto įgyti nesąžiningais keliais. Kartais atrodydavo, jog Medardui Čobotui tokius piliečius iš viso sunku suprasti. Kai vagys pašeimininkavo ir paties Medardo sode, jis nustebęs teiravosi: „Ar patys negali užsidirbti, jei reikia brautis į svetimus namus?“

„Sodas buvo pusė tėvo gyvenimo“, – pasakojo jo sūnus Viktoras. Ten Medardas Čobotas mėgo švęsti ir savo asmenines šventes. Paprastai patyliukais praeidavo gegužės 26-oji – Medardo gimtadienis. Šiam vyras nesuteikdavo ypatingos reikšmės. Užtat artimiausi giminės ir ištikimiausi draugai į sodą skubėdavo per medardines (birželio 8 dieną).

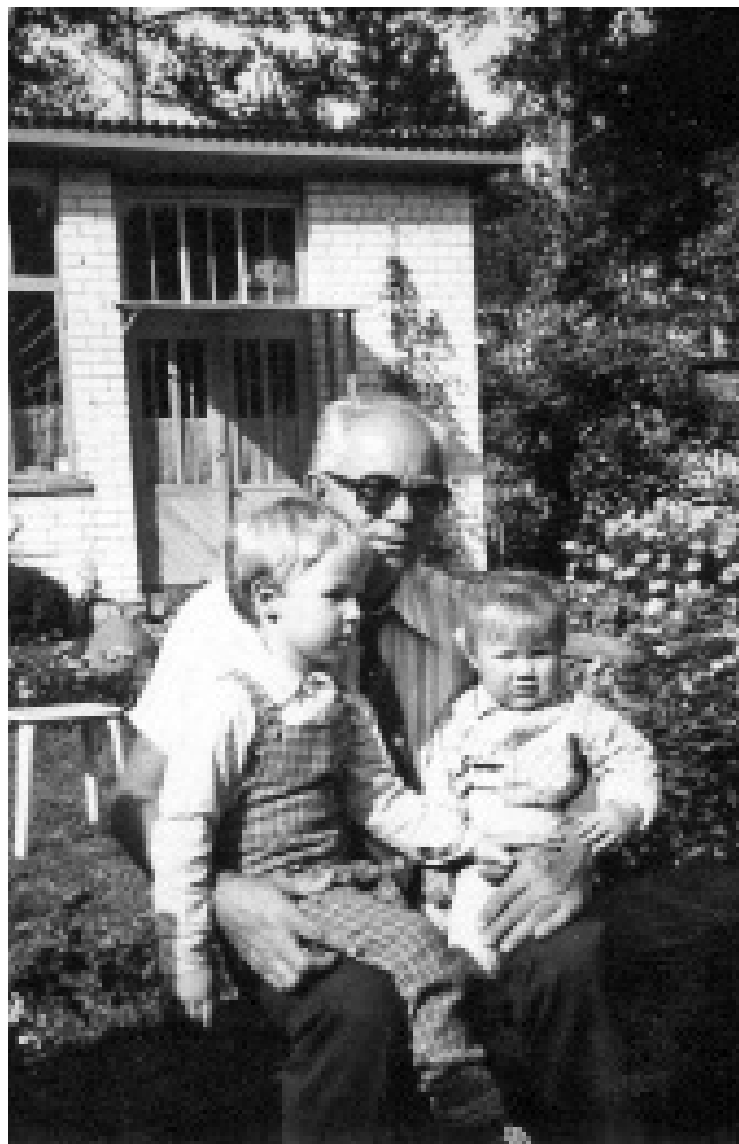
Sode ne kartą lankėsi ir poetas Česlovas Milošas, kiti žinomi žmonės. Paprastai visi kartu kepdavo šašlykus, diskutuodavo. Neapsieita ir be papolitikavimų. Kartą, kažkam išsitarus, jog valstybėje neva klesti korupcija, valdžia nepadeda žmonėms, Medardas atsakęs: „Valdžia ir neturi padėti, valdžia turi netrukdyti.“ Ir dar – ji turi užkirsti kelią korupcijai. Priekaištaujuantiems, jog permainos juda lėtai, atsakydavo: „Palaukit, dar neatėjo laikas.“ Tačiau prireikus mokėjo ištarti ir kitaip: „Atsiprašau, buvau neteisisus.“

Tokių pasisėdėjimų sode valandomis aplinkiniai gerai pajusdavo Medardo sielos gelmes. Jis puikiai juto muziką, mėgo dainuoti. Medardas Čobotas vaikystėje turėjo mandoliną, mokėsi groti.

Pasak sūnėno Jano Soltanovičiaus, „dėdė buvo praktiškas žmogus, kuris giliai savyje slėpė savo romantinę pusę – sąžiningą ir darbštų sodininką, šeimą mylintį vyrą ir tėvą bei aistringą keliautoją“.

Savotiška tradicija buvo tapusi diena, kai darže užauga pirmasis agurkas. Paprastai vykdavo savotiškos varžytuvės su sodo kaimynu ir geru bičiuliu Remeika. Tas, kurio lysvėje jau užaugo gražus pirmasis agurkas, skubėdavo pas kaimyną. Antrajam priklausydavo ant stalo statyti konjako butelį.

Į abiejų su žmona puoselėtą sodą Medardas nebenorėjo važiuoti po Martos mirties. Jam atrodė, kad kartu su Marta numirė visa, kas buvo gražu.

Su anūkais Justu ir Martyna, apie 1985 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardinės pas Medardą Čobotą sode. Sveikina instituto kolektyvas, 1994 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto darbuotojai pas Medardą Čobotą sode, Nemenčinės plento rajone, 2000 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

PRISIMINIMAI

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, 1990–1992 metų

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas

Lietuvos lenkas

Medardas Čobotas, daktaras Čobotas, kolega Aukščiausiosios Tarybos deputatas, mūsų atkuriamos Nepriklausomybės signataras ir nuoširdus bendradarbis – kai pamąstau, kaip tą malonų ir svarbų vilnietį pilietiškai ir tautiškai apibūdinti, nėra geresnio žodžio negu Lietuvos lenkas.

Ne „ant Lietuvos“, bet Lietuvos.

Tai buvo juntama, o tokia buvo ir jo paties jausena ir laikysena. Čia leisiu sau pažvelgti į jį būtent kiek platesniame ano meto visuomeniniame kontekste.

Vienas ne itin gausaus būrio kitos tautinės kilmės ar bendrijos Aukščiausiosios Tarybos deputatų, balsavusių bei pasirašiusių už kylančią Kovo 11-osios Lietuvą, nes tai ir jo šalis, jo žemė. Čia ir dabar, tad ir Europoje, ne Eurazijoje.

Buvo sudėtingi laikai, įvairūs dalykai virė įvairių žmonių, jau (dar) Lietuvos piliečių arba ir svyruojančiųjų, sąmonėje. Nestigo nei svyruoklių, nei dviprasmybių. Tačiau daktaras deputatas Čobotas niekad nebuvo dviprasmiškas. Gal nemaža lėmė jo būdas, kurį prisimenu – šiltas ir nuoširdus žmogus, kuris tiesiog nesugebėtų viena kalbėti, kita galvoti, trečia daryti.

Tarp Lietuvoje gyvenančių lenkų buvo ištis įvairiai nusiteikusių. Sovietų imperininkai daug vilčių dėjo, kad nepriklausomybės siekiančią Lietuvą stabdys naudodami susovietintus „tarybų valdžią“ garbinančius ar prie šios nelaisvės formos patogiai pritaikiusius žmones. Nestigo nei sovietinių lietuvių, nei sovietinių lenkų. Į pastaruosius, per kompartiją įsitvirtinusius kai kuriose savivaldybėse, buvo nukreipta vadinamųjų nacionalinių teritorinių autonomijų programa. Joms, būtent šioms įtakos grupėms, švietė perspektyva gauti imperijos „centro“ paramą („prireikus“ ir karinę) net iki SSRS subjektinio statuso pripažinimo! Tai lėmė didžiules žmonių ir bendrijų nelaimes, tebesitęsiančias ligi šiol ne vienoje buvusių vadinamųjų sovietinių „respublikų“, kurias Kremlius, nebodamas primetamų kančių, stengėsi bet kuria kaina išlaikyti savo valdžioje. Lietuva irgi buvo tos nedoros veiklos objektas, o Lietuvos lenkai – Kremliaus, tad kompartijos ir KGB, taikiny. Jų dorovinė-moralinė padėtis buvo ištis nelengva, juolab kad įtaikojama iš visur – dar ir tebesančių prieškarinio lenkų nacionalistų („endekų“) iš esmės revanšistinių požiūrių „Polskawróci“, ir palankesnės Lietuvai senosios kraštiečių – „krajowců“ – bei demokratinės europietiškos krypties lenkų nuostatos eiti su Lietuva, ne prieš Lietuvą.

Medardas Čobotas buvo tarp šių – tikras Lietuvos lenkas; ne iš kitur ir netempiantis kitur. Tiesiog jaučiantis ir įsitikinęs, kad Lietuva yra jo tėvynė, ir tai netrukdo būti lenku.

Ne paslaptis, kad tokie asmenys būdavo ir plūstami, ir persekiojami kaip „blogi“ lenkai tarp tų gerųjų, kažkodėl pasiimančių visai nekrikščioniška neapykanta. Esu girdėjęs apie Čobotų šeimos „lenkišką“ terorizavimą ir telefonu, ir naktimis; tad ramiau dabar žvelgdami į aną pavojingą metą turime juolab įvertinti šių žmonių, šios piliečių grupės kultūrą, pilietiškumą ir dorovinę ištvermę. Jie liko savimi ir nepabūgo.

Tikėtina, jie ir dabar galėtų sudaryti atsvarą negeroms – ar tai senojo revanšinio endekizmo, ar naujojo agresyvaus putinizmo –

užmačioms. Yra tų, kas norėtų Lietuvos lenkus bei Lietuvos rusus versti, bent rodyti kaip antilietuvišką „penktąją koloną“; todėl pirmiausia jų pačių užduotis – to užkrato neįsileisti. Nei į smegenis, nei į širdis. Iš Medardo Čoboto galėtų imti pavyzdį.

Atkuriamajame Lietuvos Respublikos Seime (Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje – autorės pastaba) Medardas Čobotas – parlamentaras ir parlamento Sveikatos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas, po to išrinktas į Seimą pakartotinai, o 1997 metais – į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą, darbavosi ir kaip Nacionalinės sveikatos tarybos narys.

Nebebūdamas parlamentaru, o gydytoju gerontologu ir pensininku, Medardas Čobotas ėmėsi gražaus visuomeninio baro telkti vyresniusius turiningai, nenuobodžiai gyventi. Kartais papasakodavo, kas tas Trečiojo amžiaus universitetas, kuriam vadovavo, jo reikšmė ir prasme tikėjo. Ir čia stengėsi telkti žmones, o ne skirstyti, nešė gėrio kibirkštį. Gal tai dar liko nepakankamai suprasta ir panaudota, gal vėl veikiau kaip pavyzdys, kad tu visur, įvairiuose baruose, gali būti visuomenės gydytojas. Yra kūno ligų bei žaizdų, yra ir visuomenėje, pavyzdžiui, tautinių santykių žaizdų, tad jau dvasinių, kurioms vėlgi labai reikia šilumos, atjautos ir slaugos. Gydytoją daro ne tik medicinos diplomas, bet ir noras, ir sugebėjimas gydyti. Medardas Čobotas tą ir sugebėjo, ir norėjo, ir darė.

Tiek pamąsčiau ir parašiau gero žmogaus atminimui.

2014 metų spalio 8 diena

Ne veltui jis gyvenęs...

Ir prabėgo metai, nulingavo. Detalės apie Medardą Čobotą beveik visos užsityrė. Liko tik anuomet sąmonės apibendrintas įspūdis apie kolegą, su kuriuo labai sudėtingu ir atsakingu metu bendrauta, dirbant Aukščiausiojoje Taryboje, Seime. Įspūdis toks: mielas, malonus žmogus. Todėl ir rašau...

Jis – lenkas, aš – lietuvis, kurio tėvas nuožmiai kariavo su Lenkijos kariuomene, okupavusia Vilniaus kraštą.

Aš rinktas į Aukščiausiąją Tarybą nuo Algirdo Brazausko vadovaujamos partijos, o Medardas – nuo komandos, kurios lyderis buvo Vytautas Landsbergis. O visada sutardavom, mielai bendraudavome. Nesibardavome, nešmeižikaudavome. Suprantu to priežastį. Medardas Čobotas buvo tikras inteligentas – gerąja, žmogiškąja to žodžio prasme. Jo bendro siekimo – kad žmonės būtų ne tik sveikesni, bet ir geresni, kad jiems gyventi būtų geriau, kad jie būtų dvasingesni – nenustelbdavo nei tautiniai, nei partiniai skirtumai, nei religingumo laipsnis, nei privatūs interesai.

Konsultuodavausi su Medardu, kai vadovavau Seimo Žmogaus teisių, pilietybės, tautybės reikalų komitetui, prieš priimant jautrius tuo metu įstatymus, nutarimus. Ir sutardavome, ir ne. Kiek suvokiau, nerasdavome bendros nuomonės tik tada, kai kirsdavosi ne tiek mūsų asmeninės nuostatos, kiek prieštaringų frakcijų požiūriai. Buvo džiugu patyrus, kad ir po Seimo Medardas Čobotas neapsnūdo, kad dirbo švietėjišką darbą, ypač vadovaudamas Trečiojo amžiaus universitetui.

Ne veltui tokių žmonių, kaip Medardas Čobotas, gyventa: jie savo gerumo žmonėms misiją įvykdė su kaupu. Kad daugiau tokių būtų!

„Ponios ir ponai!“ –

taip 1990 metų kovo 11-ąją į Aukščiausiosios Tarybos posėdžio dalyvius kreipėsi deputatas Medardas Čobotas. Tiesa, po minutės į kandidatą į Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko postą jisai kreipėsi „draugas Algirdai Brazauskai“. Aš įdėmiai klausiausi visų oratorių, nes pats ruošiausi kalbėti, ir neįprastas tam laikui kreipinys įstrigo mano atminty. Dažniau buvo vartojama „gerbiamasis“, „gerbiamoji“, „gerbiemieji“. Kai kas dar išvardavo „draugas“. Aš asmeniškai diegiau kreipinį „kolegos“, ypač kai vėliau pirmininkaudavau Aukščiausiosios Tarybos ar Seimo posėdžiams. Bet, šiaip ar taip, naujo kreipinio įvedimo į parlamentinę praktiką prioritetas priklausė Medardui Čobotui. Manau, tam reikšmės turėjo lenkams bendraujant nuo seno prigijęs kreipinys „panie“, „panowie“. Neabejoju, kad svarbus buvo Medardo Čoboto išsiauklėjimas ir jo vidinė kultūra. Kartu tai reiškė laikų ir epochų keitimąsi.

Kažkada, jau po darbų nacionaliniame parlamente, jisai pasakė, kad politika tai lyg narkotikas. Kaip dirbęs ir bendravęs su kolega apie 20 metų, drįsčiau tvirtinti, kad šiuo narkotiku jisai nepiktnaudžiavo, nesiveržė be eilės prie mikrofono, nedalijo interviu į kairę ir į dešinę. Bet savo nuomonę, savo poziciją signataras turėjo nuo pat Kovo 11-osios. Medardas Čobotas agitavo ir balsavo už Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą (tiksliau, atstatymą, kaip parašyta mūsų vardinio balsavimo kortelėse). Jisai žinojo kitų lenkų deputatų nusistatymą ir bandė juos paveikti. Bet šeši (Lietuvos komunistų partijos „platformininkai“) buvo neperkalbami. Interviu „Lietuvos aidui“ (1997 m. kovo 20 d.) signataras sako: „Malonu

prisiminti pono Vytauto Landsbergio žodžius, neseniai pasakytus per susitikimą su Trakų gyventojais, kad Medardas Čobotas, Česlavas Okinčicas ir Zbignevas Balcevičius išgelbėjo čia gyvenančių lenkų garbę.“ Taip dažnai skaičiuojama, bet tai ne visa tiesa. Buvo ir ketvirtas lenkas tarp 124, balsavusių už Nepriklausomybės atkūrimą. Tai mūsų frakcijos ir partijos bičiulis Romualdas Rudzys, beje, 1990 metais išrinktas Trakų rajone. Nors ir po 25 metų, tačiau ši netikslumą, net skriaudą Vilnijos lenkams reikia ištaisyti. Taigi šeši deputatai susilaikė, o keturi balsavo „už“. Kad vaizdelis būtų pilnas, verta priminti, jog Lenkų frakciją Aukščiausiojoje Taryboje sudarė aštuoni deputatai (tuomet reikėjo daryti išimtį priimant atitinkamą Aukščiausiosios Tarybos nutarimą). Tuo tarpu Romualdas Rudzys priklausė kairiesiems, o Medardas Čobotas nėjo į jokią frakciją. Kaip jisai ne kartą sakė, nenorėjo būti varžomas ir „komanduojamas“. Išties, kai kurių lenkų anų laikų supratimu, reikėjo „reguliuoti“ Medardo Čoboto veiklą. Mes, jo kolegos, greit pastebėjome, kad signataras yra lenkas, bet Lietuvos valstybės patriotas. Kaip atitinkamos vilnietiškos (mišrios tautiniu požiūriu) apygardos atstovas jis gynė savo rinkėjų, taip pat ir lenkų interesus. Bet kai kildavo diskusija dėl visos atgimusios valstybės reikalų, jisai buvo su mūsų dauguma. Jis, konkrečiai, buvo tarp tų, kurie priešinomės Vilnijos „autonomininkų“, promaskvinių elementų kėslams, jų kurstymo politikai. Kritikavo jų kalbas apie neva lenkų ar rusų persekiojimą, nesirūpinimą jų švietimu ir kultūra. Jis ne kartą priminė, kiek mokyklų turi Lietuvos lenkai (daugiau negu kur kitur), kiek spaudos lenkų kalba leidžiama ir t. t.

Verta ta proga pažymėti, kad Medardas Čobotas gražiai lietuviškai kalbėjo ir rašė. Kaip vėliau sužinojau, tai jam nebuvo paprasta. Juk jis gimė ir augo Lenkijos okupuotame Vilniaus krašte. Vaikystėje lietuviškai bendrauti jam neteko. Tiesa, Medardas Čobotas prisimena smagų epizodą, susijusį su jo, jaunučio kataliko, bažnytiniais darbais. Medininkų bažnyčioje, kai kunigas nenorėdavo, kad vaikai suprastų, ką jie aiškinsis su zakristijonu,

jie kalbėdavosi kažkokia nesuprantama kalba. Medardukui ir jo bičiuliams atrodė, kad jie kalbasi lotyniškai. „Bet iš kur zakristijonas Juzefas moka lotynų kalbą?“ – klausė tėvų jaunas katalikas. Tėvai nusijuokė ir pasakė, kad jie kalbasi lietuviškai. Po karo, po mokslų Medardas Čobotas jautė pareigą gerai išmokti lietuviškai, ir tai jam pavyko. Antra vertus, per kalbą jis geriau pažino, suprato lietuvius. Ir buvo su mumis, Aukščiausiosios Tarybos deputatais, kartu atkuriamuosiuose valstybės darbuose. Aukščiausiojoje Taryboje Medardui Čobotui, kaip medikui, buvo pavesta vadovauti Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijai. Kaip pirmininkas jisai ir pateikdavo svarbius pranešimus, ir dalyvaudavo diskusijose. Būtent tuo metu buvo dedami sveikatos apsaugos sistemos pertvarkymo pagrindai.

Kartu, kiek prisimenu, Medardas Čobotas nevengė ir politinių diskusijų – tiek vidaus, tiek užsienio reikalų klausimais. Signataro indėlis, svarbus jo nuopelnas, kad jis ieškojo sutarimo, konsensuso, o ne konfrontacijos gilinimo. Negaliu neprisiminti ypatingų mūsų bendro darbo momentų. Be abejo, didžiausias išbandymas buvo Sausio 13-oji. Medardas Čobotas, kaip ir absoliuti dauguma kitų deputatų, garbingai išlaikė tą Maskvos organizuotą kruviną egzaminą. Bet kolega Medardas turėjo atlaikyti papildomą išbandymą. Tomis dienomis kai kas iš „platformininkų“ parlamento rūmuose piktdžiugiškai šnypštė sutiktam Medardui: „Matai, ponas Čobotai, gavai... O dabar pas baltas meškas važiuosi. Sakiau, nereikia rizikuoti“ (balsuoti už Nepriklausomybės atkūrimą).

Vertindamas politiką, signataro Medardo Čoboto ilgametę veiklą tiek parlamente, tiek Vilniaus savivaldybėje (beje, Medardas juokavo, kad jisai dirbo erdviame buvusio Centro komiteto sekretoriaus Liongino Šepečio kabinete), negaliu nepažymėti, kad jis buvo rimtas ir padorus žmogus, geras deputatas, bet priklausė dešinioms partijoms. Tai, žinoma, nėra mirtina nuodėmė doram katalikui. Bet partinė priklausomybė, matyt, skatino kartais įspirti politiniams oponentams. Štai, smerkdamas lenko Arturo Plokšto

perėjimą į mūsų frakciją, jis matė reikalą pakeliui bakstelėti mums (cituoju pagal „Kurier Wilenski, 1997 m. kovo 18 d.): „Nuėjo tarnauti bankrutavusiai LDDP.“ Istorija (na, ir mūsų veikla) viską patvarkė atvirkščiai – mes likome, sutvirtėjome, o kiti išties bankrutavo. O ir pats Medardas Čobotas yra nepagailėjęs kitom progom gerų žodžių mūsų ir Lietuvos lyderiui Algirdui Brazauskui.“

Vilnius, 2014 metų spalio

Medardas Čobotas – Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narys

Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarą Medardą Čobotą geriau pažinau po 1997 metų rinkimų. Tapęs Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nariu, buvo Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku. Aš tuo metu dirbau Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus vedėju, tad su komiteto pirmininku teko daug bendrauti. Savivaldybės tarybai svarstyti teikiami klausimai (savivaldybės tarybos sprendimai) pirmiausia apsvarstomi komitetuose. Su buvusiu Atkuriamojo Seimo nariu bendrauti buvo paprasta ir įdomu. Labiausiai patiko jo dalykiškumas, greitas susiorientavimas ir operatyvus sprendimo priėmimas. Jis nemėgo ilgų aiškinamųjų raštų, kurie pateikiami prie sprendimo projekto. Skyriaus parengtą sprendimo projektą miesto tarybai svarstyti ir tvirtinti komiteto pirmininkui pateikdavau prieš savaitę iki svarstymo komitete, iš karto perskaitęs, dar kokį klausimą pateikdavo ir sakydavo, kad aplinkos apsaugai turi būti žalia gatvė. Jo vadovaujami posėdžiai būdavo dalykiški, trumpi, nemėgdavo, kai komiteto kuris nors narys imdavo klausti šalutinių, tam sprendimui nebūtinų klausimų. Jis sakydavo, savišvietai posėdyje neturim laiko, su skyriaus vedėju padiskutuosit po posėdžio. Labai greitai įgavau jo didelį pasitikėjimą, todėl vėliau iki posėdžio su teikiamais klausimais papildomai nesupažindindavau. Ilgiau pabendravus, jis

pasakė, kad aplinkosaugoje jis netvirtas, mato, kad skyrius dirba rimtai, klausimai parengti tinkamai, ir juos būtinai reikia priimti, tad ir daugiau laiko tam gaišti neverta. Man sakydavo, nekalbėk ilgai, tik svarbiausius akcentus, kam reikalingas toks sprendimas, esmę, reikalingumą miestui. Ilgi aiškinimai ir diskusijos gali nuvesti į lankas. Miesto tarybos posėdžio metu, po mano pristatymo, jis visuomet pasisakydavo, kad klausimas svarbus ir sprendimą reikia patvirtinti. Tiesa, savivaldybės Sveikatos skyriaus parengtus kai kuriuos projektus komitete nagrinėdavo ilgiau. Jis norėdavo kad sveikatos profilaktikai būtų skiriama daugiau lėšų.

Tuo metu Vilniaus miesto savivaldybės administraciją sudarė daugiau kaip dvidešimt skyrių. Kad merui ir jo pavaduotojams miestą būtų lengviau valdyti, buvo sugalvota giminingesnius skyrius sujungti į departamentus. Didžiausia diskusija įvyko, prie ko kio departamento priskirti Aplinkos apsaugos skyrių. Miesto urbanistai norėjo, kad Aplinkos apsaugos skyrius priklausytų Miesto plėtros departamentui, tačiau mes ir mūsų komiteto pirmininkas jautėme pavojų – rengiant įvairius detaliuosius planus ne visuomet norima išsaugoti medžius, reljefą ir t. t., todėl būnant Plėtros departamento sudėtyje aplinkosaugininkų siūlymus gali ignoruoti. Medardas Čobotas aktyviai dalyvavo kuriant naują savivaldybės administravimo struktūrą. Dėl jo aktyvaus aiškinimo motyvų, kad žmogaus sveikata labai priklauso nuo aplinkos, kurioje jis gyvena, todėl šie skyriai turi būti viename departamente, prie to departamento buvo prijungtas ir Socialinių reiklų skyrius, sukurtas Socialinių reikalų, sveikatos ir aplinkos apsaugos departamentas. Tada vadovui paskirti nereikėjo skelbti konkursą. Departamentui vadovauti paskirta vadovė nebuvo nei sveikatos, nei aplinkos apsaugos specialistė, tad dirbti naujame departamente nebuvo lengva, pirmiausia departamento vadovei reikėdavo detalie aiškinti elementarius aplinkosaugos principus.

Baltijos jūros baseino sostinių savivaldybių Aplinkos apsaugos tarybos aktyviai bendravome. Kiekvienais metais mus kviesda-

vo į konferencijas, seminarus. Kartu su Medardu Čobotu buvome Stoholme, Helsinkyje ir kituose miestuose. Medardas Čobotas viešuose renginiuose mėgdavo dalyvauti, jis sakydavo, kad kiekvienoje konferencijoje, seminare susipažįsti su naujais, įdomiais žmonėmis, išgirsti naujienų, perduoti savo patyrimą.

Jis man pasakojo apie savo veiklą, įgytą patirtį. Antai, būdamas Paryžiuje, Varšuvoje, sužinojo, kad ten pagyvenusiams žmonėms, išėjusiems į pensiją, kuriami visuomeniniai vadinamieji trečiojo amžiaus universitetai. Tai vienas iš būdų prasmingai pailginti žmogaus gyvenimą. Toks universitetas pagyvenusiam žmogui – geriausia būdas save realizuoti, tad tokį universitetą jam pavyko įkurti Vilniuje. Jo įkurtas universitetas jau dvidešimt metų gyvuoja ir jam mirus, universitetui suteiktas Medardo Čoboto vardas. Esu šio universiteto studentas. Tiesiog smagu matyti tiek daug energingų žmonių, ypač moterų, kurios savišvietai skiria labai daug laiko. Kai kurios lanko užsiėmimus keliuose fakultetuose, keliauja. Medardo Čoboto idėja pasklido po Lietuvą, veikia daugelyje miestų, rajonų centruose. Jo pasėta sėkla duoda vaisių.

Kovo 11-oji mano gyvenime

Kovo 11 dieną sąmoningai balsavau už Aktą dėl Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Lietuvos Nepriklausomybės 1990 metų kovo 11 diena – ypatinga diena, galbūt svarbiausia diena mano gyvenime. Išsipildė mano ir mano šeimos troškimas gyventi laisvoje demokratinėje Valstybėje. Šis labai svarbus Aktas pakeitė mano gyvenimą, veiklos kryptį – tapau politiku! 1990–1992 metais Seime buvau išrinktas Sveikatos ir socialinių reikalų komisijos pirminku. 1992 metais antrą kartą dalyvavau ir laimėjau (antrajame ture prieš Bronių Genzelį) rinkimuose į Seimą. Aktyviai dalyvavau Seimo, Sveikatos komiteto bei frakcijos darbe. Buvau laikraščio „Apžvalga“ priedo „Przegląd“ (lenkų k.) redaktoriumi, daugelio straipsnių autoriumi.

1996 metais nutariau pasitraukti iš politikos. Seimo rinkimuose 1996 metais nedalyvavau. Grįžau dirbti į savo institutą. Turiu daugiau kaip 700 mokslinių publikacijų, esu monografijos „Sveikata ir ilgaamžiškumas“ (1983 metai) bendraautoris, leidinių „Sveikata ligi senatvės“ (1986 metai), „Gerontologijos problemos ir situacija Lietuvoje“ (1996 metai) autorius. Vadovavau aspirantams ir doktorantams, esu užsiangažavęs plėtojant Lietuvos gerontologijos mokslą ir geriatrijos praktiką. Esu diagnostikos ir gydymo tobulinimui skirtų 36 racionalizacinių pasiūlymų autorius.

Tačiau į politiką vis dėlto teko sugrįžti. Rengiantis 1997 metų rinkimams į Vilniaus miesto tarybą, konservatorių siūlymu, sutikau dalyvauti jų rinkimų sąrašė. Laimėjome. Šiuo metu esu Vilniaus miesto tarybos ir valdybos narys, Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininkas. Plačiai

dalyvauju Lietuvos ir sostinės visuomeniniame darbe. Esu Nacionalinės sveikatos tarybos (prie Lietuvos Respublikos Seimo) narys (1998 metai), Švietimo ir mokslo ministerijos dviejų visuomeninių tarybų narys: Neformaliojo suaugusiųjų švietimo tarybos (1999 metai) ir Permanentinės švietimo sistemos situacijos analizės tarybos (1999 metai), Sveikatos apsaugos ministerijos neetatinis vyriausiasis gerontologas, Lietuvos gerontologų ir geriatrų draugijos prezidentas, Lietuvos–Lenkijos draugijos narys (dalyvauju organizuojamuose Lenkijoje ir Lietuvoje intelektualų forumuose), Lietuvos reumatologų draugijos narys, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto senato narys (vadovauju mokslinių bendradarbių grupės moksliniam darbui), Vilniaus teritorinės ligonių kasos stebėtojų tarybos narys, žurnalo „Actamedica Lituanica“ redakcinės kolegijos narys. Šiuo metu rengiamos Valstybinės Lietuvos gerontologinės sistemos plėtros programos 2000–2004 metais vadovas ir kt.

Nuo 1995 metų birželio 15 dienos esu įsteigto visuomeninio Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) rektorius. Šiandien pagyvenusių studentų skaičius Vilniuje yra per 1200, veikia TAU filialai Klaipėdoje (1996 metai), Panevėžyje (1997 metai), Šiauliuose (1998 metai), Kaune (1999 metai), Prienuose (1999 metai). Šiuo metu TAU filialai kuriami Alytuje, Zarasuose, Dotnuvoje, Marijampolėje ir kituose miestuose. Didžiuojuosi, kad, Vilniaus Visų Šventųjų klebono kunigo Jankovskio prašymu, per 45 bolševikinės okupacijos metus, rizikuodami savo likimu, su tėvu Aleksandru, motina Konstancija ir broliu Tadeušu išsaugojome ir 1991 metais rugsėjo 8 dieną, kai bažnyčia buvo sugrąžinta tikintiesiems, mūsų šeima iškilmingai, Sumos metu, sugrąžino šiai bažnyčiai labai vertingą senovišką Šventosios Marijos su kūdikiu paveikslą. Buvau maloniai nustebintas, kai kurjeris iš Varšuvos ponas Kazimieras Dobrovolskis 1991 metais per Kalėdas aplankęs mane namuose įteikė, jo žodžiais tariant, „podarek gwiazdkowy“, dokumentus, liudijančius, kad esu lenkų išeivijos Australijoje įsteigtos „Polcul

Fundation“ premijos laureatas už mano veiklą išvaduojant Lietuvą nuo komunistinio režimo.

Esu be galo laimingas, kad visada nuoširdžiai mane palaikė miela žmona Marta (gydytoja), sūnūs: Viktoras (gydytojas) ir Stanislavas (inžinierius). Ir pabaigoje – kokie laimingi mano anūkeliai Justas, Julius, Martyna, Augustinas, Lukas, apie komunizmą, kaip apie „labai tolimą praeitį“, sužinosiantys iš filmų, literatūros, artimųjų lūpų. Vargu ar jie patikės, kad XX amžiuje buvo galimi tokie žiaurumai.

Ištrauka iš knygos „Lietuvos Nepriklausomos
valstybės atstatymo Akto signatarai, 1990“
(parengė Julius Beinortas, Jūratė Černiauskienė,
Gediminas Ilgūnas ir kt.). – Vilnius: Savastis, 2000, p. 69–70.

Medardas Čobotas ir Trečiojo amžiaus universitetas (TAU)

(Ištrauka iš TAU rektoriaus Medardo Čoboto pranešimo,
skirto TAU 10-mečiui, 2005 metais.)

Mieli Trečiojo amžiaus universiteto rektorato, senato, visų fakultetų dekanai, filialų direktoriai, dėstytojai ir brangūs studentai!

1995 metais Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto bendradarbiai nutarė įsteigti Trečiojo amžiaus universitetą. Instituto direktorius profesorius Algirdas Venalis pritarė pagyvenusių žmonių universiteto sukūrimo idėjai ir padėjo suburti grupę steigėjų-iniciatorių. Savaime suprantama, kad šių entuziastų branduolį sudarė dirbantys institute gerontologai. Kreiptasi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją dėl universiteto teisinio įforminimo. 1995 metų birželio 12 dieną teisingumo ministras Jonas Prapiestis pasirašė įsakymą Nr. 40. „Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos visuomeninių organizacijų įstatymo 17 straipsniu, įsakau įregistruoti Trečiojo amžiaus universiteto įstatus, suteikiant universitetui kodą pagal Lietuvos Respublikos visuomeninių organizacijų registrą 9190427.“

Įstatuose konstatuojama, kad Trečiojo amžiaus universitetas yra savarankiška, savanoriška visuomeninė organizacija, savo veikla užtikrinanti vyresnio amžiaus žmonių geresnę socialinę integraciją į visuomenę, skatinanti jų efektyvų, produktyvų ir turiningą gyvenimą, palaikanti jų darbingumą, fizinį aktyvumą. TAU taip pat propaguoja žinių bei kultūros lygio kėlimą, skatina apsieisti gyvenimo patirtimi, visokeriopai kovoti su senėjimo prieš laiką reiškiniais. TAU veikla grindžiama savivaldos pagrindais visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Rajonuose ir kituose miestuose

gali kurtis TAU filialai įstatuose nurodytiems tikslams įgyvendinti. Pirmas steigiamasis organizatorių ir Vilniaus visuomenės susirinkimas įvyko Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto salėje 1995 metų birželio 15 dieną. Mūsų nuostabai, dalyvių skaičius gerokai viršijo 150 TAU entuziastų.

Pirmųjų mokslo metų inauguracija įvyko 1995 metų spalio 3 dieną Vilniaus universiteto Teatro salėje. Negaliu nepabrėžti, kad, organizuojant ir vystant TAU veiklą, labai prisidėjo buvęs universiteto rektorius profesorius Rolandas Pavilionis ir dabartinis rektorius akademikas Benediktas Juodka. Profesoriaus Rolando Pavilionio pasakytoje kalboje per 1995 metų inauguraciją buvo pabrėžta, kad TAU studentams bus atviros visų Vilniaus universiteto fakultetų bei auditorijų durys, kad mūsų studentai yra laukiami ir sulauks visokeriopos paramos.

Susiklostė graži mūsų tradicija, kad mokslo metų inauguracija ir jų užbaigimas vyksta Vilniaus universiteto Teatro salėje, kurioje vos telpa studentai. Posėdį pradeda choras studentų himnu „Gaudamus igitur“, o posėdį baigiame mūsų TAU himnu „Senjorai sukruskim“.

Pasibaigus oficialiai daliai, koncertuoja mūsų studentų choras, skaito savo eiles Literatūros fakulteto studentai.

Pirmieji savo veiklą 1995 metais pradėjo Sveikatos fakultetas – dekanė daktarė Birutė Gaigalienė, ir Ūkio fakultetas – dekanė daktarė Zita Žebrauskienė. Vėliau, TAU klausytojų pageidavimu, kūrėsi Kalbų, Meno, Turizmo, Žmogaus dvasinio tobulėjimo ir kiti fakultetai.

TAU klausytojai ne tik mokosi ir studijuoja, bet ir daug dėmesio skiria bendravimui. Kartu švenčiamos Kalėdos, Velykos, organizuojamos vakaronės, koncertai, skirti įvairioms šventėms ir datoms paminėti. Švenčiame valstybines šventes, TAU studentų jubiliejus, keliaujame po Lietuvą ir pasaulį.

Per 10 metų sukurti TAU filialai visuose dideliuose Lietuvos miestuose bei kai kuriuose rajonuose. Būtina pabrėžti, kad TAU

veikla remiasi entuziastų, visuomenininkų pasiaukojimu, kurie negaili laiko ir energijos kitų žmonių labui.

1995 metais TAU įstojo į Tarptautinę trečiojo amžiaus universitetų asociaciją (AJUTA), kurios centras Prancūzijoje, Liono mieste.

Trečiojo amžiaus universitetas yra ta vieta, kur pagyvenęs žmogus atgauna savąjį „aš“, suranda įdomų užsiėmimą, tobulėja, mokosi, įsigyja naujų draugų. Visi šie elementai gerina žmonių gyvenimo kokybę, atkuria viltį, kad esame reikalingi vieni kitiems ir bendruomenei.

Pagyvenusių žmonių problemomis užsiiminėjau apie 40 metų. Kaip gydytojas ir gerontologas, ir kaip mokslininkas, ir kaip politikas, ir kaip visuomenininkas. Todėl, manau, suprasite, kodėl man taip rūpi pagyvenusių žmonių problemos.

Norėčiau per Trečiojo amžiaus universitetą prisidėti prie žmonių gyvenimo kokybės pagerinimo.

Gerbiami Senjorai kolegos, žinokite, kad:

- 1) senatvė – ne liga;
- 2) jaunas esi, kol gali mokytis, keisti įpročius ir pakęsti prieštaravimus;
- 3) mylėti ir mokytis niekada ne vėlu;
- 4) graži, harmoninga senatvė neateina savaime: reikia jai rimtai ruošti visą gyvenimą, reikia JĄ SUSIKURTI.

Medardas Čobotas,
Trečiojo amžiaus universiteto rektorius,
Lietuvos gerontologų draugijos prezidentas,
ilgametis Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiasis gerontologas,
1990 metų kovo 11 dienos Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras,
medicinos mokslų daktaras, docentas

Buivydžiuose, prie tėvų ir senelių kapų, 2006 metai. Nuotraukos iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

EPILOGAS

„Niekada nežiūriu atgal, tik – į priekį. Ir savo gyvenimą tvar-
kau taip, galvodamas, kad gyvensiu dar šimtą metų. Sulaukęs sep-
tyniasdešimties, nesijaučiu senas. Turiu daugybę darbų, svajoju
kada nors išsimiegoti“⁴³, – 1999 metų žiemą žurnalistei Aistei Ma-
sionytei kalbėjo signataras, tuomet Vilniaus miesto savivaldybės
tarybos narys Medardas Čobotas. Per straipsnį išrašydamas jau-
nystės receptą skaitytojams jis juos ragino nuolat atidarinėti savo
proto, lyg didelės spintos, stalčiukus. Tačiau netruko lyg nežymiai
paminėti, jog „labai didelę įtaką ilgaamžiškumui turi genai – tėvų,
senelių palikimas“. Mėgstančiam keliauti, dirbuotis sode, paplau-
kioti, pasisėdėti artimų draugų ratelyje politikui daug kas pavy-
dėjo energijos ir darbingumo. Ir jis pats džiaugėsi, jog gyvenimas
klostosi gerai. Žmonių mylimas gydytojas, gerbiamas politikas,
visur laukiamas Trečiojo amžiaus universiteto įkūrėjas niekam ne-
šykštėjo dėmesio ir pats jo gavo su kaupu. Paklaustas apie senatvę,
žaismingai atsakydavo, jog senti imame tada, kai nustojame augti.
Ir su lengva šypsenėle, lyg tarp kitko pasakydavo: „Deja, mes taip
neprotingai ir nesveikai gyvename, kad įgyjame aibę ligų ir esame
pasmerkti nuo jų mirti.“⁴⁴ Pasak Medardo, „mirtis nuo senatvės
būtų labai graži... pamažėl organizmas taip nusilptų, kad kartą
žmogus užmigtų ir nebeprabustų...“⁴⁵

Kitais besirūpinantis optimistas linksmuolis Medardas Čobo-
tas aimanuoti nemėgo. Kišenėje jis ne tik kitiems, bet ir sau jau

⁴³ A. Masionytė, str. „Kaip sulaukti šimto metų?“ leidinyje „Vakarinės naujie-
nos“, 1999 m. sausio 29 d.

⁴⁴ A. Srėbalienė, str. „Senstam... Kaip sustabdyti laiką?“ almanache „Trečiojo
amžiaus universitetui – 10 metų“, 2005 m., p. 52–59.

⁴⁵ Ten pat.

nešiojosi... vaistų širdžiai. Stenokardiniai skausmai ir jį priversdavo stabtelėti. Dar stipresnis buvo dvasinis širdies smūgis – į Antakalnio kalnelį išlydėjo savo gyvenimo moterį, gydytoją Martą. Nuo tos dienos tarsi neteko dalies savęs, paniro į apmąstymus. Nebe mielas tapo ir numylėtasis sodas. Bet liūdesiu nesidalijo. Žvelgė į savo anūkus, vis pasvajodamas, jog kažkuris pasirinks mediko kelią... Į rankas paėmęs senelio Aleksandro „kišeninį sidabro laikrodį, gautą iš caro už žygdarbį rusų–japonų kare“⁴⁶ lėtai užsukdavo ir ilgai klausydavosi, kaip jis tiks... lyg prieš šimtą metų...

Laikas... Jis – didysis vertintojas, teisėjas ir guodėjas. Ne veltui sakoma, jog viskam savas laikas. Medardas patenkintas – vaikai užauginti, vienas sūnus išpildė tėvų svajonę – baigė medicinos studijas, studentai Trečiojo amžiaus universitete dūzgia lyg bitės avily po visą Lietuvą, jau nepriklausomą valstybę... Tiesa, ne viskas tobulai padaryta. Bet... „mes, signatarai, buvome labai naivūs idealistai... Man net į galvą neatėjo, kad Lietuvai tapus nepriklausoma, į valdžią versis kombinatoriai, „žulikai“, į politiką eis tam, kad darytų savo biznį, kad praturtėtų, kad apstatytų valstybę, nuskriaustų žmones. Šito negalvojau. Ir man labai gaila. Aš maniau, kad lietuviai yra dori žmonės, kad greit susitvarkysim, kad nebus jokių kyšių, jokios korupcijos, piktnaudžiavimų valdžia. Turim tikrai ne tai, dėl ko balsavom...“ – apgailestavo signataras. Bet ir tada jis šventai tikėjo, jog „valstybė pasveiks. Dėl to negali būti abejonių. Tą valstybę gydys Europos Sąjunga. Bus kiti įstatymai ir kitoks požiūris į žmogų...“

Tikėjimo pakako. Jo vedamas pravėrė ir Santariškių klinikų Kardiologijos skyriaus duris... Ir visagalis likimas 2009 metų rugpjūčio 30-ąją jam ištiesė savo dosnią ranką, pervedė į kitą krantą... Simboliška, o gal lemtinga, kad į paskutiniąją kelionę Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarą, gydytoją, mokslininką,

⁴⁶ V. Kaltenis, str. „Šventas šeimos jausmas“ leidinyje „Diena“, 1995 m. sausio 14 d., Nr. 10 (159), p. 9.

docentą, Trečiojo amžiaus universiteto įkūrėją Lietuvos žmonės palydėjo rugsėjo 1-ąją.

Martos ir Medardo Čobotų amžinojo poilsio vietą Antakalnio kapinėse, Vilniuje, žymi antkapinis paminklas, ant kurio iškaltos gydytojui Medardui taip patikdavusios sentencijos lotynų kalba. „Non omnis moriar. Horatius“ (liet.: „Ne visas mirsiu. Horacijus“), – skelbia užrašas ant Medardo Čoboto kapo. Skaičiusieji Horacijų, mintį pratęstų – „Mano kūryba mane pergyvens.“ Nėra abejonių, Medardo atlikti darbai tikrai nemirs. Jie įgaus pagreitį ir ateities kartas mokys ieškoti, rasti ir saugoti žinias, žmones, Tėvynę Lietuvą. Užrašas ant Martos antkapio vainikuoja didžiausią vertybę – Meilę. „Amor vincit omnia. Caravaggio“ (liet.: „Meilė nugali viską. Karavadžas“). Taip, Meilė nugali viską, net Mirtį...

Martos ir Medardo Čobotų amžinojo poilsio vietą Antakalnio kapinėse, Vilniuje, žymi antkapinis paminklas, ant kurio iškalinėtos gydytojui Medardui taip patikdavusios sentencijos lotynų kalba: „Non omnis moriar. Horatius“ (liet.: „Ne visas mirsiu. Horacijus“) ir „Amor vincit omnia. Caravaggio“ (liet.: „Meilė nugalį viską. Karavadžas.“)

SVARBIAUSIOS GYVENIMO IR VEIKLOS DATOS

Gimė 1928 m. gegužės 26 d. Medininkuose, Vilniaus rajone.

Mirė 2009 m. rugpjūčio 30 d. Vilniuje (81 metų). Palaidotas Antakalnio kapinėse.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, medicinos mokslų daktaras, docentas.

Tėvai – Aleksandras Čobotas ir Konstancija Franckievič.

Vaikai – Viktoras ir Stanislavas.

Žmona – Marta.

Buivydžių pradžios mokykla.

Vilniaus Antakalnio gimnazija.

1946–1950 m. dirbo Vilniaus 6-ojoje vaistinėje asistentu.

1947–1950 m. – Kauno farmacijos mokykla. Provizoriaus padėjėjas.

1956 m. baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą.

1956–1960 m. dirbo Pabaltijo geležinkelio Vilniaus apygardos poliklinikoje gydytoju terapeutu ir Vilniaus geležinkeliečių ligoninėje chirurgo, vėliau – terapeutu.

Nuo 1960 m. – Lietuvos mokslų akademijos Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto mokslinis bendradarbis, 1965 m., 1968 m., 1970 m., 1970 m. – mokslinis sekretorius, 1965 m. – medicinos mokslų kandidatas, 1968–1970 m. – vyresnysis mokslinis bendradarbis, 1975–1990 m. – direktoriaus pavaduotojas.

1990 m. kovo 2 d. išrinktas LTSR AT deputatu Vilniaus 19-ojoje Geležinkelio rinkimų apygardoje.

1990 m. kovo 11 d. balsavo dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atkūrimo.

1990–1992 m. – Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatas. Sveikatos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas.

1992–1996 m. pakartotinai išrinktas į Lietuvos Respublikos Seimą Vilniaus Naujamiesčio rinkimų apygardoje. Krikščionių demokratų frakcijos, Sveikatos reikalų komiteto narys.

Nuo **1995 m. birželio 15 d.** įsteigto Trečiojo amžiaus universiteto, vėliau pavadinto Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetu rektorius, vėliau – rektoriaus pavaduotojas.

Daugiau kaip **700** mokslinių publikacijų reumatologijos, gerontologijos klausimais autorius.

1998 m. Švietimo ir mokslo ministerijos dviejų visuomeninių tarybų narys.

1999 m. – Sveikatos apsaugos ministerijos nutarimu vyriausiasis gerontologas, Lietuvos gerontologų ir geriatrų draugijos prezidentas. Monografijų „Sveikata ir ilgaamžiškumas“, „Vilniaus ilgą amžių“ bendraautoris. Leidinio „Sveikata ligi senatvės“ autorius.

1997–2000 m. – Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narys. Miesto valdybos narys. Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininkas.

2000 m. – Lietuvos valstybės 10-mečio proga apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu.

Medardo Čoboto Pirmoji Komunija, 1936 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas, 1942 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

LIEKUTOS TER SVIEKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS RESPUBLIKINĖ KAUNO

FARMACUTŲ MOKYKLA, KAUNAS, VESŲČIO g.26

išrašas iš šinių įskaitos lapo

/be pažymėjimo Nr. 34 negalioja/

PIL. ČEBATAS MEDARDAS, s. ALEKSANDRO prie Resp. Kauno Farmaceutų mokyklos pagal Sveikatos Apsaugos Ministro įsakymų Nr. 237-k iš 1948 m. gruodžio mėn. 30 d. ekskursu išlaikė bendrą lavinimą ir specialiąją discipliną sekantią:

1. TRRS istorija.....(5) labai gerai
2. Fizika.....(5) labai gerai
3. Lotynų kalba.....(4) gerai
4. Biologija.....(5) labai gerai
5. Žmogaus anatomija ir fiziologija.....(5) labai gerai
6. Bendroji neorganinė chemija.....(5) labai gerai
7. Analizinė chemija ir kokyb. analizės.....(5) labai gerai
8. Analizinė chemija ir kiekyb. analizės.....(5) labai gerai
9. Organinė chemija.....(4) gerai
10. Farmakologija su toksikol. ir pirm. pagalba.....(5) labai gerai
11. Bakteriologija, serologija ir sterilizac.....(5) labai gerai
12. Suodintojos bare medžiagos sanit.cheminė
aps. ir vaistinės aps. nuo užkrūt. iš ore....(5) labai gerai
13. Botanika.....(5) labai gerai

1948 m. gruodžio mėn. 30 d. pil. Čebatas Medardas, s. Aleksandro išlaikė baigiamuosius ekskursus sekantiu įvertinimu:

1. Farmaceutinė chemija.....(4) gerai
2. Vaistų technologija ir Galenos preparatai(4) gerai
3. Farmakognosija.....(4) gerai
4. Farmaceutinė ~~organologija~~.....(4) gerai

Sekretorius
/Mackevičius/

[Signature]
MOKYKLOS DIREKTORIUS
/Packevičius/

[Signature]
Moksl. Dalies Vedėjas
/Adomavičius/

Kaunas, 1949 m. vasario mėn. 14 d.

Registracijos Nr. 34...

Įskaitų lapo išrašas – Farmaceutų mokyklos pažymėjimo Nr. 34 priedas.
Kaunas, 1949 m. vasario 14 d. Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

SVARBIAUSI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

Vydūnas. Raštai. IV tomas. Vilnius: Mintis, 1994.

R. Vyšniauskienė. Vilnius: Lietuvos Respublikos Seimo archyvas.

Lietuvių kalbos enciklopedija. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008.

Jolanta Dičkutė, str. „Medardo Čoboto gyvenimo universitetui“ leidinyje „Pharmacon“, 1999 m. rugsėjo 30 d.

Vytautas Kaltenis, str. „Šventas šeimos jausmas“ leidinyje „Diena“, 1995 m. sausio 14 d., Nr. 10 (159).

Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo Akto signatarai, 1990 (parengė J. Beinortas, J. Černiauskienė, G. Ilgūnas ir kt.). Vilnius: Savastis, 2000.

Renata Baltrušaitytė, str. „Kad smegenų stalčiai nerūdytų“ žurnale „Veidas“, 2004 m. spalio 28 d., Nr. 44.

„Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas. 1990–1992“ (knygą sudarė **Romualdas Ozolas** ir **Birutė Valionytė**), V., 2013.

Jonas Rudokas, str. „Kas ir kodėl kūrė autonomiją Vilniaus krašte 1989–1992 m.“

Juozas Žilys, str. „Pietryčių Lietuvos regioninė autonomizacija 1990–1991 metais“ leidinyje „Nepriklausomybės sąsiuviniai“, 2014, 3 (4).

Str. „Lenkijos ir Lietuvos bendradarbiavimas“.

Raminta Barauskaitė, str. „Čobotas po rinkimų stabdys...“ leidinyje „Lietuvos sveikata“, 2000 m. rugpjūčio 16–22 d.

Lietuvos Respublikos Seimo archyvas. Fondo Nr. 2, apyrašas 4, 1992 m. sausio 23 d.

Feliksas Mačianskas, str. „Nors pirmakursis, bet jau studentas“ knygoje „Akys nemeluos“.

Filomena Taunytė, str. „Prasmingas jubiliejus“ leidinyje „Gydytojų žinios“, 1998 m. birželio 11 d., Nr. 12.

Eugenija Grižibauskienė, str. „Karta, kuria manipuliuoja politikai“ žurnale „Veidas“, 2007 m. lapkričio 15 d., Nr. 46.

Juozas Elekšis, str. „Pagyvenusių žmonių metai – ne vienkartinis vajas“ leidinyje „Gydytojų žinios“, 1999 m. rugpjūčio 20 d.

Leidinyje „Savivaldybių žinios“, 1999 m. vasario 4 d., Nr. 3.

Aistė Masionytė, str. „Kaip sulaukti šimto metų“ leidinyje „Vakarinės naujienos“, 1999 m. sausio 29 d.

Str. dienraštyje „Lietuvos rytas“, 1996 m. rugpjūčio 2 d., Nr. 179.

Almanachas „Trečiojo amžiaus universitetui – 10 metų“, 2005.

„Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios ir Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo dokumentų rinkinys, 1 dalis“, V., 1991.

„Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios ir Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo dokumentų rinkinys, 4, 5 dalys“, V., 1992.

Vladas Sirutavičius, str. „Lenkų autonomijos problema“ leidinyje „Kultūros barai“, 2014, Nr. 7.

Str. „Senas žmogus šeimoje“ Lietuvos gerontologų ir geriatrų draugijos Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto Gerontologijos ir reabilitacijos centro leidinys.

Vidmantas Alekna, Medardas Čobotas, Elena Čeremnych, Rima Filipavičiūtė, Birutė Gaigalienė, monografija „Vilniaus ilgaamžiai“, V., 2001.

SANTRUMPOS

AT – Aukščiausioji Taryba.

BBC – angl. k. *British Broadcasting Corporation* (didžiausia pasaulio transliuotojų korporacija, įkurta Jungtinėje Karalystėje).

LDDP – Lietuvos demokratinė darbo partija.

LKP – Lietuvos komunistų partija.

LTSR – Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika.

LTSR AT – Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Aukščiausioji Taryba.

LR – Lietuvos Respublika.

SSSR – rus. k. *Союз Советских Социалистических Республик* (TSRS).

TSKP – Tarybų Sąjungos komunistų partija.

TSRS – Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga.

KGB – rus. k. *КГБ, Комитет Государственной Безопасности* (Valstybės saugumo komitetas).

OMON – rus. k. *Отряд милиции особого назначения* (Ypatingos paskirties milicijos skyrius, būrys).

EKMI – Eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo institutas.

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

Medardas Čobotas (*Medard Czobot*) į šią rodyklę neįtraukiamas.

A

Abišala, Aleksandras 62
Adamkus, Valdas 218, 221
Aleksna, Vidmantas 116, 158
Andriukaitis, Vytenis Povilas 66,
68, 69, 92
Antanavičius, Kazimieras 66, 67, 69
Aristotelis 38
Astrauskas, Vytautas 51, 52

B

Balcevičius, Zbignevas (*Balcewicz, Zbigniew*) 62, 77, 79, 81, 135
Balsienė, Aldona 56
Baltrušaitytė, Renata 99, 119, 157
Barauskaitė, Raminta 93, 95, 157
Bartusevičienė, Aldona 112, 113
Bazienė, Alicija 105, 106
Beinortas, Julius 63, 64, 69, 70, 71,
72, 73, 157
Beriozovas, Vladimiras 63
Bieleckis, Janas (*Bielecki, Jan*) 88
Bobelis, Kazys 94
Bogušis, Vytautas 93
Borykas, Michalas
(*Boryk, Michał*) 37
Brazauskas, Algirdas Mykolas 59, 60,
61, 88, 132, 134, 137, 220
Brimienė, Vanda 106, 107
Budnikas, Vytautas 110
Bukauskaitė, Birutė 119
Burokevičius, Mykolas 56

C

Chruščiovas, Nikita
(*Хрущёв, Никита*) 33, 122

Č

Čepaitis, Virgilijus Juozas 81
Čerčilis, Vinstonas Leonardas
Spenseris (*Winston, Leonard Spencer Churchill*) 78
Čeremnych, Elena 116, 158
Černiauskienė, Jūratė 157
Čiurinskas, Vygintas 104
Čobotaitė, Martyna 119, 127, 143,
225
Čobotas, Aleksandras (*Czobot, Aleksander*) 13, 14, 15, 16, 17, 19,
20, 23, 25, 28, 30, 32, 33, 35, 45,
115, 142, 149, 152, 198, 207, 214
Čobotas, Augustinas 119, 143, 225
Čobotas, Julius 119, 143, 225
Čobotas, Justas 119, 127, 143, 225
Čobotas, Lukas 119, 143, 225
Čobotas, Stanislas 39, 119, 124,
143, 152, 213, 214, 225
Čobotas, Tadeušas (*Czobot, Tadeusz*) 13, 17, 30, 35, 142,
207
Čobotas, Viktoras 14, 38, 39, 43, 47,
119, 122, 126, 143, 152, 210, 211,
212, 213, 214, 225
Čobotienė, Agnė 207
Čobot (*Frankievič*), Konstancija
(*Czobot, Frąckiewicz*) Konstancja

13, 14, 17, 18, 19, 25, 30, 35, 142,
152, 197, 207, 214
Čobot (*Šostackaja*), Marta (*Czobot*
(*Шостацкая, Марта*) 37, 38,
39, 40, 41, 50, 101, 119, 120, 123,
124, 126, 143, 149, 150, 151, 152,
206, 207, 208, 210, 211, 212, 214,
215, 219, 221, 223, 224, 225
Čobotienė, Milda 225

D

Dičkutė, Jolanta 28, 39, 157
Dilkienė, Teodora 112
Dobrovolskis, Kazimieras
(*Dobrowolski, Kazimierz*) 35, 142
Domarkas, Vladislovas 218

E

Elekšis, Juozas 115, 158

F

Filipavičiūtė, Rima 116, 158
Franckievič, Emilija
(*Frąckiewicz, Emilia*) 15, 197
Franckievičius, Aleksandras
(*Frąckiewicz, Aleksander*) 15, 16,
17, 18, 19, 20, 21, 28, 115, 149, 152,
197, 214

G

Gaigalienė, Birutė 43, 46, 50, 101,
102, 103, 108, 109, 111, 112, 116,
145, 158
Gaižutis, Algirdas 112
Gajauskas, Balys 217
Gajevskis, Vladislavas (*Gajewski*,
Władysław) 89

Garšva, Kazimieras 218
Gedvilas, M. 49
Genzelis, Bronislovas 91, 141
Gerdaitytė, Miglutė 69
Giniotas, Petras 69
Glempas, Jozefas (*Glemp, Jozef*) 89
Gorbačiovas, Michailas
(*Горбачёв, Михаил*) 87
Grizibauskienė, Eugenija 101, 158
Gudaitis, Vincas Ramutis 65, 66

H

Hegelis, Georgas Vilhelmas
Fridrichas (*Hegel, Georg*
Wilhelm Friedrich) 38
Horacijus (*Horatius*) 150, 151

I

Ilgūnas, Gediminas 63, 157
Imbrasas, Juozas 97

J

Janajevas, Genadijus
(*Янаев, Геннадий*) 88
Jankovskis (*Jankowski*) 32, 35, 142
Jasukaitytė, Vidmantė 69
Jaščaninas, Jonas 47, 48, 49
Jemeljanovas, Vasilijus
(*Емельянов, Василий*) 56
Juodka, Benediktas 145
Juršėnas, Česlovas 134

K

Kačinskas, Virginijus 66
Kaltenis, Vytautas 33, 157
Karavadžas (*Caravaggio*) 150, 151

Kašauskas, Stasys 95
 Katilius, Povilas 93
 Kaunaitė, Danutė 47
 Kavaliauskaitė, Ona 47, 49
 Kirkilas, Gediminas 101
 Kiveris, Antanas 112
 Kolstatas, Helgė (*Kolstat, Helge*) 96
 Kropas, Stasys 63
 Kšyzik, Lilė (*Krzyzik, Lilia*) 54
 Kudaba, Česlovas 77
 Kuzmickas, Bronislovas 96
 Kuzminskas, Kazimieras 93
 Kvietkauskas, Vytautas 69, 76

L

Lakis, Juozas (*Juzef*) 32
 Landsbergis, Vytautas 53, 54, 59, 60,
 61, 66, 68, 80, 97, 129, 132, 135,
 217, 220
 Latėnas, Faustas 105, 106
 Laukys, Stasys 96
 Listavičius, Juozas 217

M

Maciejkianiecas, Ryšardas
 (*Maciejkianiec, Ryszard*) 82, 83
 Mačianskas, Feliksas 98, 157
 Mačys, Jonas 63
 Maksimovičius, Vladislovas
 (*Maksymowicz, Władysław*) 56
 Masionytė, Aistė 116, 118, 148, 158
 Matulis, Alfonsas 45, 216
 Medvedevas, Nikolajus 53, 77, 78
 Meilius, Kazimieras 34, 35, 36
 Mickis, Algis 110
 Miečkovskis, Romualdas
 (*Mieczkowski, Romuald*) 55
 Milošas, Česlovas (*Czesław Miłosz*)
 126, 219, 220

Miškinis, Petras Algirdas 69, 93
 Motieka, Kazimieras 83

N

Naužemys, Remigijus 48, 49, 120
 Nedzinskienė, Birutė 69

O

Okinčicas, Česlavas
 (*Okinczyc, Czesław*) 55, 62, 66,
 75, 76, 77, 79, 135, 225
 Olekas, Juozas 70, 73
 Ozolas, Romualdas 79, 86, 157

P

Paksas, Rolandas 97
 Paluševičius, Hubertas 49
 Pavilionis, Rolandas 107, 111, 145
 Pavilionis, Salezijus 41
 Penkauskas, Bronislavas 43
 Petrošiūtė, Adelė 106
 Petrovas, Eugenijus 62
 Plečkaitis, Vytautas Petras 67
 Plokšto, Artūras (*Płokszto, Artur*)
 136
 Prapiestis, Jonas 63, 144
 Puplauskas, Vytautas 69

R

Raistenskis, Juozas 97
 Rasimavičius, Liudvikas
 Narcizas 66
 Rastauskienė, Rasa 69
 Raškinis, Arimantas 93
 Raudonkis, Algimantas 105
 Remeika 126
 Rudys, Audrius 63

Rudokas, Jonas 157
Rudzys, Romualdas 135
Rupeika, Benediktas Vilmantas 79, 82

S

Sabaliauskas, Algirdas 63
Sakalas, Aloyzas 63
Saplinskas, Juozas 47, 48, 49, 120
Saudargas, Algirdas 55, 65, 93, 110
Simonavičiūtė, M. 49
Sirutavičius, Vladas 158
Skolimovskis, Janušas
(*Skolimowski, Janusz*) 88
Skubiševskis, Kšištofas
(*Skubiszewski, Krzysztof*) 88
Soltanovič, Donata Marija
(*Soltanowicz, Donata Maryja*)
13, 30, 124, 125, 197, 202, 204, 207
Soltanovičius, Janas
(*Soltanowicz, Jan*) 56, 81, 122,
123, 125, 126
Soltanovičius, Vladislavas
(*Soltanowicz, Władysław*) 124
Stakvilevičius, Mindaugas 69, 132
Stankevičius, Česlovas 217
Stasiškis, Antanas 217
Steponavičius, Julijonas 33
Suboč, Valentina (*Subocz, Valentyna*)
69, 81

Š

Šaltenis, Arvydas 97
Ščepavičius, Mečislovas 100
Šepetys, Lionginas 69, 136
Šerkšnyš, Gediminas 69
Šimėnas, Albertas 63, 65, 66, 67,
69, 76
Šimėnas, Jonas 63

Šostackis, Nikolajus (*Шостацкий,*
Николай) 207, 214

T

Tamulis, Jonas 62
Taunytė, Filomena 99, 158
Tryk, Alicija (*Tryk, Alicia*) 55
Tryk, Julita 54
Tryk, Zdislavas (*Tryk, Zdisław*) 54,
55
Tunaitis, Juozas 106
Tupikas, Pranciškus 62
Turonis, Kęstutis 138

U

Uoka, Kazimieras 61, 65, 67, 69, 76,
98
Uždavinys, Ignacas Stasys 93

V

Vagnorius, Gediminas 62, 69, 75, 88
Vaitiekūnas, Petras 62
Valensa, Lechas
(*Wałęsa, Lech*) 88, 221
Valionytė, Birutė 157, 226, 227
Varaneckas, Jonas 223
Venalis, Algirdas 46, 51, 144
Vinkus, Antanas 110
Vydūnas 9, 157
Vyšniauskienė, R. 157

Ž

Žebrauskienė, Zita 106, 111, 112,
145
Žemaitis, Stasys 52
Žilys, Juozas 157

BIBLIOGRAFIJA

1988

Tarybų Lietuvos sostinės gyventojai smerkia JAV prezidento ir kongresmenų veiksmus. – Aut.: Algirdas Vileikis, Stasys Naujalis, Juozas Baltušis, Glebas Petrovas, Šarūnas Marčiulionis, **Medardas Čobotas**, Vytautas Radaitis, Pranas Petronis // Tiesa. – 1988, vas. 16, p. 3, 4.

Pasisakymai iš vas. 15 d. Vilniuje vykusio mitingo.

1989

Co nurtuje szkolnictwo polskie na Litwie : list otwarty do przewodn. Rady Ministrów Lit. SRR tow. W. Sakalauskasa / Władysław Baranowski, Romuald Brazis, **Medard Czobot** i in. // Czerwony Sztandar. – 1989, 14 kwietnia, p. 3.

Čobotas, Medardas. Credo: demokracja, jawność, praworządność / Medard Czobot // Czerwony Sztandar. – 1989, 7 kwietnia, p. 2.

Apie kandydatą į TSRS liaudies deputatus A. Matulį.

Čobotas, Medardas. Lietuvos lenkų inteligentas ir tautų atgimimas : [pokalbis su Lietuvos lenkų sąjungos steigiamojo suvažiavimo delegatu M. Čobotu / kalbėjosi] Benas Rupeika, Rimvydas Paleckis // Gimtasis kraštas. – 1989, geg. 11–17, p. 1, 7.

Čobotas, Medardas. Uczestniczyliśmy po raz pierwszy / Medard Czobot // Czerwony Sztandar. – 1989, 3 sierpnia, p. 3.

Įspūdžiai grįžus iš III lenkų kilmės mokslininkų kongreso.

1990

Ankieta noworoczna „Kuriera Wileńskiego“ / zanotowała Jadwiga Bielawska. – Aut.: Stanisław Akanowicz, Zbigniew Balcewicz, **Medard Czobot**,

Leon Jankielewicz, Ryszard Maciejkianiec, Czesław Okinczyc, Stanisław Pieszko, Walentyna Subocz, Edward Tomaszewicz // Kurier Wileński. – 1990, 30 grudnia, p. 1, 2, 3, 4.

Aukščiausiosios Tarybos deputatai apie tai, kokie buvo 1990 m. ir ko tikisi iš ateinančių 1991 m.

Čobotas, Medardas. Będzie to rubryka – poradnik / Medard Czobot // Kurier Wileński. – 1990, 1 grudnia, p. 7.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas M. Čobotas pristato naują laikraščio rubriką „Mūsų sveikata“ ir kviečia dalytis mintimis apie sveikatos apsaugą.

Čobotas, Medardas. Być użytecznym dla odbudowy i dla rodaków : [pokałbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Piotr Turowicz // Znad Wili. – 1990, 27 maja – 9 czerwca, p. 2, 3.

Čobotas, Medardas. Miłosierdzie i troska : [pokałbis su Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto direktoriaus pavaduotoju M. Čobotu / kalbėjosi] Julitta Tryk. – Portr. // Kurier Wileński. – 1990, 18 lutego, p. 2.

Čobotas, Medardas. Negalime taupyti sveikatos sąskaita : [pokałbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas // Vakarinės naujienos. – 1990, geg. 10, p. 2.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas M. Čobotas apie sveikatos apsaugos problemas.

Čobotas, Medardas. Pracujemy ciężko i rzetelnie : wywiad z deputowanym do Rady Najwyższej Rep. Lit. M. Czobotom : [pokałbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Julitta Tryk // Kurier Wileński. – 1990, 26 września, p. 1, 2.

Gaigalienė, Birutė. Termovizijos, elektrodermatometrijos, elektromiografijos reikšmė skausmo sindromo objektyvizavimui sergantiems reumatoidiniu artritu / Birutė Gaigalienė, Elena Čeremnych-Aleksejenko, **Medardas Čobotas** // VII Lietuvos gydytojų suvažiavimas, 1990 geg. 20–24 : pranešimų tezės. – Kaunas, 1990, p. 115.

Tebus sveika siela / parengė Algirdas Gineitis. – Aut.: **Medardas Čobotas**, Albertas Šimėnas, Julius Beinortas, Miglutė Gerdaitytė, Petras Giniotas, Vy-

tautas Puplauskas, Birutė Nedzinskienė, Aldona Armalytė, Adolfas Venckevičius // Mūsų žodis. – 1990, Nr. 12, p. 2–4.

Pokalbio „Kaip valstybė rūpinasi invalidais?“ fragmentai.

Valstybingumo garantijų paieškos : ką dirba parlamentarai prieš ateidami į didžiąją posėdžių salę : [Aukščiausiosios Tarybos deputatų pasisakymai / užrašė] Stanislovas Balčiūnas. – Aut.: Virgilijus Čepaitis, **Medardas Čobotas**, Jonas Prapiestis, Aloyzas Sakalas // Švyturys. – 1990, Nr. 13–14, p. 4–5.

1991

Čobotas, Medardas. Chodziło raczej o zjednoczenie Polaków-lekarzy z całego świata / parengė Jadwiga Bielawska // Kurier Wileński. – 1991, 5 lipca, p. 3.

Aukščiausiosios Tarybos deputato M. Čoboto mintys apie tarptautinę konferenciją.

Čobotas, Medardas. Jak nam służy służba zdrowia : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Jadwiga Bielawska // Kurier Wileński. – 1991, 19 kwietnia, p. 2.

Apie sveikatos apsaugos problemas.

Čobotas, Medardas. Ramybė tiems namams : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Stasys Žlibinas. – Portr. // Kalba Vilnius. – 1991, spal. 11, p. 2.

Čobotas, Medardas. Świat walczy z alkoholizmem : nasze zdrowie / Medard Czobot // Kurier Wileński. – 1991, 17 października, p. 5.

Čobotas, Medardas. To byli bolszewicy, a nie Polacy : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Wojciech Maziarski // Kurier Wileński. – 1991, 17 września, p. 6.

Apie Vilniaus bei Šalčininkų r. savivaldybių sprendimus.

Čobotas, Medardas. Visi mes – Marijos žemėje : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Ona Balčiūnienė. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1991, rugs. 14, p. 1.

Apie šv. Marijos paveikslą, grąžintą į Vilniaus Visų Šventųjų bažnyčios didįjį altorių.

1992

Čobotas, Medardas. Ar jauku nematant saulės : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu, Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos pirmininku M. Čobotu / kalbėjosi] Aldona Armalytė // Mūsų žodis. – 1992, Nr. 1, p. 1, 2.

Apie pagalbą akliams ir silpnaregiams.

Čobotas, Medardas. Ir, Dieve, apsaugok Lietuvą : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos pirmininku deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Kazys Jonušas. – Portr. // Literatūra ir menas. – 1992, spal. 3, p. 3, 10.

Čobotas, Medardas. Jeigu žmogus verkia... : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas // Vakarinės naujienos. – 1992, kovo 31, p. 2.

Apie Aukščiausiosios Tarybos nuolatinės Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos veiklą.

Čobotas, Medardas. Labdara mūsų neišgelbės : [pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos deputatu M. Čobotu / kalbėjosi] Viktorija Škiudaitė // Apžvalga. – 1992, rugs. 29, p. 1.

Čobotas, Medardas. Nasza przeszłość, terażniejszość i przyszłość / Medard Czobot // Przegląd. – 1992, Nr. 2, p. 1, 2.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas M. Čobotas apie politinę situaciją Lietuvoje.

Čobotas, Medardas. Prieš Burokevičių laimėjau, o prieš Genzelį – dar nežinau : [pokalbis]. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1992, lapkr. 7, p. 5.

Pokalbis su Aukščiausiosios Tarybos (AT) deputatu M. Čobotu apie dalyvavimą rinkimuose, darbą AT.

Sergančiųjų reumatoidiniu artritu kompleksinio gydymo, panaudojus grupinę psichoterapiją, efektyvumas / Rūta Sargautytė, Elena Čeremnych-Aleksejenko, Birutė Gaigalienė, **Medardas Čobotas** // Lietuvos medicina. – 1992, Nr. 1, p. 47–48.

Strėnų skausmo sindromo diagnozavimo problemos / Regimantas Skarulis, Birutė Gaigalienė, Elena Čeremnych-Aleksejenko, **Medardas Čobotas**,

Angelė Strigūnienė, Irena Šaulauskienė // Lietuvos medicina. – 1992, Nr. 1, p. 20–22.

Чоботас, Медардас. „Нам не хватает государственного мышления...“ / Медардас Чоботас // Эхо Литвы. – 1992, 8 авг., p. 2.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas M. Čobotas apie Lietuvos vidaus politiką.

* * *

M. Čobotas seniai pasirinko savo kelią // Respublika. – 1992, lapkr. 4, p. 3.

Apie Aukščiausiosios Tarybos deputatą, kandidatą į Seimą nuo LKDP M. Čobotą.

Medardas Čobotas. – Portr. // Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, 1990–1992 = Supreme Council of the Republic of Lithuania, 1990–1992 / Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas. – Vilnius, 1992, p. 44–45.

Pateikiami trumpi biografiniai duomenys lietuvių ir anglų kalbomis.

Pekarskas, Žilvinas. Lietuvos gyventojai sensta / Žilvinas Pekarskas // Tiesa. – 1992, spal. 30, p. 2.

Spal. 20 d. Aukščiausiosios Tarybos deputatas, vyr. gerontologas M. Čobotas dalyvavo Vilniuje surengtame seminare, skirtame gerontologijos klausimams.

Pszczolowska, S. Nasz poseł / S. Pszczolowska // Kurier Wileński. – 1992, 3 września, p. 4.

Skaitytojos nuomonė apie Aukščiausiosios Tarybos deputatą M. Čobotą.

1993

Čobotas, Medardas. Nelaimė, kai jautiesi svetimas : [pokalbis / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas // Vakarinės naujienos. – 1993, rugs. 21, p. 4.

Pokalbis su Seimo nariu M. Čobotu apie pastarųjų dienų Lietuvos įvykius: popiežiaus vizitą, Rusijos kariuomenės išvedimą, socialinę žmonių padėtį, Rytų Lietuvos problemas.

Čobotas, Medardas. O situacijoje mažumos narodowych i składzie delegacji : [pokalbis su Seimo nariais M. Čobotu, V. P. Plečkaičiu, E. Raišuo-

čiu / kalbėjosi] Jadwiga Bieliawska // Kurier Wileński. – 1993, 9 kwietnia, p. 1, 3.

Lietuvos Seimo vizito į Lenkiją delegacijos nariai M. Čobotas, V. P. Plečkaitis, E. Raišiuotis apie delegacijos sudėtį, vizito tikslus ir įspūdžius.

Mówią Polacy – posłowie Sejmu Republiki Litewskiej : [pasisakymai / užrašė] Stanisław Widmann. – Aut.: **Medard Czobot**, Jan Mincewicz, Artur Płokszt, Zbigniew Siemienowicz // Znad Wilii. – 1993, 28 marca–10 kwietnia, p. 1, 4–5.

* * *

Prezidento ir politinių partijų vadovų pasitarimas. – ELTA // Lietuvos rytas. – 1993, kovo 6, p. 2; Tiesa. – 1993, kovo 6, p. 1.

Apie kovo 5 d. įvykusį prezidento A. Brazausko ir partijų bei politinių judėjimų lyderių G. Kirkilo, A. Katkaus, P. Katiliaus, A. Sakalo, S. Pečeliūno, R. Maciejkianico, M. Čoboto, Č. Juršeno pasitarimą dėl Politinės konsultacinės tarybos prie Prezidento sudarymo.

Samulevičius, Zenonas. Ieškoti ne kaltininkų, o išeities / Zenonas Samulevičius // Žvaigždė (Švenčionių r.). – 1993, vas. 10.

Apie Pabrądeje įvykusį susitikimą su Seimo nariais V. Žiemeliu ir M. Čobotu.

Svirbutavičiūtė, Aldona. Ar tebelaukiamas tylios nakties stebuklas / Aldona Svirbutavičiūtė. – (Aktualijos) // Tiesa. – 1993, gruod. 24, p. 4.

Seimo nariai M. Čobotas, J. Bernatonis, P. Vitkevičius, A. Baskas, A. Bendinskas, V. Landsbergis apie Kūčias ir Kalėdas.

1994

Čobotas, Medardas. Be sveikatos nebus nė politikos : [pokalbis su Seimo nariu / kalbėjosi] Aloyzas Urbonas – Portr. // Vilniaus tribūna. – 1994, rugs. 16–23, p. 2.

Čobotas, Medardas. Geriau nesirgti, o sunegalavus – pasikliauti likimu : [pokalbis / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas. – Portr. // Vakarinės naujienos. – 1994, rugpj. 2, p. 9.

Pokalbis su Seimo nariu, medicinos mokslų daktaru M. Čobotu apie sveikatos apsaugos problemas.

Čobotas, Medardas. Gerontologijos problemos Lietuvoje / Medardas Čobotas, Giedrė Žilinskienė. – Santr. angl. // Lietuvos medicina. – 1994, sausis, p. 7.

Čobotas, Medardas. Gyvenimo ruduo : [pokalbis su Lietuvos gerontologų draugijos pirmininku gydytoju M. Čobotu / kalbėjosi] Algirdas Gineitis. – Iliustr. // Būk. – 1994, lapkr. 21–27, p. 4.

Čobotas, Medardas. Pagrindiniai gerontologijos aspektai ir problemos / Medardas Čobotas, Giedrė Žilinskienė. – Santr. angl. // Acta medica Lituanica. – 1994, Nr. 1, p. 98–100.

Čobotas, Medardas. Gerontologijos pradininkas / Medardas Čobotas, Giedrė Žilinskienė. – Portr. // Naujasis dienovidis. – 1994, bal. 15, p. 5.

Apie gydytoją mokslininką A. Jurgelionį, 1894–1976 m.

Čobotas, Medardas. „Мы – за доброе, справедливое отношение государства к человеку“ / Медард Чобот. – Портр. // Эхо Литвы. – 1994, 4 июня, p. 2.

Seimo narys M. Čobotas apžvelgia praėjusios savaitės įvykius.

* * *

Ramelienė, Raimonda. Nors valstybių dydžiai ir skiriasi, tačiau paritetą išlaikyti būtina : šiomis dienomis Lietuvoje vieši Lenkijos–Lietuvos parlamentinės grupės narių delegacija / Raimonda Ramelienė // Tiesa. – 1994, bal. 29, p. 3.

Apie Seimo narių V. Plečkaičio, V. Būtėno, J. Nekrošiaus, V. Velikonio, N. Medvedovo, M. Čoboto, J. Listavičiaus, A. Plokšto susitikimą su Lietuvoje viešincios Lenkijos–Lietuvos parlamentinės grupės nariais.

Varnauskas, Rimantas. Lietuvos ir Lenkijos sutartis: faktas ir viltys / Rimantas Varnauskas // Lietuvos aidas. – 1994, gruod. 17, p. 2.

Apie diskusiją „Lietuvos ir Lenkijos sutartis: faktas ir viltys“; pasisakė švietimo ir mokslo ministras V. Domarkas, Seimo nariai M. Čobotas, R. Ozolas, V. Petrauskas ir kt.

1995

Čobotas, Medardas. Daktaras Medardas Čobotas guodžia: Lietuvą gali išgelbėti pabėgėliai iš Azijos! / Medardas Čobotas. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1995, gruod. 2, p. 1, 5.

Čobotas, Medardas. Katalizatorių klausimu, arba kodėl nevislūs tie mūsų tautiečiai? : naujametinis Antano Anskaičio pasiūnekėjimas su Seimo nariu daktaru Medardu Čobotu // Lietuvos aidas. – 1995, gruod. 30, p. 8.

Čobotas, Medardas. Kuriasi kitokios lenkų organizacijos : iš pasisakymų LKDP konferencijoje / Medardas Čobotas // Apžvalga. – 1995, gruod. 15–21, p. 4.

Seimo narys M. Čobotas ragina į partijos veiklą įtraukti kitų Lietuvos tautybių žmones.

Čobotas, Medardas Mokytis niekada ne vėlu : [pokalbis / kalbėjosi] Nijolė Blaževičiūtė. – Iliustr. // Apžvalga. – 1995, liep. 21–27, p. 7.

Pokalbis su Seimo nariu M. Čobotu apie Trečiojo amžiaus universiteto įkūrimą.

Čobotas, Medardas. Pasaulis būtų geresnis, jeigu jį valdytų gydytojai / Medardas Čobotas // Apžvalga. – 1995, gruod. 22–1996, saus. 4, p. 6.

Seimo narys M. Čobotas apie Londone vykusią pasaulio medikų parlamentary konferenciją.

Čobotas, Medardas. Politycy świata o konfliktach zbrojnych i prawach człowieka : w 93 konferencji Uni Międzyparlamentarnej w Madrycie wzięła udział delegacja Sejmu RL // Przegląd. – 1995, Nr. 11, p. 2.

Čobotas, Medardas. Reikia mokėti sugyventi : [pokalbis / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas. – Portr. // Vakarinės naujienos. – 1995, birž. 9, p. 3.

Seimo narys M. Čobotas apie surastus Armijos Krajovos dokumentus, Vilniaus krašto istoriją, Lietuvos ir Lenkijos santykius.

Čobotas, Medardas. Reikia mokėti sugyventi : [pokalbis / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas // Pozicija. – 1995, rugs. 3–10, p. 1, 2.

Seimo narys M. Čobotas apie Vilniaus lietuvių ir lenkų tarpusavio supratimo problemas.

Čobotas, Medardas. Senas taip pat nori gyventi / Medardas Čobotas. – Iliustr. // Pozicija, nuomonės. – 1995, Nr. 4, p. 9.

Seimo narys M. Čobotas apie žmonių senėjimo problemas.

Čobotas, Medardas. Tema – katastrofų likvidavimas : [pokalbis / kalbėjosi] Algirdas Gineitis. – Portr. // Būk. – 1995, bal. 17–23, p. 3.

Pokalbis su konferencijos Ispanijoje dalyviu, gydytoju Seimo nariu M. Čobotu.

Kam naudinga „žydroji dezinformacija?“ : tęsiame „Perversmo“ temą, pateikdami jūsų dėmesiui spalio 18 d. Seimo posėdžio sutrumpintą stenogramą. – Aut.: Vytautas Juškus, Andrius Kubilius, Alfonsas Vaišnoras, Juozas Listavičius, Juozas Bernatonis, Vytautas Landsbergis, Algirdas Juozapas Katkus, Vytautas Šumakaris, Vytautas Liutikas, Vladas Būtėnas, **Medardas Čobotas**, Algirdas Kunčinas, Egidijus Bičkauskas, Kazimieras Uoka, Mindaugas Stakvilevičius, Justinas Karosas, Rimantas Dagys, Saulius Pečeliūnas, Aloyzas Sakalas // Atgimimas. – 1995, spal. 26, p. 1, 2.

Diskutuota dėl Seimo nario V. Juškaus pateiktos informacijos, kad spal. 19 d. Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) rengia nekonstitucinį perversmą.

Lietuva: valdžios požiūris į valstybę. – Aut.: Saulius Pečeliūnas, Bronislas Genzelis, Algirdas Endriukaitis, Egidijus Jarašiūnas, Jonas Biržiškis, Julius Veselka, Emanuelis Zingeris, **Medardas Čobotas**, Algirdas Gričius, Andrius Kubilius, Rimantas Jonas Dagys, Ignacas Stasys Uždavins, Linas Antanas Linkevičius // Atgimimas. – 1995, geg. 3, p. 2–3.

Neeilinio Seimo posėdžio stenograma, kurio metu svarstytas užsienio reikalų ministro P. Gyljo atsakymas į grupės Seimo narių, susisiekimo ministro paklausimą „Dėl Rusijos aviacijos skraidymų Lietuvos oro erdve“.

Lietuvos kelio revizija? : [pokalbis / kalbėjosi] Audronė Viktorija Škiudaitė. – Iliustr. – Aut.: Julius Beinortas, Ignacas Uždavins, Vytautas Bogušis, **Medardas Čobotas**, Povilas Katilius // Apžvalga. – 1995, liep. 21–27, p. 1.

Seimo Krikščionių demokratų frakcijos narių pasisakymai apie Seimo pavasario sesijos darbą.

Maciejkianec, Ryšard. Kam neduoda ramybės taika Vilniuje / Ryšard Maciejkianec, Zbignevas Semenovič, **Medardas Čobotas**; parengė Rimantas Varnauskas. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1995, liep. 13, p. 1, 12.

Apie Lietuvos lenkų padėtį.

Nepamiršamos naktys ir dienos : [pasisakymai / parengė] Linas Kontrimas. – Aut.: Genovaitė Kurilienė, **Medardas Čobotas**, Rasa Rastauskienė, Česlovas Juršėnas, Mindaugas Stakvilevičius, Gediminas Vagnorius, Saulius Šaltenis // Lietuvos aidas. – 1995, saus. 13, p. 12–13.

Apie 1991 m. sausio 13-osios įvykius Lietuvoje.

Pakeliui į Europą : [pasisakymai / parengė] Birutė Jonuškaitė-Augustinienė. – Aut.: R. Ozolas, R. Brazis, V. Petrauskas, R. Žepkaitė, M. Tamošiūnas, E. Gečiauskas, K. Garšva, Č. Okinčicas, A. Štaras, **M. Čobotas**, N. Kairiūkštytė, V. Plečkaitis // Literatūra ir menas. – 1995, saus. 14, p. 13.

Mintys iš pokalbio „Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartis: faktas ir viltys“.

57 rankos nenudžiūvo, Vyriausybė toliau stabilizuojasi : [pokalbis / kalbėjosi] Saulius Šaltenis. – Iliustr. – Aut.: Elvyra Kunevičienė, **Medardas Čobotas**, Vilija Aleknaitytė, Saulius Pečeliūnas, Romualdas Ozolas // Lietuvos aidas. – 1995, lapkr. 16, p. 1, 5.

Apie interpeliacijos Vyriausybei svarstymą Seime (str. minimi premjeras A. Šleževičius, Seimo nariai G. Kirkilas, A. Albertynas).

* * *

Celencevičius, Raimondas. Pensininkų universitetas / Raimondas Celencevičius. – Iliustr. // Respublika. – 1995, birž. 21, p. 18.

Apie steigiamąjį Trečiojo amžiaus universiteto susirinkimą, kuriame kalbėjo Seimo narys **M. Čobotas**.

Čalnaris, Antanas. Basas lietuvis : pamfletas / Antanas Čalnaris // Valstiečių laikraštis. – 1995, liep. 25, p. 6.

Apie Lietuvos lenkų sąjungos pareiškimą dėl „Lietuvos lenkų mažumos padėties ir jos teisių ribojimo tendencijos...“ (minimi Seimo nariai R. Maciejkianiec, V. Landsbergis, **M. Čobotas**).

Dolinskis, Juzefas. Lietuva negrasina Lenkijai / Juzefas Dolinskis // Vakarinės naujienos. – 1995, liep. 7, p. 3.

Atsiliepiamas į 1995.06.09 „Vakarinėse naujienose“ išspausdintą pokalbį su Seimo nariu **M. Čobotu** dėl Lietuvos ir Lenkijos santykių.

Giedraitytė, Milda. Pagarba Lietuvos nepriklausomybės gynėjams / Milda Giedraitytė // Vakarinės naujienos. – 1995, kovo 9, p. 2.

Apie kovo 8 d. Menininkų rūmuose vykusį Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamento organizuotą renginį, skirtą kitataučiams Lietuvos nepriklausomybės gynėjams, kuriuos pasveikino prezidentas A. Brazauskas, Seimo narys M. Čobotas ir kt.

Grumadaitė, Rita. Demokratai kritikuoja didesniųjų partijų ambicijas / Rita Grumadaitė. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 1995, gruod. 18, p. 1, 2.

Apie Lietuvos demokratų partijos suvažiavimą (str. minimi Seimo nariai S. Pečiūnas, A. Kubilius, M. Čobotas, B. Genzelis, J. Tartilas, V. Petrauskas).

Jauniškis, Kęstutis. Lietuva ir Lenkija: atvirumas pasienyje ir politikoje : Lenkijos premjero vizito metu lenkų žurnalistai klausinėjo A. Šleževičių ir apie korupciją / Kęstutis Jauniškis. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 1995, rugs. 18, p. 1, 2.

Apie Lenkijos premjero J. Oleksio vizitą (str. minimi premjeras A. Šleževičius, švietimo ir mokslo ministras V. Domarkas, Seimo nariai R. Ozolas, M. Čobotas, A. Plokšto ir kt.).

Kaltenis, Vytautas. Šventas šeimos jausmas / Vytautas Kaltenis. – Portr. // Diena. – 1995, saus. 14, p. 9.

Seimo narys M. Čobotas apie savo šeimą.

Kontrimas, Linas. Susitikimas su kovotojais dėl nepriklausomybės / Linas Kontrimas // Lietuvos aidas. – 1995, kovo 9, p. 3; Lietuvos rytas. – 1995, kovo 5, p. 3.

Apie Menininkų rūmuose vykusį Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamento organizuotą susitikimą su nelietuviais, kovojusiais dėl Lietuvos Nepriklausomybės, kuriame dalyvavo prezidentas A. Brazauskas, tautinių bendrijų nariai, Seimo narys M. Čobotas ir kt.

Maciejkanec, Ryšard. Kam neduoda ramybės taika Vilniuje : [pokalbis / kalbėjosi] Rimantas Varnauskas. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1995, liep. 13, p. 1, 12.

Apie Lietuvos lenkų sąjungos vyriausiosios valdybos priimtą „Lietuvos lenkų mažumos padėties ir jos teisių ribojimo tendencijos Lenkijos ir Lietuvos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties bei Europos Tarybos Tau-

inių mažumų apsaugos principinės konvencijos fone preliminarų raportą“ (str. pateikiamos Seimo narių Z. Semenovičiaus, **M. Čoboto** nuomonės šiuo klausimu).

Rami LKDP Vilniaus konferencija. – Iliustr. – LA // Lietuvos aidas. – 1995, lapkr. 7, p. 5.

Apie Lietuvos krikščionių demokratų partijos Vilniaus skyriaus ataskaitinę rinkimų konferenciją, kurioje dalyvavo Seimo narys **M. Čobotas**.

Skėrytė, Jūratė. Pagerbti kitataučiai / Jūratė Skėrytė // Respublika. – 1995, kovo 9, p. 2.

Apie kovo 8 d. Menininkų rūmuose vykusį renginį, skirtą kitataučiams Lietuvos nepriklausomybės gynėjams, kuriame dalyvavo prezidentas A. Brazauskas, Seimo narys **M. Čobotas** ir kt.

Встреча с защитниками независимости Литвы. – ELTA // Эхо Литвы. – 1995, 9 марта, p. 1.

Apie Menininkų rūmuose vykusį 1991 m. sausio 13-osios įvykių dalyvių susitikimą, kuriame dalyvavo prezidentas A. Brazauskas, Seimo narys **M. Čobotas**.

1996

Čeremnych-Aleksejenko, Elena. Measuring biological ageing of healthy women and women suffering from rheumatic diseases / Elena Čeremnych-Aleksejenko, **Medardas Čobotas**, Birutė Gaigalienė. – Angl. – Santr. liet. – Bibliogr.: 10 pavad. // Acta Historica Universitatis Klaipedensis. – 1996, Nr. 2, p. 72–76.

Čobotas, Medardas. Ar valstybinės gydymo įstaigos, imdamos mokesť, nepažeis Konstitucijos, kuri garantuoja nemokamą gydymą? / Medardas Čobotas, Antanas Vinkus. – Portr. // Veidas. – 1996, Nr. 15, p. 12.

Čobotas, Medardas. Esame ant bedugnės krašto : [pokalbis / kalbėjosi] Vytautas Grebliukas. – Iliustr. // Esu. – 1996, Nr. 5/6, p. 9–10.

Pokalbis su Seimo nariu **M. Čobotu** apie demografinę situaciją.

Čobotas, Medardas. Medardas Čobotas – Seimo narys : mintys laikraščiu / Medardas Čobotas // Respublikos varpai. – 1996, vasaris (Nr. 2), p. 3–4.

Prisiminimai apie balsavimą už Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą 1990 m. kovo 11 d., Lietuvos lenkų poziciją, Lietuvos lenkų sąjungos veiklą.

Čobotas, Medardas. Medardas Čobotas: „Visose ministerijose yra korupcijos ir kyšininkavimo...“ : [pokalbis / kalbėjosi] Jonas Kastys // Lietuvos sveikata. – 1996, vas. 22–28, p. 4.

Seimo narys M. Čobotas apie savo gyvenimą, politiko veiklą.

Čobotas, Medardas. Naujasis universitetas moko kepti, gydyti ir bendrauti : [pokalbis / kalbėjosi] Giedrė Barauskienė. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 1996, birž. 19, p. 51; Laikinoji sostinė. – 1996, birž. 22, p. 6.

Apie Trečiojo amžiaus universitetą pasakoja jo rektorius M. Čobotas.

Čobotas, Medardas. Pagyvenęs žmogus turi daugiau problemų / Medardas Čobotas // Apžvalga. – 1996, bal. 12–18, p. 2.

Seimo narys M. Čobotas dalijasi įspūdžiais iš kovo 29–30 d. Italijoje vykusio Europos gerontologų geriatrų draugijų susitikimo.

Instrumental research methods in specifying the course of rheumatic diseases / Elena Čeremnych-Aleksejenko, **Medardas Čobotas**, Vidmantas Alekna, Birutė Gaigalienė. – Angl. – Santr. liet. – Bibliogr.: 7 pavad. // Acta Historica Universitatis Klaipedensis. – 1996, Nr. 2, p. 67–71.

Prezidentas žodį ištęsėjo : nesulaukęs Premjero atsistatydinimo pareiškimo, pasirašė dekretą dėl jo atstataudinimo iš pareigų : [pasisakymai] / kalbėjosi Giedrė Milkevičiūtė. – Portr. – Aut.: Neris Germanas, Alfonsas Vaišnoras, **Medardas Čobotas**, Marijonas Visokavičius // Vakarinės naujienos. – 1996, saus. 30, p. 1, 2.

Seimo nariai apie nūdienos politinę padėtį, Lietuvos demokratinės darbo partijos vadovybės bei prezidento A. Brazausko veiksmus dėl premjero A. Šleževičiaus.

Radaitis, Vytautas. Mes kalbėjome 1988 metų vasario 15-ąją... / Vytautas Radaitis, Šarūnas Marčiulionis, **Medardas Čobotas**. – Portr. // Respublika. – 1996, vas. 15, p. 14–15.

Rašytojas V. Radaitis, krepšininkas Š. Marčiulionis ir Seimo narys M. Čobotas apie pasisakymą 1988 m. vas. 15 d. mitinge.

Tikslas pateisina priemonės? / parengė Loreta Čėsnienė. – Portr. – Aut.: **Medardas Čobotas**, Marijonas Visakavičius, Kazimieras Kuzminskas, Vytenis Povilas Andriukaitis, Gediminas Paviržis, Algirdas Brazauskas // Respublika. – 1996, kovo 26, p. 4.

Seimo nariai ir prezidentas A. Brazauskas apie Sveikatos apsaugos ministerijos parengtą ekstra priemonių planą (str. minimas sveikatos apsaugos ministras A. Vinkus).

Vyresnio amžiaus žmonių senėjimo ypatumų tyrimai / V. Alekna, **M. Čobotas**, E. Čeremnych-Aleksejenko, E. Redaitienė, A. Krupovnickienė, A. Keturkienė, I. Šaulauskienė, S. Bandžiulienė. – Santr. angl. // Lietuvos medicina. – 1996, birželis, p. 10–11.

Чоботас, Медардас. Член Сейма Медардас Чоботас: „Президенту есть о чем подумать“ : [беседа / беседовала] Ирина Лемберг. – Портр. // Эхо Литвы. – 1996, 30 марта, p. 3.

Seimo narys **M. Čobotas** apie padėtį sveikatos apsaugos sistemoje, R. Rajecko atvirą laišką prezidentui A. Brazauskui, pasirengimą Seimo rinkimams, kt. klausimus (str. minimi sveikatos apsaugos ministras A. Vinkus, Seimo nariai V. Landsbergis, N. Germanas ir kt.).

* * *

Aleinikova, Nijolė. Mes ne vieni, pasaulis apie mus viską žino : krikščioniškoji demokratija / Nijolė Aleinikova // Apžvalga. – 1996, geg. 17–23, p. 5.

Apie Lietuvos krikščionių demokratų partijos vadovų susitikimus su Šiaulių m. dvasininkais, miesto vadovais, verslininkais, medikais, miesto visuomene; susitikimuose dalyvavo Seimo nariai A. Saudargas, P. Katilius, K. Kuzminskas, **M. Čobotas**, K. Kryževičius.

Bačinskaitė, Jurga. Signatarų namams trūksta pinigų, projekto ir... šeiminių / Jurga Bačinskaitė. – Iliustr. // Vakarinės naujienos. – 1996, kovo 13, p. 1, 2.

Apie Vilniuje vykusią diskusiją „Lietuvos signatarų namų ateitis“, kurioje dalyvavo Kovo 11-osios Nepriklausomybės atkūrimo Akto signatarų klubo nariai, Paminėklosaugos komisijos, Seimo atstovai ir kt. (str. minimi Seimo nariai **M. Čobotas**, A. Pocius).

Brazaitytė, Inga. Seimo nariui **M. Čobotui** Palangoje poilsiauti trukdė eglių šakos / Inga Brazaitytė. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 1996, rugpj. 2, p. 25.

Apie Seimo nario **M. Čoboto** atostogas Palangos poilsio namuose „Žuvėdra“.

Giedraitytė, Milda. Partijos jau įteikinėja kandidatų sąrašus / Milda Giedraitytė // Vakarinės naujienos. – 1996, rugs. 13, p. 1.

Str. minimi Seimo nariai V. Plečkaitis, M. Čobotas.

Jurkštas, Algimantas. „Optimizmo nedaug. Mane vargina networka“, – sakė per susitikimą su Lietuvos krikščionių demokratų partijos atstovais Vilniaus miesto vicemeru Romualdu Sikorskiu. Trečiadienį LKDP vadovai ir Seimo Krikščionių demokratų frakcijos nariai surengė Vilniaus regiono dieną / Algimantas Jurkštas // Diena. – 1996, birž. 14, p. 9.

Str. minimi Seimo nariai A. Saudargas, P. Katilius, K. Kryževičius, I. Uždavinys, M. Čobotas, V. Bogušis ir kt.

Peršonytė, Rūta. Trečiojo amžiaus universitetas: studijuoti galima visą gyvenimą / Rūta Peršonytė. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1996, birž. 5, p. 3.

Apie Trečiojo amžiaus universiteto vienerių metų sukakties paminėjimą Vilniaus universitete (str. minimas Seimo narys M. Čobotas).

Sakalauskaitė, Ramunė. Signatarų klube – mažai lėšų, daug kalbų / Ramunė Sakalauskaitė. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 1996, kovo 12, p. 2.

Apie Kovo 11-osios Akto signatarų klubo veiklą (str. minimi Seimo nariai M. Čobotas, N. Medvedevas, M. Stakvilevičius, E. Bičkauskas).

Skomskis, Juozas. Dar kartą – Nepriklausomybės signatarų namai: diskusija Žurnalistų sąjungoje: pokalbis su tuščia siena... / Juozas Skomskis. – Iliustr. // Diena. – 1996, kovo 14, p. 3.

Slušnytė, Rūta. Signatarų namų likimas vis dar neaiškus / Rūta Slušnytė // Lietuvos rytas. – 1996, kovo 13, p. 7.

Apie kovo 12 d. Lietuvos žurnalistų sąjungoje vykusią diskusiją dėl Signatarų namų likimo; dalyvavo Seimo narys signataras M. Čobotas.

Srėbalius, Tomas. Po ligoninę medicinos institutui / Tomas Srėbalius // Verslo žinios. – 1996, birž. 4, p. 17.

Apie Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo projektą (str. minimi Seimo nariai M. Čobotas, V. Andriukaitis).

В память о мядининкской трагедии // Эхо Литвы. – 1996, 1 авг., p. 2.

Apie tragedijos Medininkų pasienio poste penktųjų metinių paminėjimo ceremoniją; dalyvavo premjeras L. M. Stankevičius, Seimo pirmininko pavaduotojas J. Bernatonis, Seimo narys M. Čobotas ir kt.

В преддверии выборов // Эхо Литвы. – 1996, 13 сент., p. 2.

Apie Seimo nario M. Čoboto atsisakymą dalyvauti Seimo rinkimuose, sprendimą palikti Seimo Krikščionių demokratų frakciją, kt. klausimus.

1997

Čobotas, Medardas. „...by wilnianie, w okresie reformy zdrowia mieli jak najmniej problemów“ : [rozmowa „KW“ z dr. doc. M. Czobotem / rozmawiała] Anna Makowska // Kurier Wileński. – 1997, 16 września, p. 5.

Čobotas, Medardas. Pirmadienis: sunki diena.. : [pokalbis su Vilniaus miesto Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku M. Čobotu] / kalbėjosi Jonas Kastys. – Portr. // Lietuvos sveikata. – 1997, gruod. 4–10, p. 3.

Čobotas, Medardas. Potrzebni są trzeźwi politycy : [rozmowa z kandydatem na posła do Sejmu Litwy M. Czobotem / rozmawiał] Czesław Malewski. – Portr. // Kurier Wileński. – 1997, 18 marca, p. 1, 4.

Čobotas, Medardas. Sveikatos apsaugos reformos klystkeliai / Medardas Čobotas. – Portr. // Vakarinės naujienos. – 1997, birž. 19, p. 3.

Vilniaus savivaldybės Sveikatos apsaugos, gamtos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininkas dr. M. Čobotas apie sveikatos reformą.

Čobotas, Medardas. Visada ieškojau santaikos tarp lietuvių ir lenkų : [pokalbis / kalbėjosi] Antanas Ališauskas. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1997, kovo 20, p. 14.

Pokalbis su kandidatu į Vilniaus miesto savivaldybės tarybą ir papildomuose rinkimuose į Seimą M. Čobotu.

Vilniečiai nenori atiduoti sveikatos priežiūros įstaigų : [diskusija / parengė] Juozas Elekšis. – Ilustr. – Aut.: Juozas Raistenskis, **Medardas Čobotas**, Petronėlė Valatkevičienė, Vita Braškienė // Gydytojų žinios. – 1997, rugs. 4, p. 1, 2.

Apie sveikatos apsaugos problemas Vilniuje.

* * *

Kavolėlytė, Danguolė. Nežinomybę žadama išsklaidyti po penkerių metų / Danguolė Kavolėlytė // Vakarinės naujienos. – 1997, bal. 23, p. 3.

Apie Vilniaus m. tarybos Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininko M. Čoboto surengtą susitikimą su gydymo įstaigų vadovais draudiminės medicinos įgyvendinimo eigai aptarti (str. minimas sveikatos apsaugos ministras J. Galdikas).

Mačianskas, Feliksas. Nors pirmakursis, bet jau – senjoras / Feliksas Mačianskas. – Ilustr. // Švietimo naujienos. Informacinis leidinys. – 1997, Nr. 11, p. 28–30.

Apie Trečiojo amžiaus universitetą, pateikiamos šio universiteto rektoriaus signataro M. Čoboto, prorektorės A. Krupovnickienės, Švietimo ir mokslo ministerijos vyr. specialistų A. Milinavičienės, E. Šaltenienės bei E. Normanto mintys.

Martekaitė, Aida. Medikai nepatenkinti planais sujungti poliklinikas / Aida Martekaitė // Respublika. – 1997, rugs. 27, p. 5.

Apie Vilniaus savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininko M. Čoboto apsilankymą 8-ojoje ir Lukiškių poliklinikoje.

1998

Burė iškelta. Belieka plaukti : ar gerai, kad sveikatos apsaugos reformos vairą į savo rankas paėmė neturintis medicininio išsilavinimo ministras Laurynas Stankevičius, pasiteiravome permainų laukiančių medikų / parengė Audrė Srėbalienė. – Portr. – Aut.: Antanas Vinkus, Saulius Maceina, Raimundas Purvaneckas, Medardas Čobotas, Petronėlė Valatkevičienė // Lietuvos aidas. – 1998, kovo 27, p. 5.

Čobotas, Medardas. Apie mediciną, politiką ir... : [pokalbis su Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku, Nepriklausomybės Akto signataru, medicinos mokslų dr. M. Čobotu / kalbėjosi] Algirdas Mikoliūnas. – Portr. // Bičiulystė. – 1998, kovo 26–bal. 1, p. 2.

Čobotas, Medardas. Gražūs Vilniaus pastatai – tik pusė darbo, arba kaip Gamtosaugos fondą ketinta atiduoti tremtinių reikmėms : [pokalbis su Vilniaus miesto tarybos Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku dr. M. Čobotu / kalbėjosi] Rimantas Šinkūnas. – Portr. // Žaliasis pasaulis. – 1998, gruod. 20–31, p. 6.

Čobotas, Medardas. Palikti gimtąjį Vilnių Čobotų šeimos neprivertė net okupantų armijos : [pokalbis su Vilniaus miesto tarybos nariu M. Čobotu / kalbėjosi] Birutė Vyšniauskaitė // Lietuvos rytas. – 1998, kovo 19, priedas „Sostinė“, p. 4.

Čobotas, Medardas. Senatvė – ne liga, bet ir ne papuošalas : [pokalbis su Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiuoju gerontologu daktaru M. Čobotu] / kalbėjosi Aušra Gliožerytė. – Portr. // Saulėgrąža. – 1998, gruod. 8, p. 2–3.

Čobotas, Medardas. „Szpitali mamy za dużo“ : [rozmowa z przewodniczącym komitetu Zdrowia, sanitarii, higieny i ochrony środowiska naturalnego samorządu m. Wilna dr. M. Czobotem / rozmawiała] Mirosława Januszkiewicz. – Portr. // Kurier Wileński. – 1998, 12 listopada, p. 8.

Čobotas, Medardas. Viešoji įstaiga: daugiau laisvės ar savivalės? : [pokalbis su Vilniaus miesto savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku M. Čobotu / kalbėjosi] Jonas Kastys. – Portr. // Lietuvos sveikata. – 1998, bal. 16–22, p. 7.

Čobotas, Medardas. Vilniečių sveikata – ir Savivaldybės rūpestis / Medardas Čobotas. – Portr. // Respublika. – 1998, rugs. 7, p. 8.

* * *

Ignatavičius, Tadas. Prezidentas atsisveikino su signatarais / Tadas Ignatavičius. – Iliustr. // Respublika. – 1998, vas. 7, p. 2.

Apie prezidento A. Brazausko ir Kovo 11-osios Akto signatarų susitikimą, skirtą Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto 80-mečiui (susitikime kalbėjo Z. Vaišvila, M. Čobotas, S. Razma), apie Kovo 11-osios Akto signatarų grupės kreipimąsi į Vilniaus apygardos teismą, kuriame prašoma leisti teisiamejam Seimo nariui A. Butkevičiui dalyvauti signatarų susitikime su A. Brazausku (kreipimąsi pasirašė Seimo nariai E. Bičkauskas, A. Sakalas, Č. Juršėnas, K. Prunskienė).

Taunytė, Filomena. Prasmingas jubiliejus / Filomena Taunytė. – Portr. // Gydytojų žinios. – 1998, birž. 11, p. 5.

Str. skirtas Nepriklausomybės atkūrimo Akto signataro, medicinos dr. prof. M. Čoboto 70-osioms gimimo metinėms.

Довляшевич, Ёоланта. Реорганизация – не от хорошей жизни : здравоохранение: пути реформы / Ёоланта Довляшевич // Эхо Литвы. – 1998, 23 окт., p. 5.

Apie Vilniaus miesto poliklinikų reorganizavimo problemą, Vilniaus savivaldybės tarybos narių K. Štaro, M. Čoboto ir kt. nuomosės šiuo klausimu.

1999

Senas žmogus šeimoje / [autoriai: V. Alekna ir kt.] ; Lietuvos gerontologų ir geriatrų draugija, Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto Gerontologijos ir reabilitacijos centras. – Vilnius, 1999. – 123, [1] p. : iliustr. – Aut. nurodyti p. 3. – Aut.: V. Alekna, E. Čeremnych, G. Čiurlienė, M. Čobotas, R. Filipavičiūtė, B. Gaigalienė, G. Gobienė, A. Macienė, G. Mereckas, D. Mieļiauskaitė, L. Petkevičienė, V. Verseckaitė.

* * *

Ar sveiks pagyvenusieji Pagyvenusių žmonių metais : prie apskritojo stalo : [diskusija apie geriatrijos ateitį / parengė] Rasa Prascevičienė. – Portr. – Aut.: Nijolė Arbačiauskienė, Žilvinas Padaiga, Medardas Čobotas, Rima Vaitkienė, Vidmantas Alekna, Dainius Kepenis // Saulėgrąža. – 1999, vas. 23, p. 1, 5; Ūkininko patarėjas. – 1999, vas. 11, p. 9.

Čobotas, Medardas. „Avantiūra“, virtusi realybe / Medardas Čobotas. – Portr. // Respublika. – 1999, kovo 8, p. 9.

Vilniaus m. tarybos narys M. Čobotas apie 1990-ųjų kovo 11-ąją, Lietuvos praeitį, dabartį ir ateitį.

Čobotas, Medardas. ...ir nenumirti nuo gydymo : [pokalbis su Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausiuoju gerontologu M. Čobotu apie pagyvenusių žmonių rūpesčius ir pagalbą jiems] / kalbėjosi Stanislovas Balčiūnas. – Portr. // Esu. – 1999, Nr. 19, p. 4.

Čobotas, Medardas. Įgyvendink savo svajonę : [pokalbis su Trečiojo amžiaus universiteto rektoriumi M. Čobotu / kalbėjosi] Aušra Gližerytė. – Portr. // Saulėgrąža. – 1999, rugs. 14, p. 4.

Čobotas, Medardas. Kas sustabdys nelegalias statybas Vilniaus apylinkėse? : [pokalbis su Nepriklausomybės Akto signataru, Vilniaus miesto savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku dr. M. Čobotu / kalbėjosi] Donatas Brandišauskas. – Portr. // *Žalioji Lietuva*. – 1999, kovas (Nr. 6), p. 2.

Čobotas, Medardas. Kelią įveikia einantysis : [pokalbis su Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku, Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioju gerontologu, XXI amžiaus universiteto rektoriumi dr. M. Čobotu] / kalbėjosi Algirdas Mikoliūnas. – Iliustr. // *Bičiulystė*. – 1999, kovo 11–17, p. 1, 3.

Čobotas, Medardas. Laisvė reikalinga mums visiems / Medardas Čobotas. – Portr. // *Lietuvos rytas*. – 1999, kovo 13, p. 10.

Vilniaus miesto tarybos narys, Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras apie 1990-ųjų kovo 11-ąją, savo veiklą, kt. klausimus.

Čobotas, Medardas. Nusklendusių vasarą menant : apie praėjusio sezono vilniečių poilsį su sostinės Tarybos Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku dr. M. Čobotu kalbasi žurnalistas Rimantas Šinkūnas. – Portr. // *Žaliasis pasaulis*. – 1999, lapkr. 18, p. 1, 10.

Čobotas, Medardas. Švaros mėnuo Vilniuje tebetrunka / Medardas Čobotas. – Portr. // *Respublika*. – 1999, bal. 26, p. 8.

Čobotas, Medardas. Trečiasis amžius ir kokybė : [pokalbis su Vilniaus miesto savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku, Sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioju gerontologu, Trečiojo amžiaus universiteto rektoriumi M. Čobotu / kalbėjosi] Antanas Anskaitis. – Portr. // *Savivaldybių žinios*. – 1999, vas. 4, p. 1, 4.

Reforma Vilniuje: pamąstymai apie kitą tūkstantmetį : [pasisakymai apie Vyriausybės planus reorganizuoti sostinės sveikatos sektorių / parengė] Jonas Kastys. – Portr. – Aut.: **Medardas Čobotas**, Ričardas Zacharka, Vytautas Rudavičius, Julius Kalibatas, Jonas Kairys // *Lietuvos sveikata*. – 1999, gruod. 15–21, p. 6–7.

Tegul 1999-ieji nešykšti gerų norų ir darbų : [Vilniaus miesto tarybos komitetų pirmininkų pasisakymai]. – Aut.: Vytautas Sadauskas, Artūras Melia-

nas, **Medardas Čobotas**, Vytas Miliauskas // Lietuvos rytas. – 1999, saus. 9, priedas „Sostinė“, p. 8.

* * *

Dičkutė, Jolanta. Medardo Čoboto gyvenimo universitetai / Jolanta Dičkutė. – Portr. // Pharmacon. – 1999, rugs. 30, p. 3–4.

Apie Vilniaus miesto savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininką, medicinos mokslų daktarą, docentą **M. Čobotą**.

Dunajevaitė, Ieva. Sostinė pagyvenusių žmonių labui numatė išleisti 2 mln. litų / Ieva Dunajevaitė // Lietuvos aidas. – 1999, saus. 20, p. 3.

Apie Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narių **M. Čoboto**, K. Štaro ir kt. spaudos konferenciją, kurioje buvo pristatyta savivaldybės parengta speciali Pagyvenusių žmonių metų programa.

Elekšis, Juozas. Pagyvenusių žmonių metai – ne vienkartinis vėjus / Juozas Elekšis. – Iliustr. // Gydytojų žinios. – 1999, rugpj. 20, p. 7.

Apie Lietuvos gerontologinės sistemos programą 2000–2004 metams ir jos vadovą, Kovo 11-osios Akto signatarą gydytoją doc. **M. Čobotą**.

Kastys, Jonas. Reforma Vilniuje: pamąstymai apie kitą tūkstantmetį / Jonas Kastys. – Iliustr. // Lietuvos sveikata. – 1999, gruod. 15–21, p. 6–7.

Apie sveikatos apsaugos reformos eigą Vilniaus gydymo įstaigose pasisako Vilniaus m. savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, higienos ir sanitarijos komiteto pirmininkas **M. Čobotas**, Vilniaus apskrities gydytojas R. Zacharka, Sveikatos apsaugos ministerijos Antrinio ir tretinio lygio sveikatos priežiūros paslaugų skyriaus viršininkas V. Radavičius, Sveikatos apsaugos ministerijos Pirminės sveikatos priežiūros skyriaus viršininkas J. Kalibatas, Vilniaus Šeškinės poliklinikos vyriausiasis gydytojas.

Kavolėlytė, Danguolė. Pinigai sukėlė dviejų medikų nesantaiką / Danguolė Kavolėlytė. – Iliustr. // Vakarinės naujienos. – 1999, rugs. 15, p. 3.

Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, higienos ir sanitarijos komitetas apkaltino savivaldybės Viešųjų pirkimų komisiją, kad tais pačiais kriterijais vadovaujamas perkant ir vinis, ir langų rėmus, ir sveikatos paslaugas. Dėl sveikatos fondo pinigų susikivirčio Vilniaus vicemerą gydytojas J. Raistenskis ir valdybos narys **M. Čobotas**.

Kučinskaitė, Jonė. Ekspremjerui – „dvigubas“ sklypas : baimė netekti darbo valdininkus verčia laužyti įstatymus ir pataikauti aukštiems politikams / Jonė Kučinskaitė. – Iliustr. // Veidas. – 1999, Nr. 34 (rugpj. 26–rugs. 1), p. 18–19.

Apie žemės sklypų Žvėryne skandalą, privilegijas signatarams, Vilniaus miesto savivaldybės ir Vilniaus apskrities valdininkų paaiškinimus apie sklypų paskyrimo tvarką ir V. Landsbergio įsigyto sklypo deklaravimą. G. Vagnoriaus vyriausybės nutarimą dėl 20 arų sklypų ne Vilniaus centre skyrimo signatarams (str. minimi šalies vadovas V. Adamkus, kadenciją baigęs prezidentas A. Brazauskas, Seimo nariai L. Sabutis, B. Kuzmickas, N. Ambrazaitytė, K. Glaveckas, L. Andrikienė, N. Oželytė, R. Juknevičienė (Rastauskienė), A. Šimėnas, J. Šimėnas, E. Zingeris, V. Žiemelis, A. Butkevičius, S. Šaltenis, socialinės apsaugos ir darbo ministrė I. Degutienė, signatarai K. Antanavičius, R. Astrauskas, A. Degutis, A. Januška, V. Jasukaitytė, Z. Juknevičius, J. Jurgelis, S. Kašauskas, S. Kropas, A. K. Leščinskas, Č. Okinčicas, J. V. Paleckis, E. Petrovas, V. Pikturna, B. Rupeika, V. Baldišis, J. Tamulis, K. Rimkus, A. Ambrazevičius, L. Apšega, K. Grinius, V. Kačinskas, D. Morkūnas, A. Norvilas, L. Razma, G. Šerkšnys, M. Čobotas, B. Genzelis, E. Vilkas, A. Karoblis, A. Taurantas, V. Kolesnikovas, E. Klumbys, R. Paulauskas, K. Uoka, R. Valatka).

Masionytė, Aistė. Kaip sulaukti šimto metų? / Aistė Masionytė. – Portr. // Vakarinės naujienos. – 1999, saus. 29, p. 9.

Apie Vilniaus miesto tarybos Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininką, valdybos narį, Trečiojo amžiaus universiteto rektorių M. Čobotą.

Nilytė, Nijolė. Bendruomenės dalyvavimas sprendžiant aplinkos apsaugos problemas / Nijolė Nilytė. – Iliustr. // Auksinė varpa (Pakruojio r.). – 1999, lapkr. 24, p. 1.

Pakruojyje vyko toks seminaras, kuriame buvo aptariamasi gyventojų dalyvavimo tvarkant aplinką galimybės ir egzistuojanti praktika. Seminare dalyvavo ir pasisakė Seimo narys J. Šimėnas, Vilniaus m. savivaldybės Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininkas M. Čobotas ir kt.

Довляшевич, Йоланта. Чтобы старость была в радость / Йоланта Довляшевич // Эхо Литвы. – 1999, 20 янв., p. 2.

Apie Vilniaus miesto savivaldybės atstovų M. Čoboto, K. Šaro ir kt. spaudos konferenciją, kurioje buvo pristatyta savivaldybės parengta speciali Pagyvenusių žmonių metų programa.

Čobotas, Medardas. Pasenti visada spėsime : [pokalbis su Vilniaus miesto tarybos Sveikatos apsaugos, aplinkos apsaugos, sanitarijos ir higienos komiteto pirmininku, valdybos nariu, Trečiojo amžiaus universiteto rektoriumi M. Čobotu] / kalbėjosi Algirdas Mikoliūnas. – Iliustr. // Bičiulystė. – 2000, kovo 16–22, p. 4.

Čobotas, Medardas. Rektorius stebisi universiteto sėkme : [pokalbis su Trečiojo amžiaus universiteto įkūrėju rektoriumi M. Čobotu] / kalbėjosi Nomeda Barauskienė. – Portr. // Lietuvos aidas. – 2000, birž. 15, p. 10.

Lietuvos ilgaamžių mirties priežasčių struktūra 1996–1997 metais / Vidmantas Alekna, **Medardas Čobotas**, Elena Čeremnych, Gintautas Mercikas. – Diagr. – Santr. angl. – Bibliogr.: 7 pavad. // Medicinos teorija ir praktika. – 2000, Nr. 1, p. 7–9.

Vilniaus ilgaamžių nusiskundimai ir subjektyvus sveikatos vertinimas / Birutė Gaigalienė, Vidmantas Alekna, Elena Čeremnych, **Medardas Čobotas**, Rima Filipavičiūtė. – Diagr. – Santr. angl. – Bibliogr.: 9 pavad. // Visuomenės sveikata. – 2000, Nr. 2, p. 52–56.

Vilniaus miesto ilgaamžių socioekonominiai ir biomedicininiai tyrimai / Elena Čeremnych, Vidmantas Alekna, **Medardas Čobotas**, Birutė Gaigalienė, Rima Filipavičiūtė. – Diagr. – Santr. angl. – Bibliogr.: 58 pavad. // Gerontologija. – 2000, t. 1, Nr. 1, p. 7–21.

Чобот, Медард. Дорогие вильнюсцы! / Медард Чобот. – Портр. // Эхо Литвы. – 2000, 5 окт., p. 8.

Krikščionių demokratų sąjungos kandidato į Seimą M. Čoboto prisistatymas bei pažadai rinkėjams.

* * *

Barauskaitė, Raminta. Čobotas po rinkimų stabdys... / Raminta Barauskaitė. – Iliustr. // Lietuvos sveikata. – 2000, rugpj. 16–22, p. 10.

Apie Nepriklausomybės Akto signatarą, Krikščionių demokratų sąjungos narį daktarą M. Čobotą.

Būtėnas, Vladas. Politinio turizmo grimasos / Vladas Būtėnas // Respublika. – 2000, rugs. 13, p. 6.

Vilniečio V. Būtėno požiūris į kai kurių Lietuvos politikų sprendimus keisti partijas (str. minimi Seimo nariai V. Žiemelis, L. Andrikiienė, G. Vagnorius, signatarai M. Čobotas, B. Genzelis).

Čėsnienė, Loreta. M. Čobotas neišsirenka partijos : pasitraukęs iš liberalų, signataras norėtų grįžti pas konservatorius / Loreta Čėsnienė. – Iliustr. // Respublika. – 2000, vas. 5, p. 5.

Gečas, Kęstutis. M. Čobotas valdžios sieks su penkta partija / Kęstutis Gečas. – Portr. // Lietuvos rytas. – 2000, liep. 28, p. 2.

Apie M. Čoboto dalyvavimą Seimo rinkimuose su Krikščionių demokratų sąjunga, kt. klausimus.

Gečas, Kęstutis. Pirmas bėglys iš liberalų gretų / Kęstutis Gečas. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 2000, vas. 2, p. 2.

Apie Vilniaus miesto savivaldybės nario M. Čoboto sprendimą išeiti iš Lietuvos liberalų sąjungos, kt. klausimus.

Jokūbaitis, Stasys. „Dar niekada Lietuvoje nebuvo tiek politinių perbėgėlių kaip šiame...“ / Stasys Jokūbaitis. – Portr. // Kauno diena. – 2000, saus. 28, p. 3.

Apie pastaruoju metu suaktyvėjusią politikų migraciją iš vienos partijos į kitą, kt. klausimus (str. minimi Lietuvos laisvės sąjungos lyderis V. Šustauskas, Kovo 11-osios Akto signataras M. Čobotas ir kt.).

Kobak, Paweł. Wędrujący polityk / Paweł Kobak. – Portr. // Kurier Wiślicki. – 2000, 11 lutego, p. 3.

Apie Vilniaus miesto savivaldybės nario M. Čoboto sprendimą išeiti iš Lietuvos liberalų sąjungos, apžvelgiama politinė veikla.

Medardas Čobotas. Kovo 11-oji mano gyvenime – Portr. // Lietuvos Nepriklausomos Valstybės Atstatymo Akto signatarai, 1990 / [parengė Julius Beinortas ... [et al.]. – Vilnius, 2000, p. 69–70.

Pateikiama signataro autobiografija bei vardinio balsavimo „Dėl Lietuvos Nepriklausomos Valstybės Atstatymo Akto (1990 m. kovo 11 d.)“ kortelė.

2001

Vilniaus ilgaamžiai : monografija / V. Alekna, E. Čeremnych, **M. Čobotas**, R. Filipavičiūtė, B. Gaigalienė; Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto Gerontologijos ir reabilitacijos centras, Gerontologų ir geriatrų draugija. – Vilnius : [LGGD], 2001. – 219, [1] p. : iliustr., portr. – Santr. angl., rus. – Bibliogr.: p. 194–219.

Čobotas, Medardas. Senyvo amžiaus žmonės – sunkiausia našta valstybei? : [pokalbis su Gerontologijos ir geriatrijos draugijos prezidentu doc. M. Čobotu] / kalbėjosi Violeta Kiburytė. – Portr. // Gydyimo menas. – 2001, Nr. 11, p. 2–3.

Vilniaus miesto ilgaamžių regėjimas ir klausa / Birutė Gaigalienė, Vilmantas Alekna, Elena Čeremnych, Medardas Čobotas, Rima Filipavičiūtė. – Diagr. – Santr. angl. – Bibliogr.: 18 pavad. // Visuomenės sveikata. – 2001, Nr. 1/2, p. 43–46.

2002

Čobotas, Medardas. Džiaugiuosi dėl dabartinių mūsų santykių : [pokalbis su Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataru, Trečiojo amžiaus universiteto įkūrėju ir rektoriumi, mediku, visuomenininku M. Čobotu] / kalbėjosi Algirdas Kratulis. – Portr. – Tekstas lygiagr. liet., angl. // Varpas. – 2002, Nr. 5, p. 15–17.

* * *

Kad būtume išgirsti / parengė Lina Macaitienė // Lietuvos aidas. – 2002, bal. 29, p. 10.

Apie Vilniaus miesto savivaldybės Visuomenės sveikatos visuomeninės komisijos (pirmininkas dr. M. Čobotas) posėdį, skirtą Lietuvos sveikatos priežiūros problemoms; pateikiamos dr. G. Garbausko, Vilniaus teritorinės ligonių kasos atstovės gyd. S. Burokienės, Pylimo poliklinikos vidaus audito vadovo gydytojo P. Burgailos, dr. M. Čoboto nuomonės apie sveikatos priežiūros problemas.

Kam ir kiek rūpi Vilniaus centro brangus pastatas? // Lietuvos aidas. – 2002, vas. 14, p. 5.

Pateikiami „Lietuvos aid“ klausimai Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkui K. Kuzmickui, Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininko pavaduotojui A. Salamakinui, Seimo nariui K. Bobeliui, Seimo Sveikatos komiteto nariui V. Šustauskui, Seimo nariui ir Vilniaus m. tarybos nariui E. Klumbiui, Vilniaus m. medikų klubo pirmininkui, Vilniaus m. Lietuvos gydytojų sąjungos pirmininkui, Vilniaus m. savivaldybės vicemerui A. Čiučeliui, Sveikatos apsaugos ministrui R. K. Dobrovolskiui, Vilniaus m. savivaldybės VšĮ Pylimo poliklinikos dir. J. Ališauskui, Vilniaus m. savivaldybės VšĮ Lukiškių poliklinikos dir. A. Bareišiui, Valstybinio medicinos audito dir. V. Vinickienei, Vilniaus m. savivaldybės Sveikatos ir socialinės apsaugos departamento dir. A. Janulioniui, Vilniaus m. savivaldybės Visuomenės sveikatos visuomeninės komisijos pirmininkui **M. Čobotui** apie projekto, pagal kurį numatoma panaikinti šešias savarankiškas Vilniaus m. poliklinikas, paverčiant jas vienos naujai kuriamos centro poliklinikos padaliniais, rengėjus, jų atlikto darbo apmokėjimą, šio projekto įgyvendinimo kainą, laukiamą ekonominį efektą ir kt.

Mačianskas, Feliksas. Nors pirmakursis, bet jau senjoras / Feliksas Mačianskas. – Portr. – Persp. iš : Švietimo naujienos, 1997, Nr. 11 // Akys nemeilus. – Vilnius, 2002, p. 113–121.

Apie Trečiojo amžiaus universitetą, pateikiamos šio universiteto rektoriaus, signataro **M. Čoboto**, prorektorės A. Krupovnickienės, Švietimo ir mokslo ministerijos vyr. specialistų A. Milinavičienės, E. Šaltenienės bei E. Normanto mintys.

Vaitiekūnienė, E. Medicinos krizė įveikiama / E. Vaitiekūnienė // Lietuvos aidas. – 2002, kovo 4, p. 10.

Apie situaciją sveikatos priežiūros srityje, mokinių sveikatos blogėjimą; apie visuomeninės tarybos prie Seimo arba Vyriausybės, kuri pateiktų savo išvadas dėl susiklosčiusios padėties sveikatos priežiūros sistemoje, organizavimo būtinumą (str. minimas Visuomenės sveikatos visuomeninės komisijos pirmininkas **M. Čobotas**).

2003

Čobotas, Medardas. Zostawić po sobie ślad : jubileusz Medarda Czobota, czytelnika i współautora „Kuriera Wileńskiego“ : [rozmowa / rozmawiała] Krystyna Adamowicz. – Ilustr. // Kurier Wileński. – 2003, 26 maja, p. 2.

Kučinskaitė, Jonė. Perėjūnai ar politikai? / Jonė Kučinskaitė // Lietuvos aidas. – 2003, kovo 31, p. 3.

Apie priežastis, dėl kurių politikai keičia partijas, prezidento patarėjo A. Medalinsko, Seimo narių E. Maldeikio, H. Žukausko, buvusio Šiaulių mero A. Lankausko, Seimo nario V. Kvietkausko partijų keitimų istorijas, pateikiamas politologo R. Lopatos komentaras apie partijų keitimo reiškinį (str. minimi prezidentas R. Paksas, Seimo pirmininkas A. Paulauskas, Seimo nariai D. Teišerskytė, A. Matulevičius, J. Raistenskis, G. Dalinkevičius, J. Palionis, G. Kniukšta, G. Vagnorius, V. Martišauskas, A. Vazbys, taip pat V. Mazuronis, M. Čobotas, N. Oželytė-Vaitiekūnienė, K. Skrebyš, B. Visokavičienė, A. Juozaitis, V. Stasiūnaitė, K. Trapikas).

2004

Čobotas, Medardas. Pomyślnie nie tylko na fotografii : rozmowa z dr. Medardem Czobotem, tym razem o miłości i rodzinie / rozmawiała Krystyna Adamowicz. – Ilustr. // Kurier Wileński. – 2004, 6–8 listopada, p. 1, 5.

Lietuva ir Lenkija: priešės virto sąjungininkėmis : [diskusija / kalbėjosi] Gintaras Sarafinas. – Ilustr. – Aut.: Irena Gasperavičiūtė, Česlovas Laurinavičius, Jaroslavas Volkonovskis, Antanas Tyla, **Medardas Čobotas**, Arūnas Eigirdas // Veidas. – 2004, Nr. 17 (bal. 22), p. 14–17.

* * *

Baltrušaitytė, Renata. Kad smegenų stalčiai nerūdėtų / Renata Baltrušaitytė. – Ilustr. // Veidas. – 2004, Nr. 44 (spal. 28), p. 28–31.

Lietuvoje mokosi dvigubai mažiau suaugusiųjų nei vidutiniškai Europos Sąjungoje. „Veidas“ apsilankė Trečiojo amžiaus universiteto rektoriaus **M. Čoboto** namuose, kalbėjosi su JAV emigrantais iš Lietuvos Diana ir Jaroslavu Trusevičiais.

Bruveris, Vytautas. Prie Seimo kasos rikiuojasi signatarų eilė / Vytautas Bruveris. – Portr. // Respublika. – 2004, saus. 9, p. 4.

Rašoma apie įsigaliojusį Kovo 11-osios Akto signatarų rentų įstatymą, asmenis, kuriems jis bus taikomas, pateikiami pretendentų gauti signatarų rentas R. Hofertienės ir **M. Čoboto** pasisakymai, informuojama, kad signataras R. Ozolas atsisakė komentuoti šia tema.

Girdvainis, Julius. Garbaus amžiaus vadovai stebina ištverme : V. Adamkus atsigauna plaukiodamas, o A. Brazauskas – nuolat judėdamas / Julius Girdvainis. – Ilustr. // Respublika. – 2004, gruod. 11, p. 7.

Apie tai, kas 78 metų prezidentui V. Adamkui ir 72 metų premjerui A. Brazauskui padeda išlaikyti gerą fizinę formą, pateikiami prezidento atstovės spaudai R. Grumadaitės, Trečiojo amžiaus universiteto rektoriaus M. Čoboto, premjero žmonos K. Brazauskienės pasisakymai.

Gudavičius, Stasys. Rentų prirėmė trečdaliui signatarų : Nepriklausomybės Atkūrimo Aktą pasirašiusiems parlamentarams valstybė šiemet išmokės daugiau kaip milijoną litų / Stasys Gudavičius. – Iliustr. // Kauno diena. – 2004, vas. 5, p. 1, 2.

Apie Seimo priimto įstatymo, įteisinusio rentas Kovo 11-osios Akto signatarams, įgyvendinimą, į valstybines rentas pretenduojančius signatarus, tarp kurių yra N. Oželytė-Vaitiekūnienė, R. Ozolas, M. Čobotas, R. Hofertienė ir kt.

2005

Čobotas, Medardas. Trečiojo amžiaus universitetui – dešimt metų / Medardas Čobotas. – Portr. // Almanachas. – Vilnius, 2005, p. 5–6.

Čobotas, Medardas. Trečiojo amžiaus universiteto steigimas Lietuvoje : pranešimas žiniasklaidai / Medardas Čobotas // Almanachas. – Vilnius, 2005, p. 43.

Čobotas, Medardas. Trečiojo amžiaus universiteto steigimas Lietuvoje / Medardas Čobotas // Almanachas. – Vilnius, 2005, p. 43–44.

2006

Bagdonienė, Janina. Per Jonines Biržai tapo universitetiniu miestu / Janina Bagdonienė. – Iliustr. // Biržiečių žodis. – 2006, birž. 29, p. 3.

Biržuose atidarytas Trečiojo amžiaus universiteto filialas, dalyvavo universiteto rektorius, signataras M. Čobotas.

Gudienė, Alfreda. Vaistas nuo senatvės – studijos / Alfreda Gudienė. – Iliustr. // Šiaurės Rytai (Biržų kr.). – 2006, birž. 27, p. 2.

Apie Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) filialo Biržuose atidarymo iškilmes; dalyvavo signataras TAU rektorius M. Čobotas, Seimo narys V. Rinkevičius.

Grižibauskienė, Eugenija. Karta, kuria manipuliuoja politikai : Lietuvoje pensininkų artėja prie milijono. Trečdalis Lietuvos gyventojų tampa stipria, bet dar neatrasta jėga, lemsiančia politinę ateitį / Eugenija Grižibauskienė. – Portr., diagr. // Veidas. – 2007, Nr. 46 (lapkr. 15), p. 26–28.

Apie Lietuvos pensininkų padėtį, organizacijas, bandančias suburti pensininkus draugėn, politikų bei valdžios abejingumą, Teisingumo ministerijoje užregistruotą Pensininkų partiją, kurios pirmininku išrinktas jos steigimo iniciatorius V. Kadžys, seniausią Lietuvos politikę, Pasvalio r. tarybos narę G. Jusaitienę, pagyvenusių žmonių pilietinį aktyvumą; pateikiamos Vyriausiosios rinkimų komisijos pirm. Z. Vai-gausko, sociologinių tyrimų bendrovės „Vilmorus“ vadovo V. Gaidžio, Europos pa-gyvenusių žmonių platformos administracinės tarybos nario P. S. Krivicko, Trečiojo amžiaus universiteto rektoriaus M. Čoboto, Lietuvos pagyvenusių žmonių asociaci-jos pirmininkės G. Makarevičienės, „Bočių“ sąjungos pirmininko P. Ruzgaus mintys.

Jackiewicz, Mieczysław. **Medard Czobot** – naukowiec, lekarz i działacz polski w Wilnie / Mieczysław Jackiewicz // Wileńskie Rozmaitości. – 2007, nr. 6, p. 21.

Laurinėnaitė, Jurgita. Ar gyvenimas baigiasi sulaukus 60-ies? : spalio 1-ąją pasaulis mini Tarptautinę pagyvenusių žmonių dieną. Kaip šiandien atrodo gyvenimas po šešiasdešimties: įgyvendiname savo svajones kaip Vakarų sen-jorai ar skurstame kaip ir anksčiau? / Jurgita Laurinėnaitė. – Ilustr., portr. // Veidas. – 2007, Nr. 38 (rugs. 20), p. 63–65.

Rašoma apie tai, kaip laisvalaikį praleidžia Lietuvos senjorai ir pagyvenę žmonės Ispanijoje, kokio dydžio pensijos mokamos Lietuvoje ir Ispanijoje, kokie laisva-laikio praleidimo renginiai pensininkams siūlomi Vilniuje; pateikiami socialinės apsaugos ir darbo ministrės V. Blinkevičiūtės, Vilniaus mero J. Imbraso, gerontolo-go M. Čoboto, Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ pirmininko P. Ruzgaus ko-mentarai, buvusios televizijos režisierės G. Dauguvietytės, pensininko iš Vilniaus A. Morkvėno ir kt. pasisakymai.

Čobotas, Medardas. Tarptautinei pagyvenusių žmonių dienai – 2008 : [pokalbis su Sveikatos apsaugos ministerijos, medicinos mokslų daktaru Medardu Čobotu ir Prienų globos namų direktore Angele Bajoriene / pa-rengė] Sigutė Katkauskienė. – Ilustr. // Krašto vitrina. – 2008, spal. 1, p. 7.

Apie Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos paminėjimą Prienų globos namuose.

Bačiulis, Audrius. Nepriklausomybės priešininkai neatgailauja : nepaisant to, kad šie asmenys pasisakė prieš mūsų šalies nepriklausomybę, šiandien jie užima aukštas pareigas Lietuvos valstybės ir valdžios institucijose / Audrius Bačiulis, Jonė Kučinskaitė. – Iliustr., diagr. // Veidas. – 2008, Nr. 10 (kovo 10), p. 30–34.

Svarstoma, kaip atsitiko, kad tie žmonės, kurie po 1990-ųjų kovo 11-osios turėjo pasitraukti kartu su sovietine okupacija, didžiąją dalį iš dviejų atkurtosios nepriklausomybės dešimtmečių buvo ir yra valdžioje; pateikiami išsamūs buvusio disidento A. Tučkaus, Pilietinės visuomenės instituto vadovo D. Kuolio komentarai (minimi kovotojas už nepriklausomybę A. Petrusevičius, kadenciją baigęs prezidentas A. Brazauskas, Valstybės saugumo departamento gen. direktoriaus pavaduotojas D. Jurgelevičius, Asmens dokumentų išrašymo centro dir. R. Žičkis, Užsienio reikalų ministerijos sekretorius O. Jusys, Vilniaus apskr. viršininkas A. Macaitis, Trečiojo amžiaus universiteto rektorius M. Čobotas, premjeras G. Kirkilas, Seimo pirmininkas V. Muntianas ir kt.), apie tai, kad oficialiai nepriklausomybės priešais paskelbti 49 asmenys (minimi M. Burokevičius, L. Bartoševičius, J. Kuolelis, J. Jermalavičius, J. Prokopovičius).

Elekšis, Juozas. Tauragėje baigti mokslo metai ir pabaigtas signataras / Juozas Elekšis. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 2008, birž. 12, p. 3.

Apie Trečiojo amžiaus universiteto Tauragės filialo mokslo metų pabaigos šventę bei universiteto įkūrėjo, Kovo 11-osios Akto signataro M. Čoboto 80-ties metų jubiliejaus paminėjimą.

2009

Mirė signataras : [žinutė]. – Portr. // Vakaro žinios. – 2009, rugpj. 31, p. 4.
Odszedł Medard Czobot. – Portr. // Kurier Wileński. – 2009, 1 września, p. 2.

Žinutė apie Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataro, profesoriaus M. Čoboto mirtį.

Valius, Kazimieras. Gydytojas tautinio atgimimo vaivorykštėje / Kazimieras Valius. – Iliustr. // Gydytojų žinios. – 2009, saus. 16, p. 10–11.

Minimi gydytojai J. Basanavičius, V. Pietaris, V. Kudirka, S. Matulaitis, K. Grinius, J. Bagdonas, L. Vaineikis, V. Andriukaitis, J. Olekas, R. Rastauskienė, I. Degutienė, M. Čobotas.

2010

Minint istorinę valstybės sukaktį : [pasisakymai / parengė] Kazimieras Valius. – Iliustr. – Aut.: Regina Vaišvilienė, Salvinija Kocienė, Miglutė Gerdaitytė, Vytenis Andriukaitis, Egidijus Klumbys // Gydytojų žinios. – 2010, kovo 30, p. 12–13.

Apie Lietuvos medicinos bibliotekoje atidarytą parodą, skirtą Kovo 11-osios 20-mečiui (str. minimi Nepriklausomybės Akto signatarai medikai A. Butkevičius, M. Čobotas, R. Rastauskienė-Juknevičienė).

2012

Medardas Čobotas : Vilniaus m. Geležinkelio rinkiminė apygarda Nr. 19. – Portr. // Lietuvos Respublikos Steigiamojo ir Atkuriamojo Seimo nariai. – Vilnius, 2012, p. 100.

Kuzmickaitė, Marta. Ar šioje šalyje yra vietos senukams : Trečiojo amžiaus universitetą vertina tik patys senjorai / Marta Kuzmickaitė. – Iliustr. // Verslo žinios. – 2012, birž. 15, p. 13–15.

Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) rektorė Z. Žebrauskienė pasakoja apie TAU veiklą, aktualumą bei problemas, pabrėžia, kad TAU beveik nieko negauna ir netgi negali atsilyginti lektoriams už paskaitas, nors suaugusiųjų švietimui skiriami didžiuliai pinigai, kaip pavyzdį nurodo Švietimo ir mokslo ministerijos Ugdymo ir plėtotos centro (UPC) projektą „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiejiems asmenims bendrąsias kompetencijas“, kuriam iš Europos socialinio fondo skirta apie 15 mln. Lt ir kurio dalis skirta stiprinti TAU veiklą, tačiau TAU iš to mažai naudos; pateikiami UPC projektų vadovės V. Sargautaitės, UPC Suaugusiųjų tęstinio ugdymo skyriaus vedėjo S. Samulevičiaus komentarai (str. minimi TAU steigėjas Nepriklausomybės Akto signataras M. Čobotas, prie TAU veiklos prisidėję habil. dr. A. Eidintas, Vilkaviškio muziejaus dir. A. Žilinskas ir kt.)

2013

Anskaitis, Antanas. Svarbiausia gyvenimo diena / Antanas Anskaitis. – Portr. // Lietuvos žinios. – 2013, geg. 25, p. 24.

Apie Kovo 11-osios Akto signatarą, gerontologijos specialistą M. Čobotą (1928–2009), kuriam geg. 26 d. būtų sukakę 85 metai.

Kauzonas, Ferdinandas. Kas pavogė Tautinių mažumų įstatymą? / Ferdinandas Kauzonas. – Portr., iliustr. // Respublika. – 2013, spal. 10, p. 4.

Žurnalisto mintys apie Lietuvos lenkų politikų požiūrį į rengiamą naują Tautinių mažumų įstatymo projektą, šio įstatymo pakeitimų istoriją, 1990 m. tuomečių pretendentų į Aukščiausiosios Tarybos A. Brazausko ir V. Landsbergio požiūrį į tautines bendrijas, šalies Konstituciją bei kt. klausimus, susijusius su šiuo įstatymu (str. minimi buvę politikai M. Čobotas, S. Peško ir L. Jankelevičius).

Krušinskaitė, Rita. Studentais virtę senjorai neturi laiko nuobodžiauti / Rita Krušinskaitė. – Iliustr. // Lietuvos žinios. – 2013, birž. 11, p. 5.

Rašoma, kad net keli tūkstančiai mūsų šalies senjorų yra pasirinkę studijas trečiojo amžiaus universitetuose (TAU), kurie jau veikia ne tik didmiesčiuose, bet ir mažuose miesteliuose. Lietuvoje pirmasis TAU buvo įsteigtas Nepriklausomybės Akto signataro M. Čoboto 1995 m. Vilniuje, dabar tokių universitetų Lietuvoje yra net 26, visus jų lankytojus vienija noras bendrauti ir gyventi visavertį gyvenimą. LŽ kalbinti TAU vadovai pabrėžė, kad didžiausia jiems kylanti problema – lėšų stoka, nes nė vienas Lietuvoje veikiantis TAU negauna jokio finansavimo iš valstybės, vienintelės lėšos – studentų nario mokestis. Pateikiamos Kauno apskr. TAU dir. J. Andriušienės, M. Čoboto TAU rektorės dr. Z. Žebrauskienės, Šiaulių TAU dir. A. Damkienės, alytiškių Z. Rauličkienės, J. Daukšio nuomonės.

Sirutavičius, Vladas. Kovo 11-oji ir lenkų veiksnys / Vladas Sirutavičius // Kultūros barai. – 2013, Nr. 7–8, p. 107–115.

Apžvelgiama Lietuvos lenkų tautinės mažumos pozicija dėl Lietuvos nepriklausomybės, pradedant Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio atsiradimo 1988–1989 m., Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo (1990 m.) laikotarpiu, jos nepalankumo šioms Lietuvos gyvenimo įvykiams priežastys. Pateikiamos to laikotarpio Sąjūdžio nario G. Songailos, Sąjūdžio nario ir Lietuvos lenkų sąjungos nario Č. Okinčico nuomonės, minimi 1990 m. į Aukščiausiąją Tarybą (AT) išrinkti lenkų tautybės deputatai (10 atstovų), AT pirmininku išrinktas V. Landsbergis, jo konkurentas šiuose rinkimuose A. Brazauskas, Sąjūdžio nariai signatarai V. Čepaitis, Č. Stankevičius, M. Čobotas ir kt.

2015

Bajorienė, Angelė. Lenkiuosi amžėjančiam žmogui / Angelė Bajorienė. – Iliustr. // Gyvenimas (Prienų r.). – 2015, bal. 25, p. 7.

Prienų Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) įkūrėjos, buvusios Prienų globos namų vadovės, šio straipsnio autorės mintys apie senjorus ir požiūrį į jų gyvenimą sulaukus garbingo amžiaus bei apie TAU iniciatorių ir vieno iš jų įkūrėją M. Čobotą bei jo įkurto Medardo Čoboto TAU Vilniuje 20-metį, kurio proga išleistas almanachas.

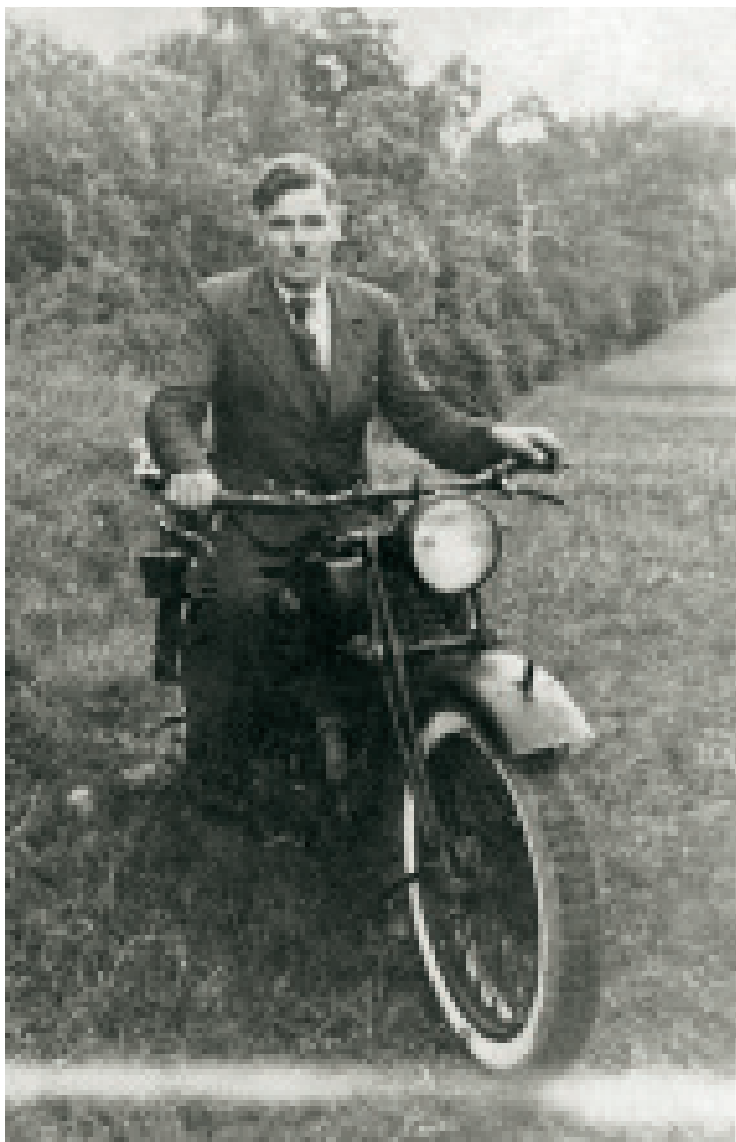
Jakimavičienė, Valentina. Jaunatviška senjorų universiteto sukaktis / Valentina Jakimavičienė. – Iliustr. // Lietuvos žinios. – 2015, geg. 12, p. 12.

Informuojama, kad Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetas (MČTAU) švenčia dvidešimtmetį. Apie MČTAU veiklą, jo pranašumus ir privilegijas, kurias universitetas teikia senjorams, pasakoja MČTAU rektorė dr. Z. Žebrauskienė, prorektorė A. Rėksnienė, MČTAU klausytoja I. Riaubūnienė, Istorijos fakulteto dekanas K. Rogalskis, Socialinės psichologijos fakulteto dekanė O. K. Didžiokienė, Politologijos fakulteto dekanas L. Didžiokas. (Str. minimi Nepriklausomybės Akto signataras M. Čobotas, prof. V. Alekna, prof. A. Venalis, buvusi rektorė dr. V. Brimienė, MČTAU Užsienio kalbų fakulteto dekanė K. Kaveckaitė).

Bibliografiją parengė
Lietuvos nacionalinė
Martyno Mažvydo biblioteka

Medardo Čoboto šeima. Sėdi sesuo Donata, pusbrolis Juozas, iš kairės stovi senelis Aleksandras, mama Konstancija ir močiutė, 1949 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardo tėvas Aleksandras, apie 1950 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas prie Vilniaus 5-osios gimnazijos (dabar – Antakalnio gimnazija).
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su draugais. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Rugiapjūtė pas giminaitį prie Buivydžių kaimo. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su draugu prie Neries, 1951 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas studijų metais su seserimi Donata. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas Buivydžiuose, apie 1952 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vairuoja Medardas Čobotas. Trečia iš kairės sėdi jo sesuo Donata, 1953 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas Palangoje, 1953 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Palanga, 1954 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medicinos praktika Tauragėje, 1953 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medicinos praktika Tauragės ligoninėje. Su būsimąja žmona Marta, 1953 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardo ir Martos vestuvės. Iš kairės į dešinę – Agnė (brolio Tadeušo žmona), Aleksandras (tėvas), Julija (Martos mama), Tadeušas (Medardo brolis), Marta (žmona), Medardas, Konstancija (mama), Nikolajus (Martos tėvas), Liudmila (Martos sesuo), Donata (Medardo sesuo), 1954 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

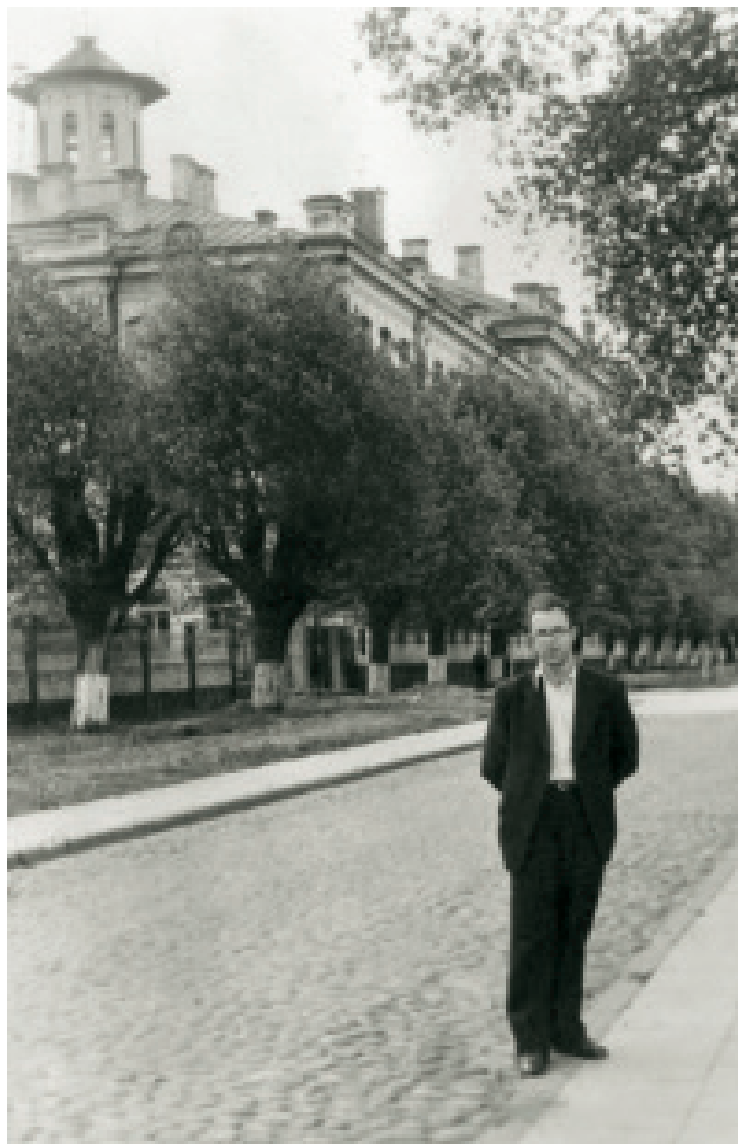
Medardo ir Martos vestuvės. Viduryje – Medardas ir Marta, 1954 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas ir Marta Palangoje, 1954 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas karinėje studentų stovykloje, baigęs V kursą, 1954 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas M. K. Čiurlionio gatvėje, prie Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto pastato, 1954 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su žmona Marta, 1955 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas su sūnumi Viktoru, 1959 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su žmona Marta ir sūnumi Viktoru Palangoje, 1961 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas, Marta, sūnus Viktoras, 1962 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su sūnumi Viktoru žaidžia šachmatais.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su sūnėmis Stasiuku (kairėje) ir Viktoru prie Vilniaus arkikatedros
varpinės, 1963 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas (pirmas iš kairės) su sūnumi Stanislavu, trečia – Medardo žmona Marta, ketvirtas – sūnus Viktoras, penktas iš kairės Martos tėvas Nikolajus Šostackis, tolumoje matyti Pedagoginis institutas, 1965 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Tėvai Konstancija ir Aleksandras, apie 1973 metus. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus rinkimų apylinkėje balsuoja Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto mokslinis sekretorius, medicinos mokslų daktaras Medardas Čobotas su žmona gydytoja ponia Marta. Vilnius, 1967 m. kovo mėn. Mariaus Baranausko nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA. 0-035988).

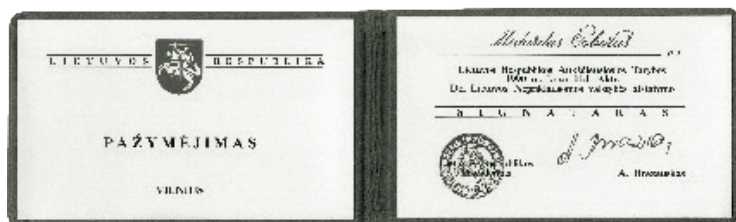
Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto kolegų sveikinimai 60-mečio proga. Juostą užrišti ruošiasi profesorius. Alfonsas Matulis (pirmas iš dešinės), 1988 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Vilniaus miesto savivaldybėje. Delegacija iš Lenkijos, 1997 metai.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Lietuvos Sąjūdžio organizuotas mitingas dėl Rusijos kariuomenės išvedimo. Priekyje – Lietuvos Respublikos Seimo nariai (iš kairės): Medardas Čobotas, Balys Gajauskas, Česlovas Stankevičius, Vytautas Landsbergis, Antanas Stasiškis, Juozas Listavičius, 1993 metai. Nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA. 0-128763).

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Medardo Čoboto pažymėjimas. Iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Lietuvos mokslų akademijos forumas „Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartis, faktas ir viltys“. Pirmas iš kairės sėdi Seimo narys Medardas Čobotas, trečias – švietimo ir mokslo ministras Vladislovas Domarkas, kalba istorikas Kazimieras Garšva, 1994 m. gruodžio 15 d. Nuotrauka iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo (LCVA. 0-106413).

Medardas Čobotas su Lietuvos Respublikos Prezidentu Valdu Adamkumi, 2006 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas (pirmas iš kairės) su poetu, rašytoju Česlovu Milošu (viduryje) ir žmona Marta (dešinėje) Nidoje. Po renginio, skirto Nobelio premijos laureatui ir rašytojui Tomui Manui, 1995 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Pašventinus Trečiojo amžiaus universiteto vėliavą Vilniaus arkikatedroje. Priekyje eina rektorius Medardas Čobotas. Nuotrauka iš Medardo Čoboto kolegės daktarės, profesorės Birutės Gaigalienės archyvo.

Vilniaus miesto savivaldybėje Medardą Čobotą septyniasdešimtmečio proga sveikina Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, 1990–1992 metų Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas, profesorius Vytautas Landsbergis, 1998 metai. Nuotraukos iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas (dešinėje) su poetu, rašytoju, literatūros mokslininku Česlovu Milošu (kairėje) ir Prezidentu Algirdu Mykolu Brazausku (viduryje), 1998 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas su Lenkijos Respublikos Prezidentu Lechu Valensa.
Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas ir Marta Čobotai su Lietuvos Respublikos Prezidentu Valdu Adamkumi,
2000 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne Ožkabaliuose, prieš sodindamas savo ąžuoliuką, 1998 m. balandžio 25 d.
Gintaro Mačiulio nuotrauka iš Lietuvos Respublikos Seimo archyvo.

Medardas Čobotas Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne Ožkabaliuose, 1998 m. balandžio 25 d. Gintaro Mačiulio nuotrauka iš Lietuvos Respublikos Seimo archyvo.

Martos ir Medardo Čobotų auksinės vestuvės Šv. Kazimiero bažnyčioje Naujoje Vilnioje. Mišias aukoja kunigas Jonas Varaneckas, 2004 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas ir Marta Čobotai, 2004 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardo Čoboto šeima jo namuose. Iš kairės sėdi anūkas Lukas, žmona Marta, Medardas, anūkas Augustinas. Iš kairės stovi sūnus Stanislavas, anūkas Julius, anūkė Martyna, anūkas Justas, sūnaus Viktoro žmona Milda, sūnus Viktoras, 2004 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardą Čobotą jubiliejaus proga sveikina Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Česlavas Okinčicas su žmona, 2008 metai. Nuotrauka iš Medardo Čoboto šeimos archyvo.

Medardas Čobotas minint Valstybės dieną Lietuvos Respublikos prezidentūroje, 2009 m. liepos 6 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės Birutės Valionytės nuotrauka.

Medardo Čoboto ąžuolas Lietuvos Tautinio Atgimimo ąžuolyne Ožkabaliuose, 2014 metai. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės Birutės Valionytės nuotrauka.

Da81 **Medardas Čobotas.** Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai. / Gražina Dagytė. – Vilnius: Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas, 2016. – 228 p., su iliustr.

UDK 94(474.5) 1990/.... (092)

ISBN 978-609-95899-0-9

Tai knyga iš serijos „Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai“, skirta išėjusiems į amžinybę Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarams atminti.

Šioje knygoje atskleidžiamas mediko ir politiko Medardo Čoboto gyvenimo kelias. 1990 m. kovo 2 d. jis buvo išrinktas į LTSR Aukščiausiąją Tarybą ir 1990 m. kovo 11-ąją balsavo dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atkūrimo.

Knyga gausiai iliustruota nuotraukomis iš Medardo Čoboto archyvo. Taip pat yra pridėta ir jo bibliografija.

GRAŽINA DAGYTĖ

M E D A R D A S Č O B O T A S

Redaktorė Sigutė Pagirienė

Dizaineris Vidas Čerkauskas

2016-12-05. 14,25 sp. l. Tiražas 2000 egz.

Išleido Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Spausdino uždaroji akcinė bendrovė „Petro ofsetas“

Naujoji Riovonių g. 11, LT-03153 Vilnius